

sij

VSEBINA

stran 18

50-LETNICA RAZISKOVALNEGA
ODDELKA V ACRONIJU

stran 22

20 LET ELEKTRO-
OBLOČNE PEČI VISOKE
MOČI V METALU RAVNE

stran 27

TERMOMEHANIKA, NOVI
ČLAN METALOVE DRUŽINE

stran 34

ACRONIJEV TIM PODRL
PROIZVODNI REKORD

- 4** **NOVOLETNA POSLANICA PREDSEDNIKA UPRAVE**
"ZARADI VIHARJEV POŽENEJO HRASTI GLOBLJE KORENINE."
- 6** **NOVOLETNA POSLANICA – ACRONI**
KLJUB KRIZI ŽELIMO, DA SE V ACRONIJU POČUTITE VARNO
- 7** **NOVOLETNA POSLANICA – METAL RAVNE IN SERPA**
USPEŠNI SMO, KER IMAMO JASNO VIZIJO
- 8** **NOVOLETNA POSLANICA – NOŽI RAVNE**
Z RAZVOJEM V PRIHODNOST
- 9** **NOVOLETNA POSLANICA – ELEKTRODE JESENICE**
V SPREMENJENIH TRŽNIH RAZMERAH GRADIMO NOVO STRUKTURO
PROIZVODOV IN KUPCEV
- 10** **NOVOLETNA POSLANICA – SUZ**
REZULTATI, KI KAŽEJO POT NAPREJ
- 11** **NOVOLETNA POSLANICA – ZIP CENTER**
MODROST, SPOSOBNOST, POGUM IN VIZIJA SO KLJUČ ZA USPEH
- 12** **NOVOLETNA POSLANICA – RAVNE STEEL CENTER**
STREMIMO K POSLOVNI ODLIČNOSTI, OSNOVI POSLOVNE USPEŠNOSTI
POROČAMO
- 14** ULITO V ŠTEVILKE NOVEMBRA 2011
PRAZNUJEMO
- 16** NEPRECENLJIVO DRAG SPOMIN IN UPANJE ZA PRIHODNOST
- 18** 50 LET DELOVANJA RAZISKOVALNEGA ODDELKA 1961–2011
- 22** 20 LET UHP EOP V JEKLARNI METALA RAVNE
- 24** NAŠI IZDELKI CENJENI TUDI ONKRAJ LUŽE
INVESTIRAMO
- 27** TERMOMEHANIKA, NOVI ČLAN METALOVE DRUŽINE
- 28** IZVEDBA PRVE FAZE VGRADNJE NOVEGA OGRODJA BLUMING
- 31** NALOŽBE V RAZŠIRITEV AGREGATOV V PREDELAVI DEBELE PLOČEVINE
SODELUJEMO
- 33** SERPA SODELUJE PRI PRENOVI DRAVSKIH ELEKTRARN
PODIRAMO REKORDE
- 34** S TIMSKIM DELOM DO REKORDNE PROIZVODNJE V LETU 2011
TRŽIMO
- 36** NOŽI RAVNE NA »ZELENEM« SEJMU ECOMONDO 2011
PREDSTAVLJAMO SE
- 37** ACRONI SE JE PREDSTAVIL V MÜNCHNU
SODELUJEMO
- 38** PREDSTAVILI SMO SE NA SLOVENSKEM FORUMU INOVACIJ
NAPREDUJEMO
- 39** RAZISKOVALCI METALA RAVNE NAPREDOVALI V VIŠJE RAZVOJNE NAZIVE
IZOBRAŽUJEMO SE
- 41** 27. MEDNARODNA KONFERENCA O FEROLEGURAH
IZOBRAŽUJEMO SE
- 42** 19. KONFERENCA O MATERIALIH IN TEHNOLOGIJAH
MARKETINŠKI KOTIČEK
- 44** EVROPSKO PRILAGAJANJE PROIZVODNJE POVPRASEVANJU
MALA ŠOLA VARJENJA
- 46** VARJENJE NERJAVNIH JEKEL
SKRBIMO ZA VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU
- 48** NOVOSTI V ZAKONU O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU
POSODABLJAMO
- 50** KADROVSKA EVIDENCA IN OBRAČUN PLAČ
PRAZNUJEMO ZVESTOBO
- 52** SREČANJE JUBILANTOV NOŽEV RAVNE
- 53** KADROVSKA GIBANJA V OKTOBRU
- 53** KADROVSKA GIBANJA V NOVEMBRU
- 53** **ANKETA**
SODELUJEMO
- 56** POZDRAVLJENI, EKOPRIJATELJI!
- 58** TEHNIČNA DEJAVNOST NA OŠ KOROŠKA BELA
OZAVEŠČAMO
- 59** DOBRE IZBIRE PREMAGAJO OVIRE
OBNAVLJAMO ENERGIJO
- 61** VALJARNA ZMAGOVALKA METALOVEGA TURNIRJA V MALEM NOGOMETU
LOKALNO – AKTUALNO
- 63** FOTOGRAFSKI ATELJE FRANCA VILMANA JESENICE
- 65** JANEZ KOROŠIN S SVOJIMI FOTOGRAFIJAMI NA RAVNAH
ŠPIKOV KOT
- 66** NOVOLETNI ŠPIK
- 67** **AFORISTIČNA ŠARŽA**
- 67** **KARIKATURA**
- 68** **MODRUJEMO**
- 69** **MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ**

Fotografija na naslovnici:
Tomo Jeseničnik

Dobre so v slašičarnah,
poseben okus pa imajo tiste
ustvarjene doma.

Nekaj slastnih idej na
<http://www.torte.si/recepti-za-torte>

SIJ Slovenska industrija jekla
skupina

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Glavna in odgovorna urednica:
Anja Potočnik.

Področna urednika:
za gorenjsko regijo Stane Jakelj, Acroni,
in za koroško regijo Melita Jurc, Metal Ravne.

Uredniški odbor:
SIJ – Slovenska industrija jekla: Monika Štojs; Acroni: Petra
Žvan, Nataša Karo; Metal Ravne: Vesna Pevec Matijević,
Eleonora Gladež; Serpa: Mitja Laure; Elektrode Jesenice:
Raško Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap,
Romana Petek; SUZ: mag. Tanja Avguštin Čufer, Teja Platiša;
ZIP center: Kristijan Oprešnik.

Stalni sodelavci:
Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger –
Obnavljamo energijo/pohodništvo in potovanja; Drago Ronner –
križanka; Andrej Brumen - Dejde – Aforistična šarža.

Nepodpisane fotografije:
arhiv SIJ-a, Dreamstime, iStock, Shutterstock,
Microsoft Office Online, www.wikimedia.org.

Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin.

Oblikovanje: Sans, Andrej Knez, s.p.

Tisk: ZIP center.

Naklada: 3000 izvodov.

Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija
jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/242 98 18,
e-pošta: anja.potocnik@sj.si
melita.jurc@metalarvne.com
stanislav.jakelj@acroni.si

Anja Potočnik, univ. dipl. kom.,
pomočnica uprave za odnose z javnostmi in odgovorna urednica

fotografija: Irena Herak

Hvaležnost

“Hvaležnost se skisa kot mleko, če ni posoda, v kateri ga hranimo, dlakocepsko čista.”

Remy de Gourmont

Pred kratkim sem na literarnem srečanju poslušala Manco Košir, svojo bivšo profesorico, od katere se še vedno hvaležno učim. Razpravljali smo o vsemogočem in razgovorili smo se tudi o tem, kaj vse je v naši deželi narobe, slabo in blazno obupno. Pa je Manca Košir ponovno potegnila adut iz rokava in nas razorožila s preprostim vprašanjem, kaj nam (Slovcem) še posebno manjka. Naštevali smo in naštevali vse vrste »mankov«, ki nas utesnjujejo in onemogočajo. Manca Košir pa je z nasmehom sprejemala odgovore, kimala in se muzala. Ko smo se izčrpali v jadicovanju, nam je povedala, da nam manjka predvsem hvaležnost. Hvaležnost, da živimo. Da imamo streho nad glavo. Da naše glave ne padajo pod streli. Da imamo roke in noge. Oddahnemo si lahko, da so včasih naši največji kamni skrbi v resnici le zrnca, ki jih umetno napihnemo do nerazpoznavnosti. Tisti dan sem bila blazno hvaležna, potem pa je novo stanje hitro izzvenelo, a trudim se ga priklicati vedno znova in želim si, da bi postalo moja druga koža. Hvaležnost nas napolni z zadovoljstvom in močjo, nas opogumlja, da premagujemo svoje težave, namesto da za njih krivimo svojo okolico.

In najlepše pri tem je, da ima prav vsak od nas mnogo stvari, za katere je lahko hvaležen. Želim vam, da bi jih znali prepoznati v prihodnjem in vseh naslednjih letih.

“Zaradi viharjev poženejo hrasti globlje korenine.”

Spoštovane sodelavke in cenjeni sodelavci,

naša prizadevanja so se oplemenitila, ker vse, kar diši po polovičarstvu in povprečnosti, spreminjamo v odličnost. Zato smo kljub težavnemu in izredno nepredvidljivemu gospodarskemu okolju v preteklem letu dosegli dober skupen rezultat, in to malodane v vseh družbah skupine SIJ – Slovenska industrija jekla. Če ne bo v globalnem poslovnem okolje večjih pretrsov, kot sta dolžniška kriza in oslavljen položaj evra, smo na trdni poti, da ohranimo in še nadgradimo svoj tržni položaj in rezultate. Z doslednimi in s preudarnimi, a tudi pogumnimi potezami smo ustvarili trdne temelje, da kljub neobetavnim napovedim lahko z vso silovitostjo nadaljujemo zastavljeno, ne da bi bili prežeti s strahom in pesimizmom, ki že nekaj let držita v krču Evropo in svet. Nasprotno, smeje jeklarske ritme bomo nadaljevali na podlagi dobrih rezultatov, izjemno zdrave finančne slike skupine, vseh dosedanjih in tekočih ter prihodnjih naložb v tehnologijo in servisno-prodajne centre, inovacijskih prebojev in nazadnje, ker je to tako pomembno, zaradi najvišje dodane vrednosti na zaposlenega v zgodovini naše skupine.

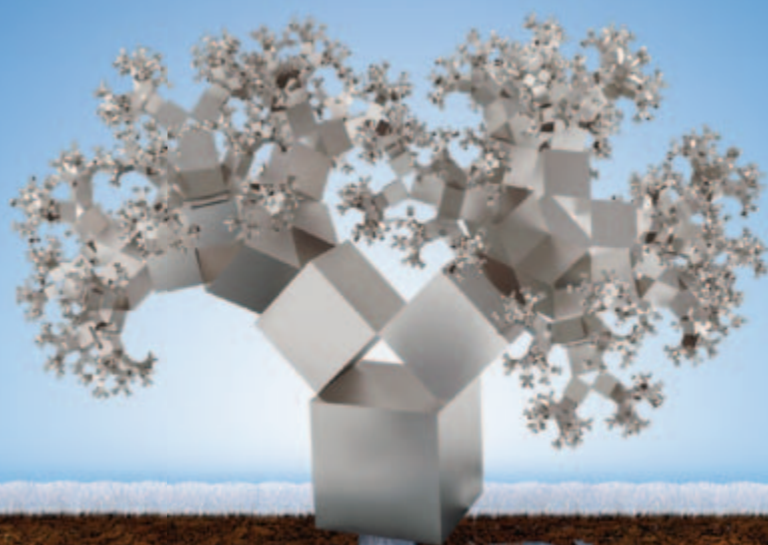
Kajti vsega naštetega, kljub skrbnemu gospodarjenju in vlaganjih, ne bi bilo, če ne bi vse to plemenitili Vi z Vašo požrtvovalnostjo, pripadnostjo in neusahljivo željo po izboljšavah in napredku. Verjemite, da to čutimo in znamo ceniti. Prizadevali si bomo, da bomo še naprej svojo gospodarsko uspešnost lahko vrednotili tudi z doprinosom, ki ga ima od našega delovanja in rezultatov lokalno in širše družbeno okolje.

Vam in Vašim najbližjim želim radostne božične in novoletne praznike.

Da bi izpolnili že zadano in poiskali nove priložnosti na osebnem in poslovnem področju. Predvsem pa Vam želim, da bi pri tem uživali.

Tibor Šimonka,
predsednik uprave skupine
SIJ – Slovenska industrija jekla

Rastemo v **SIJ**ajno prihodnost

z jeklenimi koreninami

Naj se v letu 2012 razcvetijo uspehi!

sij
skupina Slovenska industrija jekla

Kljub krizi želimo, da se v Acroniju počutite varno

Pred kratkim sem bil neprijetno presenečen, ko sem prebiral sociološko raziskavo, v kateri avtorji predstavljajo razširjenost strahu in malodušja med ljudmi. Zagovarjajo teorijo, da je danes ljudi bolj strah in jih preveva večji občutek negotovosti kot pa v vojnah. Rezultati analize se mi zdijo zelo alarmantni in v resnici jim ne verjamem popolnoma. Strinjam pa se, da je ljudi strah prihodnosti. Ta strah nedvomno vpliva tudi na našo proizvodnjo in prodajo. Na ljudi zunaj Acronija težje vplivamo, zato se bomo toliko bolj posvetili sodelavcem v podjetju. Pa ne z lažnimi obljubami in nerealnimi predstavami o prihodnosti. Vemo, da nas čaka trdo delo, in v negotovih časih se kaj rado pripeti, da veliki napori niso nujno poplačani z uspehom. Potrebovali bomo tudi veliko sreče in pozitivne energije vseh sodelavcev. Sedaj ko voz vlečemo v zelo strm klanec, bo še toliko bolj pomembno, da bomo vsi brez izjeme vlekli v isto smer.

Večina naših konkurentov razmišlja o tem ali pa že zapira delovna mesta. Mi prav v krizi vidimo priložnost osvajanja novih trgov in pridobivanja novih kupcev, kajti v dobrih časih, ko je proizvodnja

razprodana, je težko novemu kupcu ponuditi dodatne količine novih izdelkov.

Za tako razmišljanje imamo realne osnove. Konec oktobra smo uspešno zagnali dodatno peč za toplotno obdelavo nerjavnih debelih pločevin, imamo pa tudi zadosti zmogljivosti za luženje plošč. Stojimo pa pred zanimivim izzivom povečanja storilnosti jeklarne pri proizvodnji nerjavnih jekel, s katerim se bomo ukvarjali prihodnje leto. S tem namenom bomo med decembrsko zaustavitvijo postavili četrto odlagalno mesto za ponovce, na katerem bo tudi drugi stroj za injektiranje polnjene žice.

Najpomembnejši strateški projekt začnemo decembra letos in ga bomo dokončali konec prihodnjega leta, ko bomo zagnali nov, sodobnejši in širši stroj za valjanje plošč. S tem bomo postavili trdne temelje za razvoj podjetja Acroni v naslednjih desetletjih. Upajmo, da postavljamo stroj, ki bo dajal kruh tudi našim naslednikom in nas bo pospremil v pokoj.

V preteklih letih nam je med sodelavce uspelo zasejati seme spoznanja, kako so podjetje Acroni in tudi naše usode odvisni od zadovoljstva naših kupcev. V prihodnjem letu se bomo še posebno posvetili našemu odnosu do izdelkov v medfazi, v končnih skladiščih in na poti h kupcem. Na tem področju imamo en velik »zlati rudnik«, kajti še vedno preveč denarja izgubimo zaradi reklamacij naših izdelkov. Najpogostejši vzroki za reklamacije pa so nedvomno povezani s kakovostjo našega dela in niso pogojeni s tehnologijo.

Naše življenje je vedno manj usklajeno z ritmom menjavanja letnih časov. Dvanajst mesecev se sprehodi mimo

nas skoraj neopazno in vedno manj imamo časa za druge ljudi, predvsem za svoje najbližje. Čeprav nas v decembru čaka še veliko dela in bodo predvsem vzdrževalci med remontu pripravljali naprave za čim boljše obratovanje v letu 2012, želim vsem sodelavkam in sodelavcem čim lepše doživetje čarobnega decembra. Naj se čas za trenutek ustavi, da se bomo lahko zazrli sami vase in lepe trenutke preživeli s tistimi, ki jih imamo najraje.

Za zdravje moramo v veliki meri poskrbeti sami, tudi z dosledno uporabo osebne varovalne opreme na delovnih mestih in nenehno skrbjo za varno delo. Ugodni rezultati, doseženi v preteklih letih na področju varnosti in zdravja pri delu, nas ne smejo uspavati. So tudi dokaz, da je mogoče doseči cilje, v katere pred nekaj leti marsikdo ni verjel. Ambicioznih ciljev si takrat nismo zadali zaradi želje po doseganju nekega številčnega cilja ali izpolnitve zahtev iz zakona, pač pa želimo ohraniti vsakomur najbolj sveto stvar – zdravje.

Delo v podjetju Acroni naj vam omogoči samopotrditev in osebno rast, od katere naj imajo čim več tudi vaši najbližji. Ne ustrašite se izzivov, pač pa se jih veselite. Ne ustrašite se ciljev, ki vam jih postavljamo, kajti postavljamo jih zato, ker želimo, da bo Acroni vedno boljši. Ne jezite se, če so nekatere stvari nedovoljene in svete. Postavljamo vam meje, ki so predpogoj za zadovoljevanje občutka varnosti. Meje vam postavljamo, ker želimo, da se boste v podjetju Acroni počutili varno.

Vaš direktor
Slavko Kanalec

Uspešni smo, ker imamo jasno vizijo

Čeprav je Metal Ravne največje podjetje na Koroškem, smo v svetovnem merilu mnogo premajhni, da bi lahko vplivali na razmere v jeklarski panogi ali celo na širše ekonomsko in poslovno okolje. Z jasno vizijo, s pravilnim predvidevanjem, pravočasnim ukrepanjem ter fleksibilnim in proaktivnim delovanjem zaposlenih pa smo v danem ekonomskem in poslovnem okolju boljši od drugih primerljivih podjetij. Leto 2011 zaključujemo uspešno! Dosegli bomo cilje, ki smo jih postavili v letnem načrtu podjetja.

Uspešni smo, ker imamo jasno vizijo.

Da je tako, smo se morali kar precej potruditi. Že res, da je bil v prvem delu leta trg na naši strani, kar smo z zadostno mero poguma in učinkovitim trženjem obrnili v našo korist. A nam sta velika obremenjenost strojev in naprav ter splet okoliščin, ki so vodile v vrsto okvar in zastojev agregatov, ves čas povzročala sive lase. Kar nekaj smo jih dobili tudi zaradi porodnih krčev ob uvajanju novega informacijskega sistema, ki pa bo, ko to obdobje prebrodimo, omogočal boljše spremljanje proizvodnje in podporo trženju.

Bolj kot po posameznih težavah pa si bomo konec leta 2011 zapomnili po zakrožitvi strateškega naložbenega cikla, ki nam je v prvi fazi omogočil proizvodnjo velikih izdelkov. V drugi fazi smo jih začeli mehansko obdelovati in s sodob-

no napravo za pretaljevanje jekla pod žlindro (EPŽ) vstopamo tudi na področje najzahtevnejših jekel vseh dimenzij. Tako utrjujemo svoje mesto med uspešnimi svetovnimi proizvajalci orodnih in specialnih jekel. To sta tudi pomembno izhodišče in temelj za dobro predstavo v letu 2012, za katero napovedi politikov in gospodarstvenikov niso optimistične, še posebno za domači trg in trg Evropske unije ne. A Metal Ravne ima zelo široko ponudbo izdelkov, jekel ter trgov. Tudi neevrskih. To nam daje več možnosti, ki jih bomo izkoristili, če bomo le dovolj prilagodljivi. Zato je naša prva naloga ob vstopu v leto 2012 trdo delo za dvig konkurenčnosti, ki omogoča pridobivanje naročil. Izkoristili bomo rezerve pri izpolnjevanju postavljenih terminov, uravnoveženosti odpreme, doseganju izplenov, optimiranju stroškov ...

Spoštovane sodelavke in cenjeni sodelavci Metala Ravne, Serpe, Ravne Steel Centra, luenne Stahl in kolegi v sistemu SIJ – Slovenska industrija jekla. Iskreno se vam zahvaljujem za vaš prispevek, ki je soustvarjal naš uspeh v letu 2011.

Zavedam se, da bo poslovno okolje v letu 2012 ponovno negotovo in polno novih izzivov. Zahtevalo bo prilagajanje in naporno delo. A z vami, ki želite deliti prihodnost Metala Ravne, se izzivov veselim.

Naj vam leto, ki prihaja, prinese veliko sreče in zadovoljstva, tako doma kot v delovnem okolju.

Andrej Gradišnik,
glavni direktor

Z razvojem v prihodnost

Drage sodelavke in cenjeni sodelavci
družbe Noži Ravne, prijatelji!

Dolgoletni razvoj v družbi Noži Ravne in izgrajevanje ključnih kompetenc, v okviru realnih možnosti, kot so globalno poslovanje, inovativnost in vitkost poslovanja, se odražata v vedno večji rasti in stabilnosti naše družbe.

Sinergije, ki nam jih daje produktna organiziranost družbe, so do danes vidne predvsem v proizvodnem in prodajnem delu poslovanja.

Bistveno večji prispevek pa bo kmalu viden tudi pri razvoju produktov, na nabavnem, finančnem in informacijskem področju.

Strateške cilje uresničujemo le s kompetentnimi ljudmi, zato bomo v prihodnje še več vlagali v načrtovanje kadrov in izobraževanje sodelavk in sodelavcev ter uveljavljali temeljne vrednote na ravni celotne družbe.

V letu 2011 smo dosegli visoko rast proizvodnje in prodaje vseh nosilnih produktov. Pridobili ali ohranili smo nov velik tržni delež pri velikih kupcih in nasploh uspešno delovali pri segmentiranju kupcev in trgov.

Imamo pridobljeno zanimivo strukturo tržnih niš kot potencialnega stabilizatorja nepredvidljivih dogajanj na nepredvidljivih trgih.

Hitro se je končalo še eno uspešno poslovno leto 2011, še en trenutek v zgodovini družbe. Seveda pa vsem družbam čas ni tekel enako hitro. Marsikomu je tekel zelo počasi, mnogim se je ustavil. Veliko poslovnih dogodkov se je dogajalo tudi v naši družbi. Že večkrat smo napisali, da smo družba vsi zaposleni in od nas samih je odvisno dogajanje v njej. V tem ugodnem poslovnem letu je večina med nami prispevala zelo veliko k takšnemu rezultatu. Hvala vsem za vaš trud in pozitiven pristop. Smo pa prepričani, da smo sposobni dodati še ščepec energije, koroške klenosti, truda in pozitivnega razmišljanja, da bo družba, in z njo vsi mi, šla še naprej in ponovno navzgor.

Prihajajoči veseli dnevi naj nam tečejo prijetno in mirno, prihodnje leto pa naj prinese obilo tistega vsakdanjega, a samo dobrega. Naj bosta to predvsem

zdravje in moč, da premagamo najvišje in najdaljše stopnice vsakdana, ki jih sicer ne zmoremo.

Vsak človek nekaj ima – kar je veliko vredno, in veliko nima – kar pa lahko tudi nič ni vredno.

Naj bo leto 2012 uspešno, polno dosegljivih ciljev, pozitivnega razmišljanja in predvsem zdravja.

Darko Ravlan, univ. dipl. inž.,
direktor Nožev Ravne

V spremenjenih tržnih razmerah gradimo novo strukturo proizvodov in kupcev

V letu 2012 bomo dalje krepili razvojne in trženjske aktivnosti v smeri prodaje zahtevnejših izdelkov in storitev kupcem v industriji.

Spoštovane sodelavke in cenjeni sodelavci, v letu 2011 smo v zahtevnih razmerah poslovanja nadaljevali uresničevanje zastavljenih ciljev in se dinamično prilagajali razmeram na trgu.

Na naših tradicionalnih trgih nekdanje Jugoslavije in Slovenije je bila gospodarska kriza še vedno močno prisotna, in to predvsem v gradbenem sektorju. V drugem četrtletju so se močno podražile vhodne surovine, predvsem toplo valjana žica, teh podražitev pa nam ni uspelo v celoti prenesti v prodajne cene. Povečala se je tudi ponudba nizkocenovnih izdelkov proizvajalcev z Vzhoda. Za zagotovitev ciljnega obsega prodaje smo bili prisiljeni zniževati cene določenih masovnih izdelkov. Na trgih EU, predvsem Nemčije, Francije in Nizozemske, smo uspeli obdržati tržne deleže in povečati prodajo predvsem kakovostnejših varilnih žic in dvojno oplaščenih elektrod. Razvijali in pripravljali smo prodajo zahtevnejših bazičnih elektrod v posebnih vakuumskih pakiranjih za tako imenovane offshore ploščadi in varjenje cevovodov.

Na obstoječe in nove trge smo prodali preko 9.650 ton varilnih izdelkov v vredno-

sti 16,3 milijona evrov, količinsko skoraj 10 odstotkov več kot v predhodnem letu, vendar na nižji cenovni ravni. Največjo rast prodaje smo dosegli na trgih EU, kjer smo izboljševali strukturo in kvaliteto prodaje. Najbolj se je povečala prodaja varilne žice, medtem ko je ostalo povpraševanje na segmentu elektrod na nižji ravni.

Tržnim razmeram smo se prilagajali z ukrepi aktivne prodaje in nabave, centralnega odločanja o naročilih in plačilih ter vztrajnega povečevanja produktivnosti. Kadrovsko smo okrepili trženje, povečali obseg maloprodaje izdelkov v Sloveniji, pridobili cenejše vire določenih surovin, razvili nekaj novih izdelkov in uvedli dodatna pakiranja žice za robotsko varjenje.

Letos smo zaključili naložbo v zaprti sistem hlajenja v proizvodnji elektrod in uredili tehnično varovanje objektov družbe. Visokotehnološka investicija v proizvodnjo lasersko varjenih polnjenih žic je v zaključni fazi. V drugem polletju smo dogradili sistem za oblikovanje cevi z orodji Dreistern, inštalirali dozirni sistem za polnilo in sistem za vodenje cevi pod laserjem. Z ustreznimi nastavitvami in orodji moramo zagotoviti dokončno

stabilno lasersko varjenje cevi, ustrezno obliko zvara in okroglo obliko polnila. Z novo linijo bomo pridobili možnost izdelave kakovostnih polnjenih žic z visoko dodano vrednostjo.

V letih 2012 in 2013 bomo začeli prenoviti proizvodnjo elektrod. Z naložbo v prenovi linije 1 bomo posodobili opremo, razširili proizvodnjo in izboljšali kakovost dvojno oplaščenih ter specialnih elektrod. Z avtomatizacijo procesa bomo zagotovili boljšo pretočnost in večjo produktivnost proizvodnje. V letih 2014 in 2015 bomo prenovili naprave na liniji 4 in posodobili proces priprave elektrodnih mas.

Príhodnje leto bomo še naprej krepili razvojne in trženjske aktivnosti v smeri prodaje zahtevnejših izdelkov in storitev kupcem v industriji, se osredotočali na posamezne zahteve kupcev in vztrajno razvijali prednosti, v kar bomo vključili obstoječe in nove kadre.

Ob izteku leta se vam zahvaljujem za sodelovanje in želim vesele praznike, uspešno in srečno leto 2012.

Jakob Borštnar,
direktor Elektrod Jesenice

Rezultati, ki kažejo pot naprej

Leto 2011 se počasi izteka, in to je pravi čas, da se ozremo nazaj in ocenimo letošnjo prehojeno pot ter si hkrati tudi zastavimo cilje in izrazimo želje in hotenja za prihajajoče leto 2012, ki nam prinaša mnogo novih izzivov in preizkušenj.

Vsekakor lahko iztekajoče se leto opredelimo kot zelo dinamično in sprememb polno obdobje. Začetek leta je bil zelo optimističen, saj se je obseg naročil naših kupcev v primerjavi z letom 2010 močno povečal in dosegel raven obdobja pred veliko gospodarsko krizo. SUZ-ovi glavni kupci, ki večinoma delujejo v avtomobilski in elektro industriji, so bili zasuti z naročili in tržna situacija je dala slutiti, da je obdobje hude gospodarske krize iz leta 2009 dokončno za nami. Na žalost pa se je tržni trend v drugi polovici leta začel spreminjati in vse bolj se je nakazoval in postajal realen drugi val krize, potrdil je napovedi tistih ekonomskih analitikov, ki so pričakovali ponovni zagon ekonomske krize.

Seveda vsi upamo in verjamemo, da bo ta drugi val krize vendarle blažji, kot so bila dogajanja v letu 2009, in da bo situacija tako v naši panogi kot v celotnem slovenskem in evropskem gospodarstvu v letu 2012 podobna tisti, ki smo ji bili priča v prvi polovici letošnjega leta. Osnovo za optimizem črpamo v zelo trdni bazi

naših tradicionalnih slovenskih kupcev v avtomobilski in elektro industriji, ki s svojo razvojno usmerjenostjo, fleksibilnim tržnim pristopom ter z močno vpetostjo v mednarodne trge predstavljajo osnovno jamstvo za prihodnja naročila. Seveda pa smo morali v SUZ-u za izgraditev takšne baze kupcev vložiti veliko truda ne samo na področju trženja, pač pa je bila zelo pomembna naloga izpeljana tudi na tehničnem področju, saj je SUZ pri vseh pomembnih kupcih odigral tudi vlogo razvojnega dobavitelja in danes proizvaja ter dobavlja jekla v skladu s potrebami in z visokimi tehničnimi zahtevami posameznih kupcev.

Vsekakor to dejstvo potrjuje SUZ-ovo osnovno opredelitev po usmerjanju v izdelavo specializiranih – nišnih proizvodov, ki na trgu dosegajo višje cenovne nivoje in imajo tudi višjo dodano vrednost. Tako nam je v letu 2011 uspelo dodano vrednost proizvodov v primerjavi z letom 2010 povišati za 20 odstotkov. Če tem dejstvom dodamo še podatek, da nam je prihodke letos glede na leto 2010

uspelo povečati za več kot 38 odstotkov, je razlogov za zadovoljstvo in hkrati spodbude za nov zagon v letu 2012 več kot dovolj.

Seveda je jasno, da takšnih rezultatov ne bi mogli doseči brez truda in zavzetega dela vseh zaposlenih v SUZ-u, ki so dokazali tako sebi kot drugim, da se s pravim pristopom da premagati marsikatero oviro in doseči zastavljene cilje.

Leto, ki prihaja, zagotovo ne bo preprosto in lahko. Od vseh zaposlenih bo terjalo še več kakovostnega dela, vrhunskega znanja in pravih idej. Treba bo zopet potrditi in dokazati, da zmoremo in znamo.

Izzivov nam torej ne bo zmanjkalo, in prepričan sem, da jih bomo tudi v prihodnje uspešno premagovali.

Drage sodelavke in sodelavci. Naj vam ob koncu zaželim vesele božične praznike ter zdravja, uspehov in sreče polno leto 2012.

Andrej Pogačnik,
direktor SUZ-a

Modrost, sposobnost, pogum in vizija so ključ za uspeh

Čas hitro mineva in že smo pred vrati »veselega« decembra, ki nas bo popeljal v novo leto. Za vse, ki niso več v brezskrbnem obdobju otroštva, je to kar naporen in zahteven čas, tako na poslovnem in delovnem področju kot tudi v zasebnem življenju. Ocenjujemo leto, ki odhaja, in definiramo nove cilje za tisto, ki je pred nami.

Beseda kriza nima več pravega učinka in je vedno negativna. Preprosto se je treba navaditi na dejstvo, da so to razmere, v katerih delujemo in živimo. Treba se jim je prilagajati, kajti spremeniti jih ne moremo. In uspeh je odvisen prav od sposobnosti prilagajanja. To pa zahteva druge pristope in drugačne odločitve, kot smo jih bili navajeni.

Z letom, ki se poslavlja, smo v družbi zadovoljni. Dosegli smo planske cilje, jih presegli in družbo ohranili v dobri poslovni in finančni kondiciji. ZIP center postaja blagovna znamka in s svojimi izdelki in storitvami prepoznaven tudi zunaj regije. Kupci se vračajo k nam, in to je potrditev, da smo na pravi poti.

Ker imamo v tej regiji prav posebno poslanstvo zaradi statusa invalidskega

podjetja, smo uspešno izvedli tudi vse koncesijske dejavnosti in januarja pridobili še dodatno koncesijo za izvajanje programa socialne vključenosti. Program kooperacij smo septembra preselili v lepe prostore podjetniškega inkubatorja na Ravnah.

Z vidika vodenja se mi zdi izjemno pomembno, da smo verodostojni pri napovedih in da zaposlenim dajemo pravilna sporočila. Le tako omogočimo, da postanejo cilji družbe tudi njihovi cilji.

Iskrena hvala vsem sodelavcem družbe za njihov prispevek k doseganju ciljev v letu 2011.

Tudi v letu, ki je pred nami, bomo morali prav vsi zaposleni »dati vse od sebe«, da bomo uspešni in obdržali družbo na taki ravni, kot si želimo. Invalidska podjetja čaka v letu 2012 negotovo poslovanje, ker so

se bistveno spremenili pogoji pridobivanja in porabe državnih pomoči. Ne bo lahko, vendar trdno verjamem, da bomo skupaj dosegli zastavljene cilje. Za to bomo potrebovali modrost, sposobnost, pogum, vizijo in pozitivno razmišljanje.

Vsem sodelavkam in sodelavcem družbe ter njihovim družinam voščim prijetne in vesele božične praznike.

V letu 2012 pa veliko zdravja, sreče ter poguma, da boste iz njega naredili uspešno in zadovoljno leto, tako na poslovnem kot osebnem področju.

Direktorica družbe
Alenka Stres

Stremimo k poslovni odličnosti, osnovi poslovne uspešnosti

Spoštovane sodelavke in cenjeni sodelavci, zaključujemo najuspešnejše poslovno leto v zgodovini naše družbe.

V letu 2010 smo dosegli rekordne poslovne rezultate. Ob upoštevanju razmer na trgu in velike mere optimizma smo želeli dosežene rezultate ponoviti v letu 2011. Obenem smo si zadali izvedbo zahtevnega projekta širitve poslovnih prostorov in s tem zagotovitev pogojev za kontinuiteto rasti poslovanja. Zastavljene cilje izgradnje poslovnih prostorov in namestitve nove opreme smo v celoti izpolnili. Poleg tega smo dosegli pomembno rast prodaje in presegli zastavljene cilje. V letu 2011 smo prodajo povečali za 25 odstotkov v primerjavi s preteklim poslovnim letom.

Pogoje za delo smo zagotovili. Gledamo naprej. Zastavili smo vrsto ambicioznih strateških projektov, ki bodo vodili naše poslovanje in vsestranski napredek družbe v prihodnje. Delovali bomo v skladu z našimi temeljnimi usmeritvami: drugačni od konkurence, napredni in inovativni s poslovnimi rešitvami, produkti in tehnologijami, vsestransko učinkoviti in fleksibilni do naših kupcev. Delovali bomo v smeri doseganja

popolnega zaupanja naših kupcev in trajno dobrega imena naše družbe. Pripravljeni smo na izzive prihodnosti.

Ob tej priložnosti bi želel izreči posebno pohvalo in zahvalo vsej ekipi RSC za prvovrstno in požrtvovalno opravljeno delo v tem za nas uspešnem letu. Z velikim zadovoljstvom in s ponosom sodelujem z vami v našem majhnem, a pozitivnem in uspešnem kolektivu.

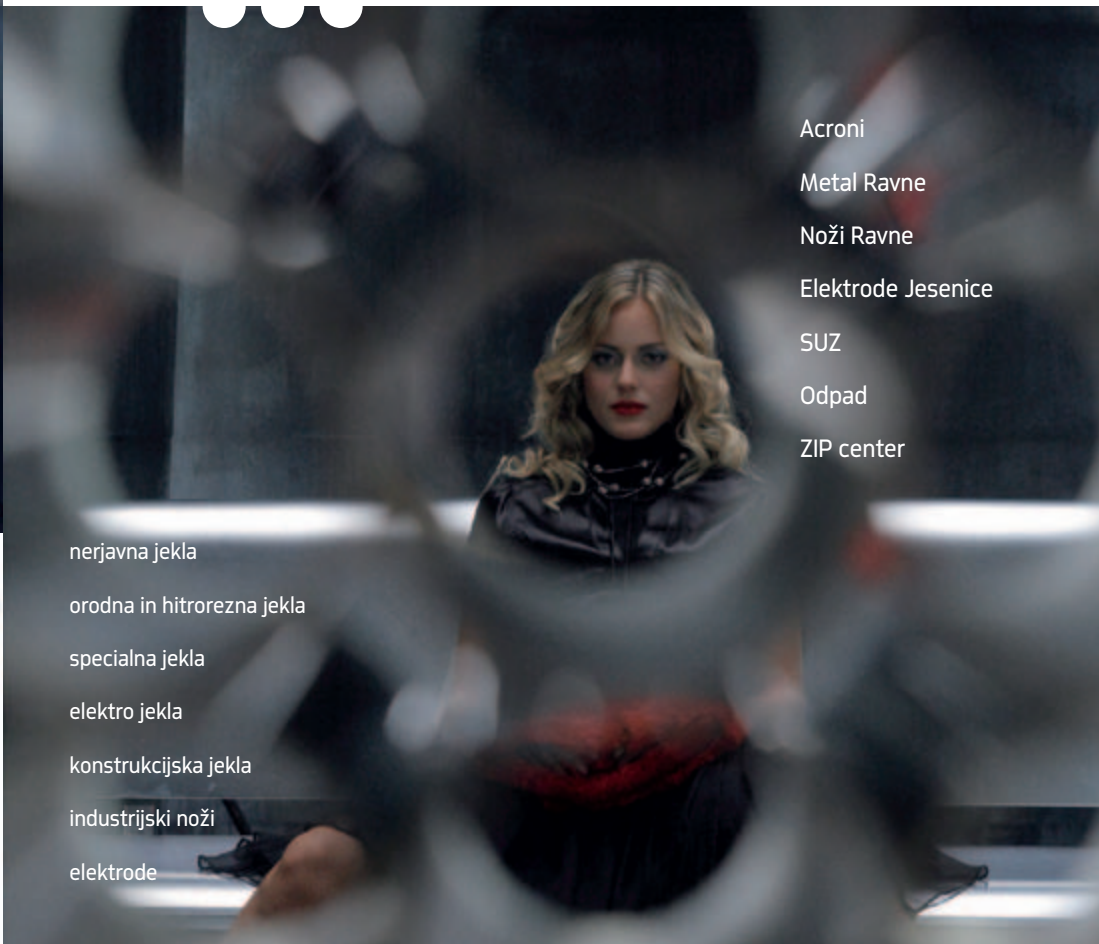
Sodelavcem Metala Ravne in vodstvu skupine SIJ – Slovenska industrija jekla se zahvaljujem za odlično sodelovanje in podporo v iztekajočem se letu. Vsem sodelavkam in sodelavcem ter kolegom v okviru skupine SIJ želim vesele božične praznike ter obilo sreče, zdravja in uspehov v letu 2012.

Dr. Boštjan Taljat,
direktor Ravne Steel Centra

V najboljših stvareh na svetu je tudi slovensko jeklo.

sij
skupina Slovenska industrija jekla

- Acroni
- Metal Ravne
- Noži Ravne
- Elektrode Jesenice
- SUZ
- Odpad
- ZIP center

- nerjavna jekla
- orodna in hitrorezna jekla
- specialna jekla
- elektro jekla
- konstrukcijska jekla
- industrijski noži
- elektrode

ULITO V ŠTEVILKE NOVEMBRA 2011

PROIZVODNJA GOTOVIH PROIZVODOV V TONAH

DRUŽBA	I.–X. 2010	I.–X. 2011	Indeks 2011/2010
ACRONI	239.672	264.015	110
METAL Ravne	55.446	64.283	116
NOŽI Ravne	1.042	1.164	112
ELEKTRODE Jesenice	7.052	7.791	110
SUZ	3.591	6.264	174
SKUPAJ	306.803	343.517	112

PRODAJA V TONAH

DRUŽBA	I.–X. 2010	I.–X. 2011	Indeks 2011/2010
ACRONI	242.888	268.536	111
METAL Ravne	55.998	64.638	115
NOŽI Ravne	1.187	1.335	112
ELEKTRODE Jesenice	7.408	8.151	110
SUZ	4.427	7.303	165
ODPAD Pivka	153.279	184.022	120
RSC	5.540	6.378	115
DANKOR Osijek	20.037	24.950	125
NIRO WENDEN*	2.779	3.672	132
SKUPAJ	493.543	568.985	115

PRODAJA V EVRIH			
DRUŽBA	I.–X. 2010	I.–X. 2011	Indeks 2011/2010
ACRONI	316.076.399	395.894.913	125
METAL Ravne	107.149.901	142.202.714	133
NOŽI Ravne	11.025.943	13.506.767	122
ELEKTRODE Jesenice	11.538.109	13.736.822	119
SUZ	4.639.077	6.772.806	146
ZIP center	1.894.313	2.144.124	113
SKUPAJ	452.323.742	574.258.146	127
ODPAD Pivka	45.646.803	65.803.606	144
RSC	11.004.869	14.512.079	132
DANKOR Osijek	5.150.720	7.713.872	150
SIJ, d. d.	5.165.343	6.497.962	126
SERPA	4.442.231	5.568.142	125
IUENNA	8.338.817	11.727.743	141
KOPO Int.	22.807.305	33.094.113	145
ACRONI ITALIA	3.877.352	5.075.925	131
ACRONI DEUTSCHLAND	350.000	470.000	134
ŽELEZARNA JESENICE	14.229	8.303	58
ŽIČNA CELJE	6.830	4.350	64
NIRO WENDEN*	14.720.319	20.440.216	139
SIDERTOCE**	n. p.	11.485.217	n. m.
GRIFFON&ROMANO***	n. p.	29.024.886	n. m.
INOXCUT***	n. p.	5.680.114	n. m.
INOXPOINT***	n. p.	3.875.601	n. m.
SMG**	n. p.	3.795.766	n. m.
SKUPAJ OSTALE DRUŽBE	121.524.819	224.777.895	185
SKUPAJ VSE DRUŽBE nekonsolidirano	573.848.561	799.036.041	139

* podatki januar–oktober (od 1. 4. 2010 del skupine SIJ), ** od 1. 7. 2010 del skupine SIJ, *** od 1. 9. 2010 del skupine SIJ,
**** Opravljen promet Acroni ITALIA je v obdobju januar–oktober 2011 znašal 66,9 mio. €, n. p.: ni podatka, n. m.: ni merljivo

besedilo Stane Jakelj, dipl. inž. metal., raziskovalec za nerjavna jekla, Acroni
fotografije Jani Novak, Acroni

NEPRECENLJIVO DRAG SPOMIN IN UPANJE ZA PRIHODNOST

25. novembra letos smo v Gledališču Toneta Čufarja na Jesenicah praznovali 50. obletnico ustanovitve raziskovalnega oddelka v takratni Železarni Jesenice. Njegovo tradicijo nadaljuje družba Acroni. Pobudnik in prvi vodja raziskovalnega oddelka je bil prof. dr. Marin Gabrovšek. Njegova prisotnost na slavnostni akademiji je dogodku dala velik in neizbrisen pečat. Tudi sam vidno ganjen ob vseh čestitkah in zahvalah je v pozdravnih besedah dal vedeti, da je njegovo življenje še danes zaznamovano prav z razvojnim oddelkom.

Danes razvojni oddelek Acronija (poimenovan Raziskave in razvoj) deluje v okviru službe Kakovost, razvoj in tehnologija, ki jo sestavljata še oddelka Kontrola kakovosti ter Preiskave in preizkušnje, vodi pa jo dr. Anton Jaklič. Zaposlenih je 14 visoko usposobljenih razvojnih inženirjev, ki skrbijo za razvoj novih izdelkov in tehnologij. Od leta 2002 do 2010 so raziskovalci Acronija kot vodje projektov skupaj s sodelavci poleg številnih regionalnih priznanj prejeli štiri zlata odlikovanja in dve srebrni državni priznanji Gospodarske zbornice Slovenije.

Glavni direktor Acronija Slavko Kanalec je na slavnostni akademiji ob polstoletnem jubileju med drugim dejal: »Železova ruda, železarstvo in jeklarstvo so v te kraje privabili delovne, znanja željne in klene ljudi. Trdo delo, kruta narava in ogenj so naše prednike oblikovali skozi stoletja. Priznati moramo, da so na začetku znanje in tehnologijo v te kraje prinašali tujci. Zato je bila odločitev o ustanovitvi lastnega razvojnega oddelka še toliko bolj smela, še posebej, ker so bile Jesenice sinonim za težko delo, znoj in prah.«

Mag. Samo Hribar Milič, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije: »Čestitam vam za prehojeno pot in želim vam, da bodo tudi v prihodnosti vaši koraki in vaše odločitve prispevali k temu,

• Sprejem gostov pred slavnostno akademijo

▲ Slavko Kanalec

▲ Mag. Samo Hribar Milič

▲ Mag. Alenka Kosmač

▲ Dr. Anton Jaklič

da bo slovenska industrija, še posebej pa področje jekel, tudi še naprej del, in to trden del slovenskega gospodarstva.«

Tehnična direktorica Evropskega združenja proizvajalcev nerjavnih jekel mag. Alenka Kosmač, ki je v tem oddelku začela delati kot pripravnica in delo v njem zaključila kot uspešna vodja, je opisala oddelek kot vrhunsko valilnico

znanja in idej, zato se lahko kosa s podobnimi konkurenčnimi oddelki po vsem svetu. Obenem pa je poudarila, da je zelo pomembna skrb matičnega podjetja, da oddelke ohranja v sestavi svoje družbe in jih krepi, ker si le tako zagotavlja dolgoročni uspeh na globalnem trgu. Svoje besede je sklenila z dobrimi željami: »Želim vam še veliko poslovnih uspehov, dobrih

rezultatov in zanimivega dela. Dragi moji RO-jevci, vam pa želim predvsem tako uspešno delo še vsaj naslednjih 50 let.«

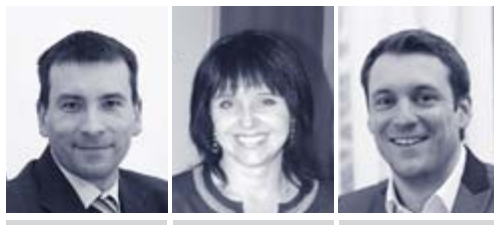
Slavnostna akademija se je ob zelo zanimivem 50-letnem zgodovinskem orisu delovanja razvojnega oddelka in povzetku smernic nadaljnega razvoja, ki ju je predstavil direktor službe Kakovost, razvoj in tehnologija dr. Anton Jaklič, prevesila v kulturno-pevsko obarvan večer. Koncert najbolj znanih francoskih šansonov v izvedbi priznanega mladega glasbenega umetnika Matije Puža, ki je nase opozoril v oddaji Slovenija ima talent, in nastop skupine Tristan, ki s pozitivnim pristopom in z dobro energijo vedno znova zna očarati publiko, sta zaokrožila večer z nostalgijo, a obenem z upanjem in veseljem.

Veseli smo bili odziva vseh povabljenih gostov, zaposlenih in bivših zaposlenih na raziskovalnem oddelku, skupaj smo še dolgo v noč kramljali o skupni prehojeni poti in načrtovali nove projekte.

Tovrstnih priložnosti in dobrih srečanj v življenju ni veliko, zato je za vsakogar izmed nas, ki smo imeli možnost in priložnost biti priča temu dogodku, to neprecenljivo drag spomin ter upanje za prihodnost. ●

▲ Matija Puž in skupina Tristan

besedilo dr. Anton Jaklič, direktor službe Kakovost, razvoj in tehnologija, Acroni
Metka Šuštaršič, inž. metal., vodja oddelka Standardizacija, Acroni
Stanislav Jakelj, dipl. inž. metal., raziskovalec za nerjavna jekla, Acroni

vir dr. Marin Gabrovšek in Gornjesavski muzej Jesenice
fotografije Arhiv Acronija in Gornjesavski muzej Jesenice

50 LET DELOVANJA RAZISKOVALNEGA ODDELKA 1961–2011

10. novembra 1961 je bil ustanovljen Raziskovalni oddelek v takratni Železarni Jesenice. Letos tako praznujemo 50-letnico organizirane razvojno-raziskovalne dejavnosti v našem podjetju. To je tudi priložnost, da se ozremo po prehojeni poti in da, obogateni z izkušnjami, načrtujemo korake za prihodnost.

Razvojna dejavnost s področja jeklarstva ima na Jesenicah bogato tradicijo, ki ji je že v Kranjski industrijski družbi, leta 1872, dal svoj pečat Lambert von Pantz z izumom postopka pridobivanja feromangana v plavžu. Svoj konec je Kranjska industrijska družba doživela leta 1945, ko je celoten komercialni proizvodni program

predala takrat novoustanovljeni Železarni Jesenice. Raziskovalna dejavnost je svojo pot nadaljevala v okviru takratnega Metalurškega oddelka.

Novi trendi ustanavljanja zunanjih raziskovalnih inštitutov so se dotaknili tudi Železarne Jesenice. Ta trendom ni sledila, pač pa se je odločila za ustano-

vitev lastnega Raziskovalnega oddelka. To se je zgodilo 10. novembra leta 1961. Že leta 1974 je Železarna pri podjetju Philips Eindhoven nabavila najsodobnejši transmisijski elektronski mikroskop, ki je omogočil identifikacijo strukturnih komponent, ki so bile pred tem samo predmet ugibanj. V tem obdobju so v oddelku

▲ Lambert von Pantz

▲ Raziskovalni oddelek v novih prostorih stavbe nekdanjega Pokojninskega sklada

▲ Vodja Raziskovalnega oddelka dr. Marin Gabrovšek

razvili številna nova jekla, s katerimi se je Železarna Jesenice uveljavila na domačem in svetovnem tržišču. Med drugim so bila to nerjavna, avtomatna, visokotrdna drobnozrnata mikrolegirana jekla, jekla za elektropljučevine in mnogo drugih.

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je Raziskovalni oddelek zaživel v svoji najpopolnejši sestavi tako z vidika visokostrokovnih izobraženih kadrov, števila zaposlenih, ki se je povzpelo na 70, kot opremljenosti s kar osmimi laboratoriji. Oddelek je imel vso podporo Mehanične delavnice, oddelkov Standardizacija in Statistika ter Strokovna knjižnica.

Svoj konec je doživela tudi Železarna Jesenice, ko je bila 23. decembra 1992 ustanovljena družba SŽ Acroni, d. o. o. Razpad Železarne je bil nekakšen mejnik tudi za Raziskovalni oddelek, saj se je število zaposlenih zmanjšalo na 24 delavcev, s tem pa je bila ukinjena večina raziskovalnih laboratorijev.

Nova družba se je soočala z izgubo jugoslovanskega trga, ta je za Železarno Jesenice predstavljal glavnino njenega tržišča. Pri osvajanju novih trgov je imel Raziskovalni oddelek zelo pomembno vlogo, saj je z razvojem novih izdelkov sledil potrebam novih tržišč. To dokazuje tudi pridobitev certifikata kakovosti za proizvo-

dnjo jekla in jeklenih izdelkov ISO 9001, ki ga je Raziskovalni oddelek dobil leta 1995. Leta 1996 se je Raziskovalni oddelek v celoti preselil na Koroško Belo, v upravno stavbo Jeklarne, kjer je še danes. Oddelek se je ponovno okrepil z razvojno opremo, ko je leta 2001 nabavil nov vrstični elektronski mikroskop Philips z EDS-analizatorjem, ki je tedaj pomenil veliko pridobitev tako za Acroni kot širši slovenski prostor. Zaradi zahtev kupcev po izvajanju korozijskih preizkusov na nerjavnih jeklih je leta 2009 postavil tudi nov, sodobno opremljen korozijski laboratorij. Razvoj mikrolegiranih in orodnih jekel je leta 2010 narekoval nakup novega kalilnega dilatometra Linseis RITA.

ACRONIJEVA JEKLA V NAJZAHTEVNEJŠIH IZDELKIH

Zadnjih deset let je Acroni veliko vlagal v novo proizvodno opremo in posledično v razvoj zahtevnejših vrst jekel.

Na področju razvoja elektropljučevin je bil razvoj usmerjen v neorientirane elektropljučevine z majhnimi vatnimi izgubami. Trend razvoja gre v smeri tankih elektropljučevin debeline 0,2 mm za uporabo pri višjih frekvencah.

Nov korozijski laboratorij

Kalilni dilatometer Linseis – RITA

Transmisijski elektronski mikroskop s priključkom za raster ter z napravo za analizo EDAX

Raziskovalni oddelek v prostorih upravne stavbe Jeklarne

Vrstični elektronski mikroskop Philips z EDS-analizatorjem

Velik poudarek je bil na razvoju nerjavnih jekel za debelo pločevino. Tako smo v tem času razvili celotno skupino nerjavnih jekel. Zaradi zahtev po večji prijaznosti do okolja in daljši življenjski dobi smo skupaj z našim partnerjem razvili povsem novo družino nerjavnih jekel, legiranih z aluminijem. Na ta razvoj smo še posebno ponosni, pločevina se valja v 30-mikronske folije. Uporabljajo se za izdelavo nosilcev katalizatorjev dizelskih in bencinskih motorjev.

Področje mikrolegiranih jekel smo razvijali za izdelke debele pločevine. Razvili smo družino obrabno odpornih jekel NICRODUR in družino visokotrdnih jekel MICRAL. Uspešno pa smo začeli tudi razvoj oklepnih pločevin PROTAC.

Na področju specialnih jekel smo razvili družino kotlovnih pločevin SA387. Uspešno smo začeli razvijati tudi manj legirana orodna jekla za brizganje plastike.

Skupaj z našim kupcem smo razvili nikljeve zlitine Invar, A800 in A840.

Poleg razvoja jekel razvojni oddelek velik del aktivnosti vseskozi usmerja tudi v razvoj novih tehnologij in optimizacijo obstoječih tehnoloških postopkov. Z metodami umetne inteligence iščemo povezave

med proizvodnimi parametri in končno kakovostjo izdelkov.

Danes se naša jekla uporabljajo po vsem svetu. Najdemo jih v najzahtevnejših razmerah uporabe: v jedrskih elektrarnah, termoelektrarnah, vetrnih elektrarnah, naftni industriji, katalizatorjih izpušnih sistemov vozil, tankerjih za prevoz utekočinjenega zemeljskega plina, žerjavih, rudniški opremi, letalski industriji in še marsikje drugje.

RAZVOJNI ODDELEK DANES

Danes razvojni oddelek (poimenovan Raziskave in razvoj) deluje v okviru službe Kakovost, razvoj in tehnologija, ki jo sestavljata še oddelka Kontrola kakovosti ter Preiskave in preizkušanje. Na razvojnem oddelku je zaposlenih 14 visoko usposobljenih razvojnih inženirjev, ki skrbijo za razvoj novih izdelkov in tehnologij. Znotraj razvojnega oddelka deluje tudi oddelek Standardizacija, ki skrbi za sistemsko dokumentacijo razvoja, tehnološko dokumentacijo v informacijskem sistemu in omogoča podporo razvoju in drugim službam z dostopom do standardov in strokovne literature.

Pri razvoju novih izdelkov razvojni inženirji sodelujejo s prodajo in kupci naših izdelkov. Tako spoznavamo njihove razvojne

potenciale, saj želimo čim več proizvodnega programa nameniti končnim uporabnikom.

Razvojni inženirji pri razvoju in reševanju tehnološke problematike tesno sodelujejo tudi z industrijskimi inženirji v obratih, ki posedujejo specializirana znanja o proizvodnih procesih. Zavedamo se, da smo lahko le s skupnimi močmi kos razvojnemu izzivu današnjega časa.

V zadnjem obdobju smo uspeli pridobiti tudi pomembne sofinancerje razvojnih projektov.

- ▶ Projekt OPCONSTAINLESS sofinancira Evropski sklad za premog in jeklo.
- ▶ Projekt EPOSS sofinancira Evropski sklad za premog in jeklo.
- ▶ Projekt MICROST sofinancira razvojni projekt sklada Eureka.
- ▶ Projekt PLAZMA sofinancira Tehnološka agencija Slovenije iz programa SRRP.

KORAKI V PRIHODNOST

Prihodnost naše družbe vidimo predvsem v proizvodnji zahtevnih izdelkov z visoko

dodano vrednostjo in v inovativnih tehnologijah, ki bodo omogočale konkurenčno proizvodnjo izdelkov. Pri tem bo imel razvojni oddelek še pomembnejšo vlogo kot doslej. Globalni trg, kjer konkuriramo s svojimi izdelki, je poln hitrih sprememb. Zaradi prostega pretoka blaga se ne srečujemo le z bližnjo konkurenco, ampak s konkurenco celega sveta. Našo prednost prepoznamo v znanju in inovativnosti za hiter odziv na spreminjajoče se potrebe kupcev. Razvoj bomo zato v prihodnje še okrepili, kadrovsko in tudi s sodobno razvojno opremo. To je najboljša popotnica družbi Acroni za njeno prihodnost.

PRIZNANJA NA PODROČJU INOVATIVNIH DEJAVNOSTI

Od leta 2002 do leta 2010 so raziskovalci oddelka Raziskave in razvoj kot vodje projektov skupaj s sodelavci prejeli naslednja priznanja:

Regionalni izbor GZS:	Državna priznanja GZS:
Zlato: 13	Zlato: 4
Srebrno: 13	Srebrno: 2

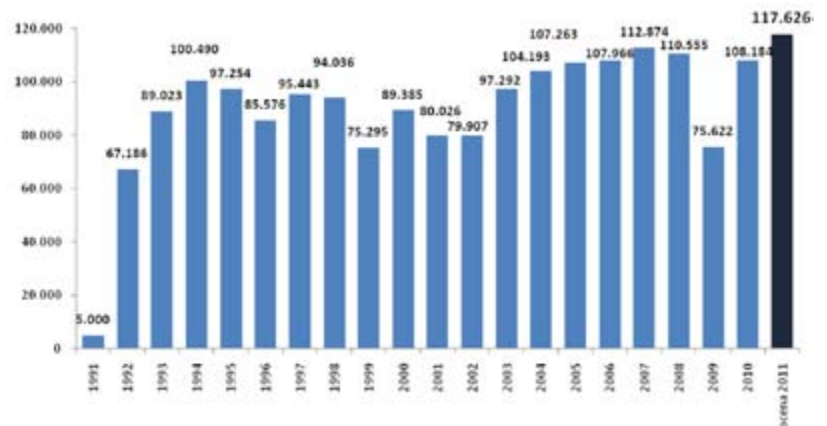

20 LET UHP EOP V JEKLARNI METALA RAVNE

21. novembra 1991 smo v jeklarni takratne Železarne Ravne dali v pogon sodobno peč UHP EOP. To je bila prva elektroobložna peč visoke moči v Sloveniji, saj je pri nazivni teži taline 45 ton imela transformator moči 30 oziroma 36 MVA. Ta peč je najprej zamenjala stari 40-tonski elektroobložni peči Birlec, pozneje pa vse talilne peči Metala Ravne in je od leta 2000 dalje edini talilni agregat pri nas. Letos praznuje 20 let uspešnega delovanja.

▲ Proizvodnja odlitega jekla – ingotov v tonah

VLADIMIR RAMŠAK, vodja oddelka Elektrovzdrževanje

Z UHP-pečjo sem se začel ukvarjati leta 1996. Bila mi je velik izziv, saj je bila z vidika elektroopreme sodobna peč. Skozi leta sem jo spoznaval in odpravljaj njene šibke točke. Prinašala mi je veselje in neprespane noči, ne samo ob okvarah, ampak tudi zaradi premišljevanja o tem, kaj bi storil za zanesljivejše in učinkovitejše obratovanje. Čeprav smo vzdrževalci vsakodnevno pri njej in vsako leto opravimo remont s posodobitvami, se na njej opazi 20-letno delovanje.

Kljub dobremu obratovanju peči pa upam, da se razmišlja v naslednjih letih o novi zmogljivejši in energijsko varčnejši peči.

Leta 1990 je na eni od dveh elektroobločnih 40-tonskih peči v »novi jeklarni« železarne prišlo do okvare na 12,5 MVA transformatorju. Jeklo smo vse do jeseni proizvajali v drugi 40-tonski peči ter v »stari jeklarni« v 10- in 25-tonskih elektroobločnih pečeh (EOP), dodatno pa še za potrebe jeklolivarne v 5-tonski

elektroobločni peči in dveh 2-tonskih srednjefrekvenčnih pečeh. Za nadomestitev številnih peči nizke produktivnosti smo v kratkem času postavili 45-tonsko elektroobločno peč s transformatorjem moči 30/36 MVA. Idejni vodja tega projekta je bil pokojni dr. Janez Bratina, takratni ravnatelj tozda Elektro-tehniške storitve Železarne Ravne. Med montažo je bilo veliko težav, saj se je vzporedno odvijal proces osamosvajanja Slovenije. Določene dele in specialiste za montažo ter zagon peči proizvajalca Fuchs iz Nemčije smo med vojno za Slovenijo občasno »švercali« čez mejo z Avstrijo, a smo vztrajali. Ko je po končani montaži peč 21. novembra 1991 izdelala prvo talino, smo

ugasnili drugo 40-tonsko peč in obratovala je le nova peč. S časom smo ustavljali tudi druge peči v stari jeklarni in od leta 2000 naprej vse jeklo izdelamo le v UHP (ultra high power) EOP-peči v kombinaciji z vakuumsko ponovčno pečjo.

V diagramu je prikazana proizvodnja ingotov iz peči UHP EOP. Za leto 1991 je podana le decembrska proizvodnja, nato pa dosežena v posameznem letu. Že prvo leto obratovanja je bilo odlitih 67.168 ton ingotov. Iz diagrama se opazijo nihanja proizvodnje, ki se ujemajo s kriznimi obdobji Metala Ravne in tudi svetovne proizvodnje jekla. Vmes pa so bila seveda tudi boljša leta, podobna letošnjemu. Po predvidevanjih bomo v letu 2011 odlili rekordnih 117.626 ton ingotov.

Skozi vse obdobje UHP EOP peči se je odvijal proces vzdrževanja in obnove določenih segmentov, dograjevala se je oprema jeklarne – najprej protihrupna zaščita in odpraševanje, nato kontejnerski laboratorij, pa kisikovo kopje in razširitev ulivališča. Ob

povečani proizvodnji pa se pokažejo potrebe po odpravi »flikerja« ter dodatni vakuumski ponovčni peči (VPP). Zaradi flikerja ni mogoče obremeniti transformatorja peči do nazivne moči in proces taljenja s pripravo taline za VPP traja predolgo. Kljub temu pa peč že danes pogosto čaka na prost VPP, kjer se zaradi povečanih kakovostnih zahtev časi obdelave povečujejo.

Prav tako so se menjavale generacije jeklarjev in skozi čas se prenaša znanje z izšolanih talilcev na mlade kadre drugih poklicev, saj naše »metalurške« poklicne šole že dolgo ni in je ne bo. Zato je današnji dan tudi priložnost, da se zahvalim sodelavcem jeklarjem ter tudi tistim, ki so zdaj že v pokoju, pa tudi našim vzdrževalcem za ves njihov trud in prizadevnost za našo »topilnico«. Prepričan sem, da se nam ni treba bati za naš jutri. Z malo občutka za našo UHP-peč bomo le-to lahko ob pomoči vzdrževalcev še vrsto let uporabljali in dograjevali tehnologijo izdelave naših specialnih jekel. Srečno! ●

FRANJO LIPNIK,
strokovni delavec v
Jeklarni Metala Ravne

Kot delovodja sem bil prisoten pri izdelavi prve šarže v novi peči UHP. Seveda so se pojavili nekateri rodni krči, ki pa smo jih skupaj s Savom Burjo sproti uspešno reševali. UHP me je s svojo močjo navdušila, saj je nadomestila dve stari EOP-peči. Njena

moč se je kazala tudi po hrupu in nihanju električnega toka v omrežju, saj je skoraj celotna Koroška vedela, kdaj peč obratuje. Danes ima protihrupno zaščito, napravo za doziranje legur in kisikovo kopje, kar močno olajša delo zaposlenim. Včasih smo rekli, da smo »fička« zamenjali za mercedesa.

JOŽE LAZNIK,
topilec I pri UHP

Po zaključku šolanja na poklicni kovinarski šoli, smer topilec, sem se leta 1981 zaposlil v takratni Železarni Ravne. Svoje prve delovne izkušnje sem pridobil v novi topilnici.

Takrat smo imeli dve 40-tonski peči, ki sta zahtevali veliko ročnega in fizičnega dela.

Ko so začeli graditi novo peč, smo bili delavci navdušeni. Vedeli smo, da nam bo olajšala delo.

Leta 1991 je začela obratovati nova UHP-peč, ki je s svojo hitrostjo nadomestila prejšnji dve. Z delovanjem UHP-peči so se izboljšale delovne razmere. Delavci smo bili manj izpostavljeni vročini, hrupu in prahu. Peč je opremljena s protihrupno komoro, ta se med obratovanjem zapre.

Delo je potekalo veliko hitreje in z manj fizičnega napora. Na naši izmeni sem vsa ta leta opravljal delo prvega topilca. Kar ne morem verjeti, da se jih je obrnilo že 20.

OTMAR JUH, strokovni delavec v oddelku Strojno vzdrževanje v Jeklarni Metala Ravne

Kljub nemajhni starosti je peč še vedno sposobna zadovoljiti potrebe po jeklu. Seveda je to tudi posledica dobrega vzdrževanja. Predvsem v zadnjih dveh letih, ob zelo natrpanih programih, pa je zelo težko s čim manjšimi zastoji obdržati peč v polni kondiciji. Pa še kljub temu ne moremo biti mirni, saj se kaj hitro lahko zgodi kakšen strojelom, kot na primer leta 1998, ko je predor taline uničil ključne dele in je morala peč obmoriavati za cele štiri tedne. Da lahko peč nemoteno dela po predvidenem koledarju, vzdrževalci na podlagi preventivnih pregledov, med mirovanjem peči, večja popravila opravimo tudi zunaj delovnega časa. Peč je zelo kompleksna. Velik del peči so vodohlajeni segmenti, ki so direktno izpostavljeni toplotnemu sevanju. Vsi gibi peči so hidravlični. Visokemu električnemu toku so izpostavljeni bakreni kontaktni deli. Tudi protihrupna kabina mora odigravati svojo vlogo, pa še odpraševanje peči mora vedno delovati. Da ni daljših zastojev, moramo imeti kar veliko zalogo nadomestnih delov, ki pa so veliki in dragi ter nam bremenijo zaloge. Ob skrbnem odnosu do peči, tako delavcev kot elektro in strojnih vzdrževalcev, mislim, da UHP-peč lahko dočaka še en takšen jubilej ali pa še več. Je pa res, da če se bo načrt izdelave jekla še povečeval, pa ne bodo vzdržali niti peč, niti posluževalci, niti vzdrževalci.

NAŠI IZDELKI CENJENI TUDI ONKRAJ LUŽE

KOPO INTERNATIONAL je podjetje v New Jerseyju v ZDA in je del zunanjetrgovinske mreže Metala Ravne deset let, s prodajo naših izdelkov pa se je ukvarjalo že pred tem. Na ameriškem trgu uspešno trži prodajni program in blagovne znamke Metala Ravne in drugih podjetij skupine SIJ – Slovenska industrija jekla.

Stephen Cucich, predsednik podjetja KOPO INTERNATIONAL, je v intervjuju dejal: »Uspešno podjetje je tisto, ki ima predane sodelavce, zaposlene. Zaposleni so srce in duša podjetja.« Zaposleni v podjetju Kopo International – Stephen, Alex, Rick in Terry so predani podjetju in so srce in duša podjetja. Po njihovi zaslugi je to uspešno podjetje, Metal Ravne pa znano ime za kakovost na ameriškem trgu že kar nekaj let.

STEPHEN CUCICH, PREDSEDNIK PODJETJA KOPO INTERNATIONAL (V NADALJEVANJU KOPO), LETOS PRAZNUJE DVAJSETO OBLETNICO, ODKAR SE JE ZAPOSIL V TEM PODJETJU.

Kje si videl izziv, da si se pred 20 leti pridružil Kopu?

Moj največji izziv je bilo spoznavanje osnov izdelave jekel. Za uspešno prodajo izdelka moraš namreč zelo dobro vedeti, kako se izdeluje. Moj nekdanji šef me je poslal za tri tedne v Slovenijo, kjer sem spoznaval proces izdelave jekla. Tega se namreč ni mogoče naučiti iz knjig. Potrebne so praktične izkušnje, da vidiš postopek izdelave, ki je resnično zapleten. To je bil na začetku moj največji izziv.

Kako poteka delo v Kopu (kako si razdelite delo oziroma kaj kdo dela)? Kaj obsega tvoje področje dela?

V Kopu imamo edinstveno situacijo, kjer smo zaposleni štirje, vsak pa ima zelo specifično in drugačno vlogo. Rickova naloga je, da gre na trg in tam prodaja izdelke (prvenstveno Metalove izdelke). Terry opravi vsa računovodska in knjigovodska dela, moja naloga pa je, da vodim vsakodnevne posle in prodajo Acronijevih izdelkov. Tu je še Alex, ki skrbi za to, da komunikacija med nami in podjetji ter nami in SIJ-em teče nemote-

no. Prav tako išče potencialne partnerje za nove strateške projekte. Vsi pa se ukvarjamo s kupci in skrbimo, da so zadovoljni z našimi izdelki in storitvami. Seveda bi se dalo o tem še veliko povedati, vendar sem želel podati le osnovni pregled.

Kopo danes in pred 20 leti.

Kakšna je razlika?

Največja razlika med Kopom danes in Kopom izpred 20 let je, da smo sedaj podjetje, ki ima dobiček in proda za več kot 50 milijonov dolarjev izdelkov. V industriji nas spoštujejo kot kakovostnega dobavitelja z odličnimi storitvami za kupce. Pred 20 leti je Kopo začel svojo pot in se je moral šele prebiti na trg kot neznano podjetje, ki poskuša prodajati jeklo iz takrat neznanne države. Danes je situacija drugačna. Metal Ravne je v svetu industrije dobro poznano ime, ljudje pa tudi kar dobro poznajo Slovenijo.

Kateri dogodek se ti je v poklicni poti najbolj vtisnil v spomin?

Dogodek, ki se mi je najbolj vtisnil v spomin v moji karieri, je 3. januar

2002, ko so me imenovali za glavnega izvršnega direktorja podjetja Kopo International. Takrat sta mi dr. Vasilij Prešern in Dušica Radjenovič ponudila življenjsko priložnost. Podjetje je imelo slabe rezultate, onadva pa sta mi dala možnost, da ga ohranim in rešim pred stečajem. Ko se sedaj ozrem nazaj, ugotavljam, da sta sama tvegala, vendar sta zaupala vame in v moje sposobnosti, da podjetje spravim iz rdečih števil. Danes je Kopo uspešno podjetje, ki raste in ima dobiček vse od dneva

dalje, ko sem prevzel naloge glavnega izvršnega direktorja. To je velik dosežek, na katerega sem zelo ponosen.

Kakšno je po tvojem mnenju uspešno ameriško podjetje?

Uspešno podjetje je tisto, ki ima predane sodelavce, zaposlene. Zaposleni so srce in duša podjetja. Če niso motivirani, se to odraža v njihovem delu, podjetje pa ne more dosegati uspeha. Ne gre vedno za denarno motivacijo. Ljudje morajo čutiti, da so pomembni in del

tima. Če ljudje tega ne čutijo, nimajo motivacije za trdo delo in podjetje ne more biti uspešno. Tim, ki ga imamo pri nas v Kopu, je uspešen, ker to podjetje obravnavamo, kot bi bilo naše. Nihče od nas ni močnejši od drugega. Vsi poznamo naše prednosti in slabosti in vsi delamo za skupni cilj. Verjemite, da ni veliko podjetij s štirimi zaposlenimi, ki bi prodalo za več kot 50 milijonov dolarjev izdelkov na leto. Na to sem zelo ponosen.

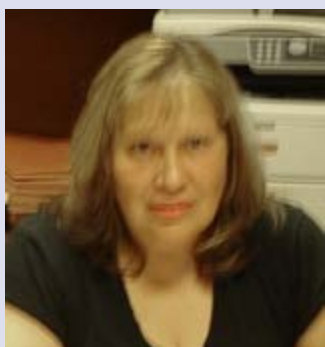
ALEX RONZHÉS, CEO

Pri IMH in skupini KOKS sem zaposlen od leta 2005 dalje. S podjetjem Kopo International sem začel sodelovati leta 2008, julija 2010 pa sem postal glavni izvršni direktor v Kopu. Imam magisterij iz gospodarstva in gradbeništva, ki sem ga opravil leta 1994 v Ukrajini, leta 1996 pa sem stopil v poslovni svet v ZDA. Z ženo Natalio imava sina Sasho. Vesel sem, da lahko delam v Kopu, delo je živahno in zanimivo, enako pa velja tudi za moje sodelavce v ZDA ter v Metalu Ravne in Acroniju. Razumem način, kako poslujejo v Ameriki in mi je všeč. Zato tudi rad delam z našimi kupci, ki so odkriti in pošteni ljudje. Delo z njimi mi je resnično všeč. Vesel sem tudi, ko se oziram na velikanski napredek, ki je bil dosežen v relativno kratkem času v naših podjetjih v Sloveniji in ZDA ter želim vse boljše za nadaljnji razvoj.

RICK ROTTER, AGENT

V poslu s specialnimi jekli sem že 27 let, od tega bo kmalu 13 let, kar delam za Kopo International. Diplomiral sem iz metalurgije na kanadski univerzi McMaster. Z ženo Lori sva poročena 23 let in imava dva sinova, Kevina in Dereka. Z veseljem delam v podjetju Kopo International in za Metal Ravne. Vsi smo kot ena velika družina, Stephen pa mi je kot brat, ki ga v življenju nikoli nisem imel. Skupaj sva razvila posle v ZDA in Kanadi, ki sta danes eden glavnih trgov Metala Ravne. Z veseljem opazujem, kako tudi naši kupci rastejo skupaj z nami in nam ostajajo zvesti zaradi odličnih storitev in kakovosti, ki jim jo ponujamo. Prepričan sem, da mora Amerika ostati pomemben del v prodajnem načrtu Metala Ravne tudi v prihodnosti in da moramo ostati prisotni na tem trgu ne glede na spremembe deviznega tečaja ali kratkotrajne priložnosti na drugih trgih. Resnično se veselim nadaljnega dolgoročnega sodelovanja s številnimi dobrimi sodelavci, ki sem jih srečal v Metalu Ravne, in s ponosom lahko rečem, da sem v vseh teh letih srečal mnogo ljudi, ki so danes moji prijatelji. Salute Tutti.

THERESA MOLLIKA - TERRY

V Kopu sem zaposlena že 17 let, moje glavne naloge pa so knjigovodstvo, računovodstvo ter dnevno poročanje SIJ-u in Metalu Ravne. Kadar je Stephen na poti, opravljam tudi vso asistenco zanj. Pri mojem delu je zelo pomembno, da pripravim poročila v zahtevani obliki in strukturi. Ker poslujemo v ameriških dolarjih, pri izdelavi računovodskih poročil pa je treba upoštevati različna pravila, je včasih zelo težko predstaviti informacijo v zeleni obliki. Vendar se na koncu vse izide v skladu z načrtom. Ker je Kopo majhno podjetje, je treba imeti različna znanja in opravljati različna dela. V pisarni sva pravzaprav samo midva s Stephenom, zato je pomembno, da znava obvladati vsako situacijo. Vsak dan je treba sprejeti veliko pomembnih odločitev. Na podlagi izkušenj in podpornega sistema, po posvetovanju s Stephenom, vedno pade prava odločitev. Natančnost je pri mojem delu izjemno pomembna, saj so nam lastniki zaupali 50-milijonsko dolarsko podjetje, ter pričakujejo, da bodo naši podatki točni. Čeprav je vsak dan naporen in zahteven, se najbolj razveselimo, ko vidimo, da naše delo obrodi sadove in smo vsako leto priča pozitivnim poslovnim izidom podjetja. Pri podjetju Kopo sem se veliko naučila, pridobila bogate izkušnje in spoznala tudi veliko prijateljev v Metalu Ravne, Acroniju in na SIJ-u.

Kako si nabiraš energijo oziroma kaj narediš takrat, ko si slabe volje?

Svoj prosti čas najraje preživljam z družino. Daje mi energijo, ki jo potrebujem, da lahko delam in kreativno razmišljam. Kadar sem slabe volje, se obrnem na družinske člane in na svoje sodelavce za podporo. Poleg tega zelo rad tečem. Ko potrebujem čas za razmišljanje in »brainstorming«, se odpravim na osem- ali devetkilometrski tek. To me sprosti in omogoči razmišljanje. Moje najboljše ideje so se porodile prav med tekom. Družina je zelo pomembna. Poskušam, da težav iz

službe ne nosim domov. Takoj ko stopim zvečer skozi vrata doma in vidim ženo ter otroke, pozabim na službene težave.

In še na koncu – kakšne bodo po tvojem mnenju razmere na ameriškem in svetovnem trgu v prihajajočem letu?

Prepričan sem, da bo prihodnje leto polno izzivov. V ZDA bodo prihodnje leto volitve, s tem pa tudi veliko negotovosti v gospodarstvu. Menim, da bo ameriški trg prihodnje leto ostal stabilen in da bo Evropa padla v krizo. Zato bodo podjetja iskala pomoč na ameriškem trgu. Prav tako menim, da bo moč ameriškega

dolarja še naprej rasla vzporedno s slabšanjem situacije v Evropi. Trg jekla v ZDA bo verjetno ostal stabilen in se bo morda celo nekoliko izboljšal. Soočali pa se bomo s pritiskom azijskih jeklarn in z njihovimi nizkimi cenami. A dokler bomo dobavljali kakovostno jeklo po konkurenčnih cenah, bosta Metal Ravne in Acroni uspešna na ameriškem trgu. Pričakujem, da bo leto 2012 uspešno leto za Kopo. ●

PISMO, KI GA JE NAPISAL STEPHEN ZA UDELEŽENCE LETOŠNJE ZUNANJETRGOVINSKE KONFERENCE

Dragi prijatelji!

Kot nekateri med vami verjetno vedo, bo letos oktobra 20 let, odkar delam v podjetju Kopo International. Kot 23-letni mladenič, ki je pravkar zapustil kolidž, si takrat nisem mogel predstavljati, da bom po tolikšnem času še tu. Kopo je prehodil dolgo pot v teh 20 letih, zlasti v zadnjih 10 letih, ko ga vodim jaz. Letos bomo prestopili magično mejo in prvič v naši zgodovini prodali za več kot 50 milijonov ameriških dolarjev izdelkov.

Januarja 2002 sem stopil na čelo umirajočega podjetja, ki je bilo na robu stečaja. Tistega usodnega dne v januarju 2002, ko sta mi dr. Vasilij Prešern in Dušica Radjenovič ponudila mesto glavnega izvršnega direktorja, sta menila, da je to zadnja priložnost za podjetje, da ostane pri življenju. Za vedno jima bom hvaležen, da sta mi dala to priložnost in da sta zaupala vame, da lahko podjetje ponovno postavim na noge.

V vseh teh letih sem bil deležen veliko podpore direktorjev Tiborja Šimonke in Andreja Gradišnika. Zaupala sta mi multimilijonsko podjetje ter mi vedno dovolila, da sem lahko sprejemal odločitve, ne da bi podvomila vanje. Morda so moje odločitve včasih napačne, a namen je vedno najboljši. Andrej Gradišnik in Tibor Šimonka, najlepša hvala še enkrat za vajino podporo.

Vsem mojim prijateljem in sodelavcem, kot so Vesna, Stanko, Samo, Jelka, Aleš, Zdenka, Andreja in Majda. Brez vaše nenehne podpore in predanosti Kopo ne bi mogel biti tako uspešen.

Vem, da smo včasih trdi do vas in se morda kdo celo boji Ricka. Ampak vedite, da se borimo vsak dan znova, ker nam ni vseeno za to podjetje, ker ga obravnavamo, kakor da je naše. Nadaljujte z dobrim delom in najlepša hvala za vaše delo in napore za nas. Vesna, prepričan sem, da v zadnjih šestih mesecih nisi dobila veliko prijateljev v proizvodnji. A le nadaljuj po tej poti. Jaz, Rick in Alex te podpiramo.

Prav tako bi se rad zahvalil Andreju Zubitskemu, ki mi je dovolil, da prevzamem naloge predsednika enega njegovih podjetij. Ni enostavno zaupati ljudem, ki jih ne poznaš. Najlepša hvala za vaše zaupanje, zanj sem neizmerno hvaležen.

In nazadnje, naj se zahvalim še sodelavcem v Kopu. Rick, kaj naj rečem? Skupaj sva preživela dobre in slabe čase, vzpone

in padce, ampak na koncu se vse nekako izzide. Verjetno tega ne bo nihče verjel, ampak v vsem tem času se nisva še nikoli skregala ... V 12 letih skupnega dela sva našla način za spoštovanje vrlin ter prednosti in dajanje podpore za slabosti drug drugega. Takšen par lahko spravijo skupaj samo v nebesih, in brez tebe, prijatelj, vsega tega resnično ne bi zmožel. Hvala ti. Alex, v treh letih, odkar te poznam, se je najin odnos razvil od tujca do sodelavca in nazadnje do prijatelja. Resnično ni enostavno zaupati nekemu, ki ga ne poznaš tako dobro. Kljub temu si ti vedno podprl vse moje odločitve. Najin odnos je zrasel na medsebojnem spoštovanju in zaupanju, ki ga kaževa drug do drugega. Hvala za tvojo podporo.

In nazadnje, Terry. Ona je tihi, neopevani heroj pri Kopu. Vsak dan sedi v pisarni osem ur, pripravlja poročila in opravi vse računovodstvo za naše podjetje. Je moja desna roka in Kopo brez nje ne bi mogel vsak dan delovati tako uspešno. Je resnično dragocena za naše podjetje in opravi toliko stvari, ki ostajajo zadaj.

Na koncu se želim zahvaliti vsem vam, ki ste v teh letih postali moji prijatelji. Med vami je nekdo, ki ga želim še posebej omeniti. To je moj nori prijatelj Marco Colombo, moj italijanski oče, ko pridem v Slovenijo. Marco in družjenje z njim je eden od razlogov, zaradi katerih se veselim obiskov v Sloveniji. Dobro je vedeti, da imam tako dobrega prijatelja v Italiji, na katerega lahko računam, da me bo prišel iskat na letališče, da bo poskrbel zame, ko sem bolan, in me nahrnil z lazanjo Marie Grazie. Marco, ti si res najboljši!

Žal mi je, če sem izpustil koga. Lahko bi našteval ure in ure. Ampak prepričan sem, da si že vsi želite kakšen odmor ali da se odpravite na večerno zabavo.

Iz dna srca se vsem zahvaljujem za preteklih 20 let prelepih spominov. Veselim se naslednjih 20 let in nadaljnje, še večje rasti podjetja Kopo. In seveda, veliko uspeha Metalu Ravne.

Lep pozdrav,
Stephen Cucich

TERMOMEHANIKA, NOVI ČLAN METALOVE DRUŽINE

● Gustav Lajmiš je povsem pripravljen na nove izzive.

20. oktobra letos je Termomehanika (nekdanja hala težke livarne) postala novi član Metalove družine. Za nakup hale smo se odločili zaradi ugodne strateške lege hale, ki leži poleg kovačnice težkih odkovkov in pred valjarno gredic, saj smo že do zdaj v znatni meri koristili njene proizvodne zmogljivosti. S tem smo pridobili 4800 m² uporabne površine in za 1500 ton/mesec zmogljivosti toplotne obdelave ter za približno 500 ton/mesec zmogljivosti peskanja.

S tem projektom bomo lažje sledili izvajanju strategije Metala Ravne v obdobju od leta 2011 do 2019, v katerem predvidevamo povečanje prodaje kovaških izdelkov leta 2013 za 15 odstotkov v primerjavi z letom 2011. Za to povečanje smo predvideli naložbe v dodatne ogrevne zmogljivosti in zmogljivosti za toplotno obdelavo. Za izvedbo teh naložb pa je bilo treba sprostiti prostor v obstoječi hali KTO (kovačnici težkih odkovkov). S tem projektom smo tako izpolnili zastavljeni strateški cilj. Pridobili smo dodaten prostor v hali, ki po tehničnih značilnostih ustreza potrebam

razvoja Kovaškega programa, in tako zaključili enega pomembnejših projektov iz strategije med letoma 2011 in 2019.

Z vključitvijo hale v proizvodni sistem Metala Ravne smo prevzeli tudi že utečene posle, ki so zdaj del ponudbe našega podjetja. Potekajo pa tudi aktivnosti za pridobivanje novih kupcev storitev, ki jih lahko izvajamo v tej hali. Lokacija in velikost hale imata velik potencial pri logističnem optimiranju proizvodnega procesa in zmanjševanju s tem povezanih stroškov.

S projektom smo integrirali novo pridobitev v proizvodni proces Kovaškega programa in jo že krstili z imenom HTP (hala toplotne obdelave in peskanja).

Skupaj s proizvodnimi zmogljivostmi pa se nam je pridružilo tudi osem zaposlenih v Termomehaniki, ki so v tem obdobju že postali del kovaške ekipe in znatno prispevajo k doseganju ciljev projekta. Zato jim v našem delovnem okolju izrekamo dobrodošlico.

GUSTAV LAJMIŠ, inž. met., obratni inženir I

Minilo je mesec dni od nakupa hale Termomehanike, ki je bil izpeljan v znamenju skupnega interesa Litostroja Ravne in Metala Ravne. Z nakupom hale je Metal Ravne obdržal večino dejavnosti iz prejšnjega obdobja, saj je bilo že v preteklosti veliko sodelovanja med obema podjetjema. Novo ime hale, ki je povezana s kovačnico, je sedaj HTP. Tu je zaposlenih osem ljudi, trije v adjustaži, štirje pri toplotni obdelavi in eden v administraciji. V Metalu Ravne so nas dobro sprejeli in naši delavci so se zelo hitro vklopili v nov ritem dela, tako da ni bilo veliko težav. Želim si, da bi bilo v prihodnje dovolj dela in da bi lahko plodno prispevali svoj delež v proizvodni verigi. Naša dejavnost obsega toplotno obdelavo, peskanje in barvanje. V prvem mesecu smo odžarili približno 1600 ton materiala, od tega 1200 ton za Metal Ravne, drugo pa za zunanje kupce. ●

besedilo Roman Robič, univ. dipl. inž. metal., industrijski inženir v Vroči valjarni, Acroni
fotografije Roman Robič, Acroni

IZVEDBA PRVE FAZE VGRADNJE NOVEGA OGRODJA BLUMING

V podjetju Acroni smo aprila 2010 podpisali pogodbo s podjetjem SMS – INNSE za dobavo in vgradnjo novega ogrodja za valjanje debele pločevine (v nadaljevanju Bluming).

Novo valjavsko ogrodje je tipa »quarto plate mill«, torej ogrodje za valjanje debele pločevine in ne bluming, vendar je to ime zgodovinsko tako usidrano v izrazoslovju med zaposlenimi v podjetju Acroni, da bo po vsej verjetnosti ostalo tudi v prihodnje.

Projekt zajema naslednje sklope opreme:

- ▶ novo ogrodje za valjanje debele pločevine maksimalne širine 2600 mm z maksimalno silo valjanja 5500 ton,
- ▶ delovne valjčnice pred in za ogrodjem,
- ▶ vodila pred in za ogrodjem,
- ▶ sistem za visokotlačni odbrizg škaje, vgrajen na ogrodju z delovnim tlakom 200 barov,
- ▶ predelavo ogrodja Edger za valjanje pločevine maksimalne širine 2600 mm,
- ▶ nov sistem za avtomatizacijo prvega nivoja,
- ▶ regulatorje AC-pogonov,
- ▶ regulatorje DC-pogonov,
- ▶ strojnice za nizkotlačno (160 barov) in visokotlačno (300 barov) hidravliko,
- ▶ strojnice za hidrodinamično mazanje podpornih valjev,
- ▶ strojnice za visokotlačni odbrizg z vodo (200 barov),
- ▶ sistem napajanja 5 kV,
- ▶ žerjav za prenos valjev (145 ton maksimalne nosilnosti) v hali Bluming,
- ▶ žerjav za prenos valjev v brusilnici valjev maksimalne nosilnosti 75 ton,
- ▶ brusilni stroj za brušenje valjev,
- ▶ stroj za razstavljanje valjev.

Izvedba projekta je razdeljena na štiri faze, in sicer na fazi vgradnje opreme in pripravljani fazi za montažo.

- ▶ Faza 1
- ▶ Priprave na prvo ustavitev obsegajo:
 - izgradnjo strojnice za nizkotlačno hidravliko,
 - izdelavo hidravličnih cevodvodov,
 - vgradnjo elektro opreme (regulatorjev AC-pogonov, regulatorjev DC-pogonov in sistema avtomatizacije prvega nivoja),
 - zagon 145-tonskega žerjava v hali Bluming,
 - izvedbo pripravljanih gradbenih del.
- ▶ Faza 2
- ▶ Izvedba prve ustavitve decembra 2011 v trajanju 22 dni zajema naslednje:
 - izgradnjo novih temeljev v coni ogrodja Bluming,
 - vgradnjo delovnih valjčnic pred in za ogrodjem,
 - vgradnjo vodil pred in za ogrodjem,
 - zagon sistema nizkotlačne hidravlike,
 - zagon regulatorjev AC-pogonov,
 - zagon regulatorjev DC-pogonov,
 - zagon dela funkcij prvega nivoja avtomatizacije (oprema bo vgrajena v celoti).

Fazi 3 in 4 sta vezani na vgradnjo ogrodja Bluming in jih bom predstavil v kateri od naslednjih številki revije.

Med pripravami na ustavitev izpostavljam nekaj aktivnosti.

145-TONSKI ŽERJAV

Zagon novega 145-tonskega žerjava je že izveden, žerjav se že uporablja za montažo opreme (slika 2).

GRADBENA DELA

Gradbena dela so razdeljena na izgradnjo novih strojnic za hidravliko in pripravljani dela za izvedbo del med ustavitvijo.

Strojnice so grajene do faze, ki omogoča montažo opreme.

Malce podrobneje pojasnilo o konceptu priprav za izvedbo del med ustavitvijo.

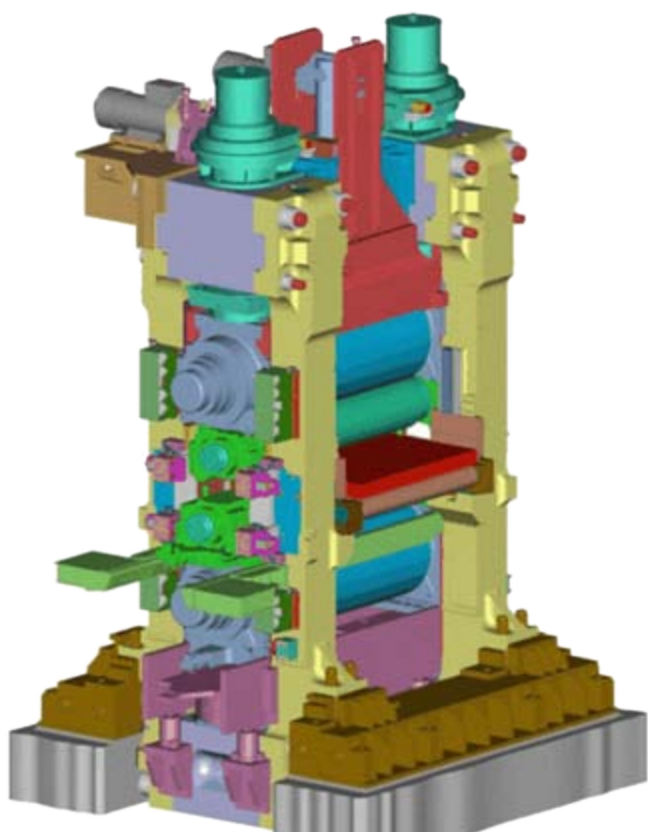
Med ustavitvijo moramo porušiti temelje iz približno 350 m³ betona in vgraditi nekaj več kot 500 m³ betona za izdelavo novih temeljev. Poleg postavitve novih temeljev za montažo valjčnic in vodil pred in za ogrodjem Bluming bomo na pogonski strani v neposredni bližini ogrodja gradili dve novi oljni kleti za postavitve ventilskih blokov s servo ventilskimi sistemi, zato moramo odstraniti betonski blok povprečne debeline 3 m, širine 7 m in dolžine 16 m. Ker je čas, predviden za rušenje betona, omejen

na 48 ur, bomo ta betonski blok razrezali na manjše kose še pred ustavitvijo proizvodnje. Rezanje betona že poteka s polno paro (slika 3), tako da je v predzadnjem tednu novembra bilo razrezano že približno 60 odstotkov temelja. Rezanje z diamantnimi pletenicami poteka v kleti, tako da redno obratovanje ni moteno. Do ustavitve bomo razrezali približno 95 odstotkov betonskega bloka, ostanek pa takoj po ustavitvi, saj moramo zaradi delujočih naprav nad samim področjem rezanja zagotoviti varno obratovanje brez morebitne nekontrolirane porušitve temeljev.

Za vgradnjo novih oljnih kleti in izgradnjo temeljev je na voljo pet dni, zato že izdelujemo predfabrične betonske elemente (stropove strojnic, stranske stene, stebre itd.). Obenem pa se pripravljajo kovinske forme za izvedbo betoniranja z že vgrajeno armaturo, cevovodi, škatlami temeljnih vijakov in drugimi vgrajenimi kovinskimi elementi. Pripravljene opažne forme bomo v najkrajšem možnem času po zaključku rušitev postavili na lokacijo novih temeljev in nato izvedli betoniranje v enem koraku.

Rezanje betonskega bloka v tunelu pod ogrodjem Bluming

Slika novega ogrodka za valjanje debele pločevine

Novi 145-tonski žerjav v ozadju in že sestavljene valjčne mize na desni strani

▀ Sestavljanje vodil

▀ Roman Robič – vodja projekta novega Bluminga

MONTAŽA VALJČNIC IN VODIL

Valjčnice in vodila bomo vgradili že sestavljene. Sestavljanje navedene opreme je že skorajda zaključeno, kar je razvidno na slikah 2 in 4.

MONTAŽA OPREME HIDRAVLIKE IN IZDELAVA CEVOVODOV

Oprema hidravlike nizkega tlaka je v celoti sestavljena in stestirana. Hidravlični cevovodi so položeni do meje novih temeljev. Zadnji del bo izveden takoj po zaključku gradbenih del med samo ustavitvijo.

MONTAŽA ELEKTRO OPREME

Vsi motorji novih valjčnic so že sestavljeni na osnovnih okvirjih, ki jih bomo nato pritrdili na nove temelje.

Ostala elektro oprema (omare stikal, regulatorjev, avtomatizacije v skupni dolžini 61 m) je že sestavljena na končnih lokacijah. Zaključenih je približno 80 odstotkov elektro opreme (regulatorjev pogonov) in približno 55 odstotkov kablskih povezav.

Po obsegu del, predvsem pa zaradi časovne omejitve izvedbe del med ustavitvijo, je opisan projekt gotovo eden izmed najtežjih projektov, izvedenih v podjetju Acroni v celotni zgodovini podjetja. Zaradi časovne omejitve smo in bomo uporabili določene tehnologije izvedbe predvsem gradbenih del, ki so redkost v Sloveniji in širše. Samo ustavitev podrobno načrtujemo že dalj časa in verjamem, da bomo dela izvedli po načrtu.

Iskreno upam, da bom v začetku prihodnjega leta lahko poročal o uspešno izvedeni prvi ustavitvi.

Druga ustavitev oziroma montaža ogrodja bo tehnološko še bolj zahteven poseg; o tem pa kdaj drugič. ●

NALOŽBE V RAZŠIRITEV AGREGATOV V PREDELAVI DEBELE PLOČEVINE

Po zaključku naložbenega ciklusa v povečanje zmogljivosti in obnovo agregatov za toplotno obdelavo so pred nami novi izzivi. Projekt zamenjave valjavskega stroja v Vroči valjarni ima poleg izboljšanja geometrije pločevine za posledico tudi možnosti valjanja širših plošč, do maksimalne širine 2500 mm. Večina obstoječe opreme v obratu Predelava debele pločevine (PDP) je prilagojena sedanjí maksimalni širini 2000 mm. Če želimo izkoristiti možnosti novega valjavskega stroja, moramo številne agregate v PDP prilagoditi novi največji širini.

Projekti za razširitev programa debele pločevine v PDP morajo biti zaključeni do zagona novega valjavskega stroja v začetku leta 2013.

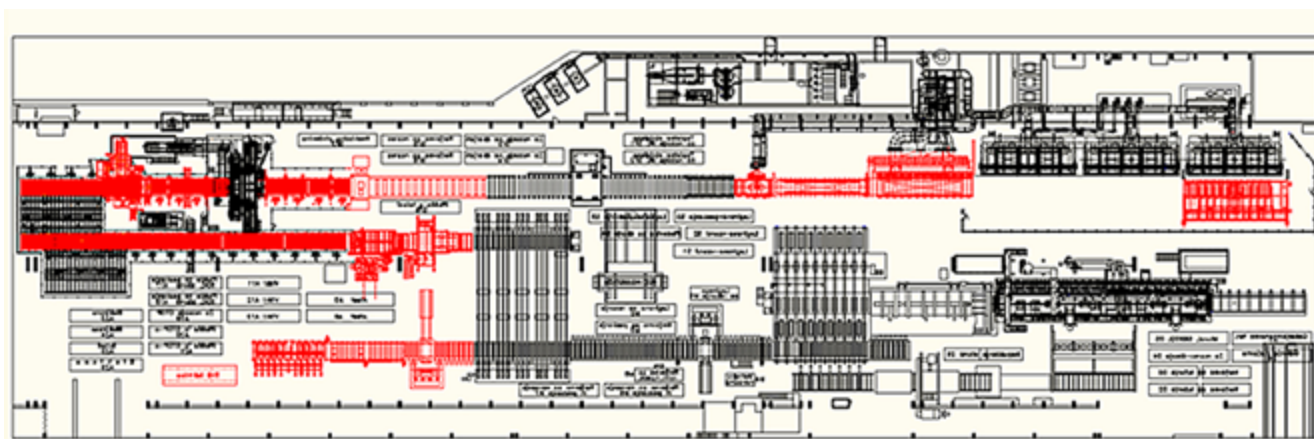
V obratu že imamo tri agregate, ki so prilagojeni večji širini. SF-ravnalni stroj, ki je bil dobavljen kot tako imenovani second hand agregat in zato omogoča ravnanje srednje debelih mehkejših plošč do širine 3000 mm, tretja lužilna kad in pravkar postavljena tretja peč

Bosio v liniji Wellman. Ker o tej peči še nismo pisali, je prav, da se pri njej pomudimo nekoliko več.

Za postavitev tretje peči v liniji Wellman sta bila dva glavna razloga, in sicer povečati zmogljivosti za gašenje nerjavnih plošč in omogočiti obdelavo plošč večje širine. Peč smo postavili kot tretjo peč v vrsti, na mesto pripravljalne mize. Ker je bila pripravljalna miza odstranjena, je bilo pred tem treba iz-

vesti avtomatsko zakladanje z mostnim žerjavom direktno na zakladalni voz z ločenim projektom.

Z gradbenimi deli za tretjo peč smo začeli junija, izvajalec, podjetje Bosio, pa je zaključil montažo konec oktobra. Značilnost projekta je zelo kratko zagonsko obdobje, od prve zakuritve in dolgotrajnega sušenja peči, preko testnih založitev do redne proizvodnje je minilo manj kot teden dni. Od prvega zagona

▲ Rdeče označeni agregati morajo biti rekonstruirani ali zamenjani.

peč nemoteno obratuje in je v tem času ogrela že preko 2200 ton nerjavnih in orodnih plošč.

Ker je peč vključena v obstoječo linijo, je tip peči enak, gre za komorno peč s stranskim zakladanjem, plošča pa med ogrevanjem leži na ognjevarnih podlogah in miruje. Ogrevanje je izvedeno z rekuperatorskimi gorilniki v dveh vrstah, pod ploščo in nad njo, kar je poleg večje širine glavna razlika v primerjavi s starima Wellmanovima pečema. Število gorilnikov je podvojeno. Kot kažejo meritve pregretosti plošče, je ta pri taki razporeditvi gorilnikov ugodnejša in enakomernejša kot na starih pečeh.

Linija Wellman poleg peči vključuje še zakladalni voz in hladilno napravo. Voz bo mogoče rekonstruirati na večjo širino zakladanja, za hladilno napravo predvidevamo zamenjavo v celoti. Smo v zaključni fazi zbiranja in usklajevanja ponudb hladilne naprave.

• Nova peč tik pred zaključkom montaže

• Meritev pregretosti plošče v novi peči Bosio

V nadaljevanju tehnološke poti sledi razširitev škarij Sundwig za čelni obrez in celotne linije valjčnic do peskarskega stroja. Peskarski stroj v liniji Sundwig bo mogoče predelati na večjo širino z rekonstrukcijo. Največji zalogaj bo nov ravnalni stroj za tanjše, trše plošče, ki bo predvidoma nameščen v liniji z obstoječim MDS-ravnalnim strojem, vendar v smeri proti vzhodu na prostor obstoječe tehtnice. Izstopna valjčna miza z napravo za merjenje ravnosti in integrirano obračalno napravo bo mesto za prevzem plošč na tehtnico, ki bo v ta namen pomaknjena proti vzhodu.

Za ravnalni stroj smo navezali stike s štirimi dobavitelji. Kmalu bomo izbrali najprimernejšega ponudnika.

Iskanje izvajalcev za projekte z najdaljšim časom izvedbe je v polnem teku, sledilo bo iskanje izvajalcev za rekonstrukcije, ki zahtevajo manj časa. V vsakem primeru pa izvedba zadanih si nalog zaradi kratkih rokov ne bo lahek zalogaj. ●

SERPA SODELUJE PRI PRENOVI DRAVSKIH ELEKTRARN

Novembra sta podjetji Esotech in Serpa začeli pomemben večmesečni projekt obnove pretočnih polj HE Vuzenica.

Elektrarno so začeli graditi leta 1947, s polno močjo pa je začela obratovati leta 1957. Je pomemben vir zagotavljanja električne energije na območju celotne Slovenije. Po prenovi v devetdesetih letih prejšnjega stoletja je bila njena moč povečana za 11,2 MW in dandanes znaša 56 MW, kar zadošča za letno proizvodnjo 247 milijonov kWh električne energije.

HE Vuzenica je sestavljena iz štirih pretočnih polj širine 18,75 m, ta zapirajo kljukaste železne zapornice, sestavljene iz dveh tabel, ki zmorejo skupno prepustiti do 5600 m³/s vode.

Nosilec del je podjetje Esotech, podjetje Serpa pa je v okviru projekta prenove pretočnih polj odgovorno za:

- ▶ generalno popravilo glavnih tekalnih vozičkov in koles (po potrebi izdelava novih delov),
- ▶ generalno popravilo stranskih tekalnih vozičkov in koles oziroma izdelavo novih,

- ▶ izdelavo zgornjih in spodnjih protivodil,
- ▶ izdelavo ležajnih valjev različnih dimenzij,
- ▶ obdelavo in popravilo verižnikov,
- ▶ izdelavo drugega potrošnega materiala, ki je potreben za nemoteno delovanje opisanega.

Valji oziroma kolesa, ki se prenavljajo, so ključnega pomena za nemoteno delovanje hidroelektrarne. Zato bo obnova potekala v štirih fazah. Vsaka faza zajema prenovo ene zapornice, saj bi bile v nasprotnem primeru izgube električne energije enormne. Dosedanja dela potekajo v skladu z načrtom. Delo mora biti opravljeno natančno in kakovostno, predvsem so pomembni roki izdelave. Zato smo v podjetju Serpa ponosni, da smo bili izbrani za sodelovanje pri prenovi tako pomembnega projekta, kar nam bo navsezadnje dobra referenca pri pridobivanju novih naročil. ●

▶ Kljukasti železni zapornici z glavnimi tekalnimi vozički

▶ Stranski tekalni vozički

S TIMSKIM DELOM DO REKORDNE PROIZVODNJE V LETU 2011

Oktober letos nam je v Acroniju uspela rekordna mesečna proizvodnja, in sicer v skupni količini 28.544 ton, od tega 6.616 ton nerjavnih kvalit, 8.089 ton elektro jekel, 9.775 ton konstrukcijskih navadnih jekel in 4.027 ton specialnih jekel.

	Nerjavna jekla	Dinamo pločevina	Elmag pločevina	Elmag silicij. pločevina	Maloogljivična jekla	Konstrukcijska navadna pločevina	Konstrukcijska legirana pločevina	Jekla za poboljšanje	Skupaj	%
Hladno valjani trakovi	324	6.840	22	1.227			15	680	9.109	100
Toplo valjani trakovi	39				202	1.169	17	353	1.780	83
Debela pločevina	6.253				34	6.498	980	395	14.197	103
Neobrezana debela pločevina						1.516			1.516	76
Profili	0					351			351	100
slabi						5	1.517	69	1.592	140

▲ Proizvodnja v Acroniju oktobra 2011 v tonah po kvalitativnih skupinah

Takšno količino je bilo mogoče doseči z izjemno požrtvovalnim delom vseh zaposlenih, ki v proizvodnem procesu sodelujejo; tako prodaje, ki je s pravočasno in z ustrežno strukturo naročil poskrbela za optimizacijo proizvodnih programov, nabave, ki je z veliko angažiranostjo uspela zagotoviti ustrezne vstopne surovine, ter logistike, ki je vse omenjeno uspela združiti v ustrezen mik, da je zagotavljal pravočasno oskrbo finalnih obratov z vložkom.

Vsekakor pa omenjenega ne bi bilo mogoče uresničiti brez proizvodnega dela procesa in ljudi, zaposlenih v obratih, ki so z vsakodnevnim prilagajanjem situaciji omogočili zavidljive količine. Tako je bila zaradi pospešenega zagotavljanja

proizvodnje DPL namensko – zaradi čakanja na vložek iz jeklarne – večkrat za nekaj ur ustavljena proizvodnja v Vroči valjarni. Vendar zastoji niso bili neizkoriščeni, saj so zaposleni v tem času temeljito pripravili progo za valjanje zahtevnejših in za napake občutljivejših kvalit, kar prispeva k zmanjševanju interno povzročenih napak. Vroče zakladanje slabov v potisno peč se je odrazilo pri izboljšani kakovosti – geometriji plošč in trakov (kolobarjev). Vendar to ne bi bilo mogoče brez tesnega sodelovanja med zaposlenimi v jeklarni, vroči valjarni in logistiki, za kar si omenjeni zaslužijo posebno pohvalo.

Positivni energiji dobrega dela so sledili tudi finalni obrati, ki so z izjemnim delom in visokim nivojem medsebojne komuni-

kacije uspeli zagotavljati stalno enakomerno pretočnost materiala in s tem tudi rekordne končne količine. BRAVO, še enkrat, in to popolnoma upravičeno!

Omeniti je treba še zavidljivo dobro delo odpremnih skladišč, saj kljub rekordni proizvodnji ni bilo nikakršnih zastojev pri odpremi proizvodov našim kupcem.

Dogodka, ki sta še posebej zaznamovala mesec oktober, sta:

- ▶ zagon tretje peči za gašenje nerjavnih debelih plošč v obratu PDP, ki je omogočila velik količinski preskok v zagotavljanju ambicioznih proizvodnih načrtov,

- ▶ začetek gradbenih del za izvedbo prve faze naložbe v zamenjavo valjavskega ogrodja Bluming.

Oba dogodka sta potekala vzporedno s proizvodnim procesom.

Pozitiven trend iz oktobra se nadaljuje tudi novembra, saj zagotavljamo skoraj popolnoma linearno izpolnjevanje začrtanih planskih obveznosti.

Nezadržno se bliža leto 2012, za katerega smo si zadali ambiciozne, vendar tudi realne cilje. Z dobrim delom oktobra in novembra pa smo si že sedaj dokazali, da smo sposobni dosegati načrtovane proizvodne količine. ●

besedilo Viljem Pečnik, univ. dipl. ekon., produktni menedžer za nože za recikliranje, Noži Ravne
fotografija Arhiv podjetja Noži Ravne

NOŽI RAVNE NA »ZELENEM« SEJMU ECOMONDO 2011

ECOMONDO je največji italijanski sejem za področje tehnologije varstva okolja in ravnanja z odpadki. Sejem poteka vsako leto v začetku novembra, letos se je na površini 75.000 m² predstavilo 1530 razstavljalcev. Sejem je bil tematsko razdeljen na dva sklopa (Ecomondo in Key Energy). Key Energy je nov sklop, namenjen predstavitvi predelave odpadkov v energijo (predvsem v obliki bioplina in nadomestnih goriv, narejenih iz komunalnih in industrijskih odpadkov). Nastop na 16. ponovitvi sejma ECOMONDO v Riminiju smo pripravili skupaj z našim zastopnikom v Italiji – podjetjem Pigozzo Ambiente.

◀ Razstavni prostor Nožev Ravne v Riminiju

Noži Ravne smo na tem sejmu razstavljali drugič. Na razstavnem prostoru, ki smo si ga delili z nemškim proizvajalcem strojev za recikliranje Husmann, smo predstavili dejavnost našega podjetja in izdelke iz družine nove generacije nožev Duralife. Za tovrstne izdelke na zrelih trgih, kot je italijanski, obstaja velik interes, saj v poplavi standardnih nožev po nizkih cenah stranke iščejo predvsem rešitve za težave v njihovem delovnem procesu in ideje za zmanjšanje obratovalnih stroškov.

Na sejmu je poleg nas razstavljalo kar sedem italijanskih izdelovalcev nožev za industrijo recikliranja, kar dokazuje visoko stopnjo konkurenčnosti na italijanskem trgu. Moram pa poudariti, da so to manjša podjetja z do 15 zaposlenimi, ki so bolj aktivna zgolj lokalno, so zelo fleksibilna in se na povpraševanje odzovejo z ekstremno kratkimi dobavnimi roki. Na drugi strani pa samostojno ne morejo ponuditi tehnoloških rešitev in poslovnih modelov za sodelovanje z večjimi strankami, ki so tudi naš ciljni segment.

Večina obiskovalcev je bila iz Italije, vendar nas je obiskalo

kar nekaj potencialnih in obstoječih kupcev iz Avstrije, Francije in območja bivše Jugoslavije. Z obstoječimi kupci, s katerimi redno poslujemo, smo izkoristili mesto in čas za redne razgovore, s potencialnimi kupci pa smo obnovili ali vzpostavili kontakte ter izvedeli za njihove aktualne potrebe. Sejem v Riminiju ni zelo prodajno naravnani in je bolj stičišče za izmenjavo informacij in izkušenj v industriji.

Sejem smo izkoristili za pridobivanje novih tržnih informacij o razvojnih in gospodarskih trendih v industriji recikliranja odpadkov in za lastno izobraževanje ter zbiranje informacij o proizvajalcih strojev in usmeritvi uporabnikov le-teh.

V tem trenutku ugotavljamo, da se naša blagovna znamka krepi in naš tržni delež na trgu kljub gospodarski krizi v Italiji raste. Med kupci smo prepoznavni kot eden kakovostno najboljših dobaviteljev orodij in obrabnih delov za stroje, namenjene recikliranju odpadkov. Nekaj zaslug za to nedvomno imajo tudi naši dobri nastopi na sejmih, kot je ECOMONDO. ●

besedilo Dušan Novkovič, svetovalec za energetiko, Acroni
fotografije Dušan Novkovič, Tomaž Lunder, Acroni

ACRONI SE JE PREDSTAVIL V MÜNCHNU

Dolgoletne Acronijeve izkušnje in prizadevanja na področju energetske učinkovitosti so spoznali tudi v tujini. Organizatorji konference European Energy Masters 2011, ki je bila 14. in 15. novembra letos v Münchnu, so namreč povabili Acroni, da pred številnimi evropskimi in svetovnimi energetskimi strokovnjaki predstavi svoje dosežke pri učinkoviti rabi energije v zadnjih letih. Na konferenci smo se predstavili skupaj s predstavniki škofjeloškega podjetja Enekom, ki je naš dolgoletni partner pri uvajanju in izvajanju ukrepov za večjo energetsko učinkovitost.

Organizatorji konference so povabili Acroni, ker smo v njem med prvimi v Sloveniji vpeljali energetski standard SIST EN 16001 in ker imamo bogate izkušnje s sistemi energetskega menedžmenta. Letošnja konferenca je bila prvič namenjena predstavitvam najboljših praks, pripravili pa so tudi vodeno mreženje, saj so hoteli z medsebojnimi srečanji prispevati k čim bolj učinkoviti izmenjavi izkušenj in idej. Bilo je tudi veliko skupnih diskusij, delegati in predavatelji pa smo sodelovali tudi v interaktivnih delovnih skupinah.

Konference v Münchnu se je udeležilo več kot 60 delegatov iz vse Evrope in tudi iz sveta, med njimi so bili večinoma energetski menedžerji, vodje proizvodnje in vodje oddelkov za okolje, zdravje in varnost.

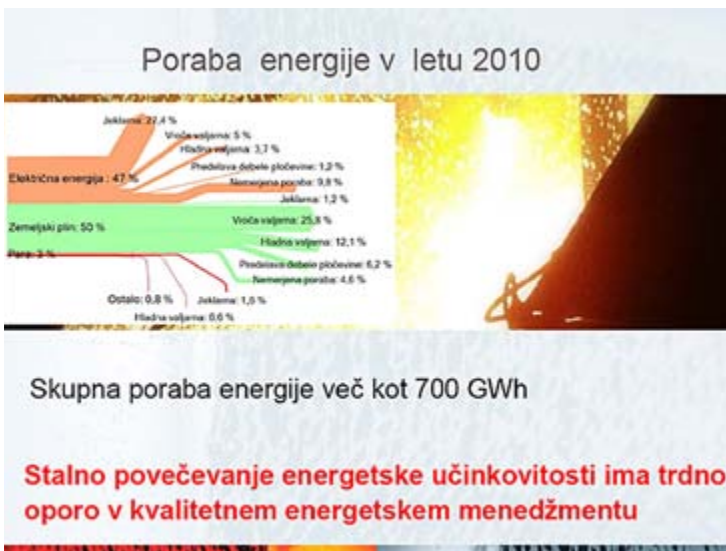
Sodelovanje Acronija in Enecoma na konferenci je priznanje za obe družbi, hkrati pa tudi priložnost za promocijo slovenskega znanja in dobre prakse. Pomen je še toliko večji, če vemo, da so bila na konferenci prisotna nekatera svetovno uveljavljena podjetja in celo multinacionalke, med njimi denimo Abbot, Bosh, Fiat, Danfoss, Bayer, Ikea, Ford, Intel, Siemens, Volvo, Finnford AS, Air Liquide Group, Hilti, Italcementi Group, Osram in Nokia. ●

Mag. Bogomil Kandus in Dušan Novkovič

Utrinek z delavnice na konferenci v Münchnu

Poraba energije v letu 2010

besedilo Nataša Karo, univ. dipl. ekon., menedžerka HRM 1, Acroni
vir spletne strani Slovenskega foruma inovacij

PREDSTAVILI SMO SE NA SLOVENSKEM FORUMU INOVACIJ

S svečano podelitvijo nagrad avtorjem najboljših inovacij se je 23. novembra letos na Gospodarskem razstavišču zaključil šesti Slovenski forum inovacij. Pestro dogajanje je na osrednjo dvodnevno nacionalno prireditev o inovativnosti pritegnilo rekordno število, kar štiri tisoč, obiskovalcev.

Slovenski forum inovacij je letos potekal 22. in 23. novembra na Gospodarskem razstavišču že šestič po vrsti. V vseh teh letih se je razvil v osrednji slovenski praznik inovativnosti.

Letošnji forum inovacij je postregel s kar nekaj rekordi. Za sodelovanje na Slovenskem forumu inovacij se je prijavilo rekordnih 235 inovacij, med njimi nekaj takšnih, ki so novost tudi na svetovni ravni. V središču dogajanja je bila razstava 55 najboljših slovenskih inovacij, in sicer se je javnosti predstavilo 36 proizvodov, 14 storitev in pet poslovnih modelov. Priložnost za predstavitve na velikem odru pa je dobilo 44 inovacij. Med izbranimi inovacijami je bila Acronijeva inovacija Razvoj mar-

tenzitetnega nerjavnega jekla 410 avtorjev Stanislava Jaklja, dr. Boštjana Bradaškja, Boruta Lešnika, mag. Milana Klinarja, Janija Novaka, Marjana Kunšiča in Roberta Robiča.

Letos so na Slovenskem forumu inovacij našli tudi rekordno število obiskovalcev, saj jih je bilo več kot štiri tisoč. V dveh dneh prireditve se je odvijalo več kot 50 delavnic, predavanj in okroglih miz. Pred poslušalci se je zvrstilo skoraj 200 govorcev, brezplačna svetovanja je v poslovnem, tehnološkem in mednarodnem stičišču izvedlo 67 strokovnih svetovalcev. Šesti Slovenski forum inovacij je ponovno dokazal, da Sloveniji ne primanjkuje ustvarjalnega in inovativnega potenciala. ●

besedilo mag. Tatjana Večko Pirtovšek, vodja oddelka Metalurške raziskave in razvoj, Metal Ravne
fotografije Jože Apat, Metal Ravne

RAZISKOVALCI METALA RAVNE NAPREDOVALI V VIŠJE RAZVOJNE NAZIVE

Podjetje brez razvoja in strokovnjakov, ki narekujejo tempo proizvodnje, ne more obstajati. Ta resnica je še toliko bolj očitna v današnjem turbulentnem času, ko vsa podjetja bijejo boj za naročila in kupce. Zato smo v Metalu Ravne še toliko bolj ponosni na naše raziskovalce, ki skrbijo, da naši kupci dobijo natančno takšne izdelke, kot jih potrebujejo.

V Metalu Ravne imamo bogato raziskovalno-razvojno tradicijo, saj uradni začetki delovanja raziskovalno-razvojne dejavnosti segajo v leto 1969. V podjetju imamo organiziran samostojni raziskovalno-razvojni oddelk Metalurške raziskave in razvoj, ki šteje enajst sodelavcev. Od teh jih ima deset najmanj univerzitetno izobrazbo, osem pa tudi status raziskovalca. Pri razvoju novih jekel in izdelkov ter pri razvoju tehnologij sodelujejo tudi tehnologi obratov, kemiki in drugo strokovno osebje, tako da je v dejavnost razvoja neposredno ali posredno vključenih skupno petindvajset sodelavcev.

Metalova raziskovalna skupina Metalurških raziskav in razvoja je registrirana tudi pri Agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije s trinajstimi registriranimi raziskovalci, saj imajo status raziskovalca poleg sodelavcev službe Metalurških raziskav in razvoja še glavni tehnologi obratov in direktor Kontrole in metalurškega razvoja, en sodelavec pa ima status mladega raziskovalca.

Za pridobitev statusa raziskovalca je treba najprej pridobiti raziskovalni naziv. Raziskovalci v delovnih organizacijah najlažje pridobijo razvojne nazive, saj njihovo raziskovalno-razvojno delovanje obsega predvsem razvoj novih izdelkov, razvoj novih tehnologij in prenos raziskovalnih dosežkov v industrijo. Težje pa pridobijo znanstvene ali strokovno-raziskovalne nazive.

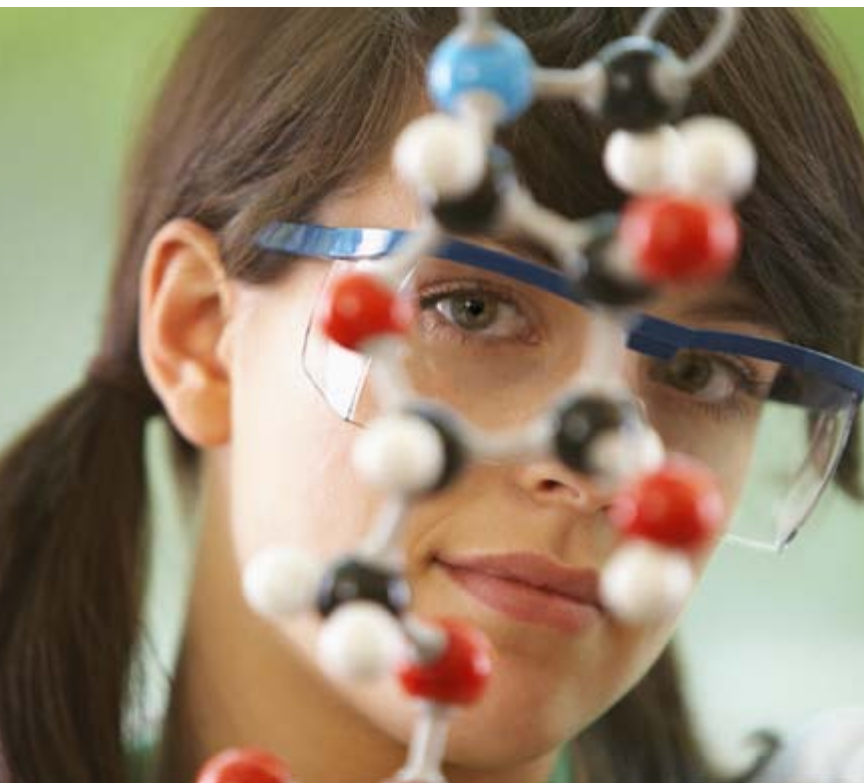
Pogoje in merila za izvolitev raziskovalcev v raziskovalne nazive določa Pravilnik o raziskovalnih nazivih Agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Našim raziskovalcem razvojne nazive podeljuje senat Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani na podlagi vloge za izvolitev v razvojni naziv in dokazil o raziskovalno-razvojnem delu v preteklem ocenjevalnem obdobju.

V Metalu Ravne imamo izdelan interni pravilnik za vrednotenje raziskovalnih in razvojnih dosežkov, oblikovan na osnovi podobnega pravilnika Univerze v Ljubljani. Maksimalno število

• Metalovi raziskovalci, ki so napredovali v višji razvojni naziv – v zadnji vrsti z leve proti desni: Miran Kadiš, razvojni sodelavec, Melita Terglav, višja razvijalka, Gabor Sekereš, višji razvijalec, mag. Alojz Rozman, višji razvojni sodelavec, in dr. Henrik Kaker, strokovno-raziskovalni svetnik. V sredini z leve proti desni: Andrej Vrečič, razvojni sodelavec, Benjamin Črešnik, višji razvijalec, in Jure Jamer, razvojni sodelavec. Spredaj z leve proti desni: mag. Darja Oblak, razvojna sodelavka, mag. Tatjana Večko Pirtovšek, višja razvojna sodelavka, Bernarda Janet, razvojna sodelavka, in Vladimir Perovnik, razvojni sodelavec.

20 točk se nanaša na uspešen razvoj in uvedbo novega zahtevnega jekla v proizvodnjo, na inovacijo ter na vodenje strateškega projekta, ki daje bistvene rezultate. Točkovanje pri ostalih strokovnih dosežkih raziskovalcev pa je ovrednoteno sorazmerno glede na zahtevnost in pomen posameznega strokovnega dosežka v primerjavi z zahtevnostjo in s pomenom dosežkov, ovrednotenih z 20 točkami.

Razvojni nazivi se podeljujejo za obdobje treh ali petih let, odvisno od naziva, potem pa je s ponovnim dokazovanjem razvojno-raziskovalnih dosežkov v zadnjem ocenjevalnem obdobju treba senat Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani zaprositi za ponovno izvolitev v razvojni naziv.

Vsi naši raziskovalci, ki so jim razvojni nazivi potekali in so zaprosili za ponovno izvolitev v razvojni naziv, so napredovali v višji razvojni naziv. Za ta dosežek jim iskreno čestitam.

Razvojni nazivi ter bibliografski kazalci razvojne uspešnosti naših raziskovalcev so pomembni za promocijo Metala Ravne kot razvojnega dobavitelja ter pri prijavi raziskovalnih projektov in kandidiranju na razpisih za pridobitev javnih sredstev. ●

KAJ VAM POMENI NAPREDOVANJE V VIŠJI RAZVOJNI NAZIV?

BERNARDA JANET, univ. dipl. inž. metal. in mater., raziskovalna inženirka I

Naziv razvojna sodelavka, ki ga lahko pridobimo le raziskovalci, zaposleni v industriji, mi osebno pomeni motivacijo in izziv za naprej, hkrati pa je to pomembno za raziskovalno in razvojno delo raziskovalne skupine.

Naša vloga v podjetju je, da s projektnim delom in z znanjem na področju razvoja in osvajanja novih izdelkov, jekel ter tehnologij prispevamo svoj delež k prepoznavni podobi Metala Ravne.

Želim si, da bi na tem področju v prihodnje sodelovalo več sodelavcev, zelo nam bi pomagala tudi sodobnejša oprema.

JURE JAMER, univ. dipl. inž. metal. in mater., vodja Tehnološkega oddelka v Valjarskem programu

Razvoj je ključnega pomena za vsako podjetje, saj brez njega slej ko prej sledi propad. Čeprav se ljudje, ki delamo na razvoju, med sodelavci v proizvodnji večkrat počutimo kot »tisti nebodigatreba«, ki hoče vedno narediti nekaj novega, obstoječe pa narediti nekako drugače, smo običajno s končnim rezultatom kar vsi zadovoljni. Raziskovalni naziv, ki mi ga je podelila Naravoslovnotehniška fakulteta, je le en dokaz več, da se bomo le z nenehnimi spremembami in izboljšavami obdržali na dosedanji visoki ravni.

27. MEDNARODNA KONFERENCA O FEROLEGURAH

Marjana Drolc, direktorica nabave v skupini SIJ – Slovenska industrija jekla, Vanja Resman Noč, vodja nabave v Acroniju, in Majda Vogel, nabavna menedžerka v Metalu Ravne, smo se udeležile konference o ferolegurah, ki je potekala med 13. in 15. novembrom v Berlinu.

Konferenca je bila zanimiva z vidika analiz dogajanja na trgih in napovedi tržnih trendov za jeklarski trg ter trg ferolegur. Glavni cilj naše udeležbe pa so bili poslovni sestanki z našimi dobavitelji.

Danes imamo možnost sklepati pogodbe neposredno z veliki proizvajalci ferolegur (kot so npr. za FeV podjetja Evraz Group (East Metal), Xstrata (Glencore), Duferco), kar je plod večletnega truda in naših intenzivnih prizadevanj na trgu. V posebno zadovoljstvo nam je bilo dejstvo, da so nas povabili na sestanek in ponudili sodelovanje tudi novi veliki proizvajalci, ki bodo začeli tržiti FeV iz Avstralije, denimo podjetje Windimura.

Srečale smo se tudi z drugimi velikimi proizvajalci, kot so Climax ZDA, Molymet Čile, Thompson Creek ZDA, Cronimet (Armenija), Kazkchrom Kazahstan, Xstrata J. Afrika, Herculon J. Afrika, Metschke ZDA, Eti Krom, Skopski liguri, Omni Nizozemska (Satka),

Nikelj Vale (Kanada), Asia minerals (Indija), China National Nonferrous (FeW) in Enertec Koreja (proizvajalec FeMo, FeV, FeW).

Z udeležbo in s koncentriranimi sestanki smo pridobile resnično pravo sliko o tržnih trendih, na podlagi katerih bomo predlagale sklenitev dolgoročnih pogodb z najbolj konkurenčnimi ponudniki. Poleg tega se te konference poleg proizvajalcev legur udeležijo tudi vsi veliki proizvajalci jekel in drugih strateških materialov, vezanih na proizvodnjo jekla (gr. Elektrode), zato je prav, da je tam prisotna tudi naša ekipa.

Čeprav je skupina SIJ (in podjetja znotraj nje) majhna v primerjavi z drugimi kupci ferolegur, smo spoštovani, saj imamo dolgoletno tradicijo. Poleg dolgoletne tradicije pa imamo tudi danes do naših dobaviteljev zelo korekten odnos, kar pomeni, da smo v njihovih očeh urejeno podjetje, ki mu kaže zaupati.

Konferenca je ponavadi tudi dober pokazatelj pričakovane gospodarske situacije. Ob začetku srečanja je bilo med vsemi udeleženci čutiti precej nervoze in negotovosti zaradi splošno znane politične in finančne krize v Evropi, vendar smo udeleženci s konference odšli z zelo pozitivnimi vtisi. Splošno mnenje je bilo, da se vsi akterji na jeklarskem trgu zavedajo, da sta finančna situacija in kriza z evrom resni in da nikakor ne bosta obšli jeklarske industrije. Kljub navedenim dejstvom pa še vedno obstaja zdravo, realno povpraševanje po proizvodih, ki sicer ni pretirano visoko, je pa na ravni, ki omogoča preživetje, seveda pod pogojem, da bo vsak od nas zaposlenih z vsem svojim znanjem in izkušnjami svoje delo opravil maksimalno – torej odlično. Prostora za napake v tem težkem obdobju ne bo, vendar če smo preživeli obdobje težke recesije in se iz nje nekaj naučili, ni razloga, da ne bi bili kos tudi sedanjim razmeram. ●

19. KONFERENCA O MATERIALIH IN TEHNOLOGIJAH

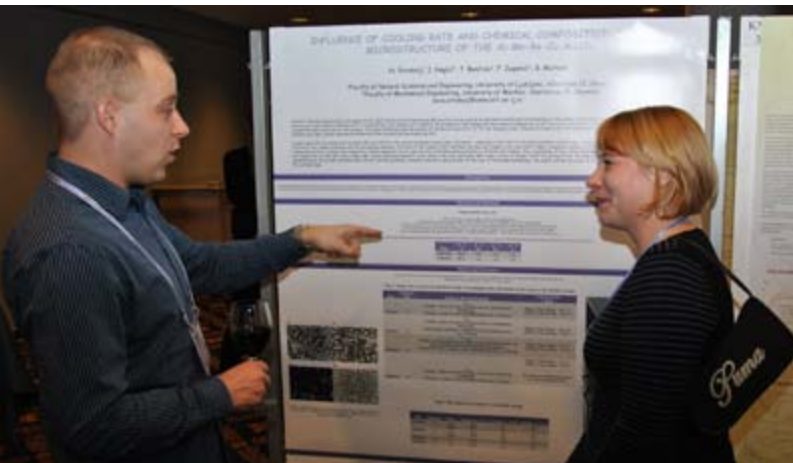
V Kongresnem centru GH Bernardin v Portorožu je 22. in 23. novembra potekala 19. Konferenca o materialih in tehnologijah v organizaciji Inštituta za kovinske materiale in tehnologije (IMT) v Ljubljani. Kljub časovno skrajšanemu terminu posvetovanja se je zvrstilo 77 govornih ter 55 posterskih prispevkov. Udeležba na konferenci je bila velika, prisotnih je bilo 170 udeležencev iz enajstih držav.

Po uvodnih otvoritvenih predavanjih so se zvrstila vabljenega predavanja, ki so bila letos namenjena predstavnikom slovenskih metalurških podjetij. Tako smo bili deležni zanimivih predstavitev iz Metala Ravne, Acronija, podjetja Štore steel, Taluma in Impola. V sklop naslovne tematike so bile na zanimiv način vpete predstavitve podjetij z njihovimi vizijami, novostmi, s kratkoročnimi načrti ter pogledi na tržno situacijo. Za dodatno popestritev tega sklopa predavanj in kot prikaz odličnega sodelovanja raziskovalnih institucij ter industrije je bilo predstavljeno sodelovanje med Univerzo Nova Gorica, inštitutoma IMT in IJS, Centrom odličnosti BIK ter podjetjem Štore steel.

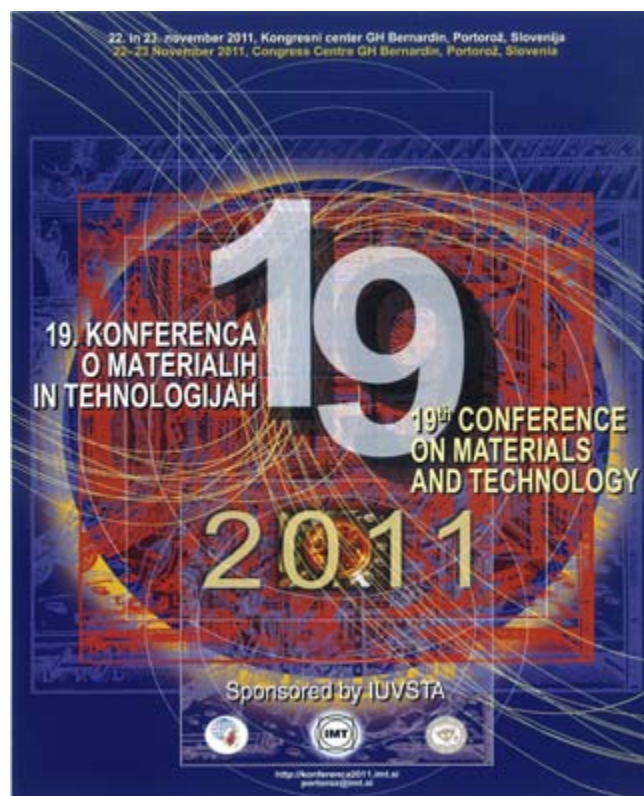
Acroni je bil na posvetovanju zastopan z dvema govornima prispevkoma, in sicer je imel Stanislav Jakelj v okviru vabljenih predavanj predstavitev z naslovom *Development of martensitic stainless steel for heavy plate production*, Boštjan Bradaškja pa predstavitev z naslovom *Strain induced precipitation of NbC in steel – A class model study*. Po zaključku govornih prispevkov

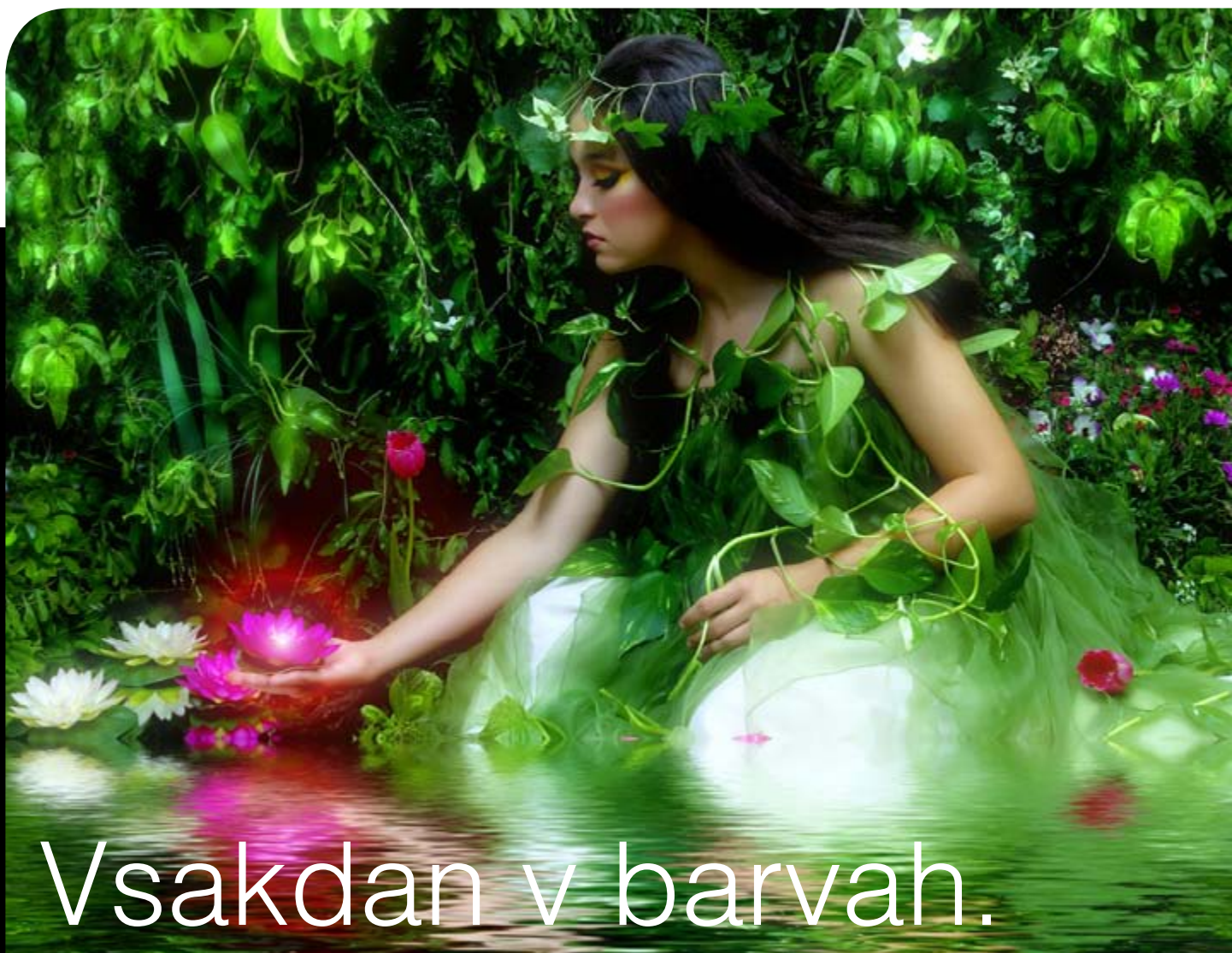
prvega dne je sledila še posterska sekcija, kjer je v sproščnem vzdušju tekla strokovna komunikacija med udeleženci posvetovanja. Drugi dan predavanj je bil v celoti namenjen mladim raziskovalcem, ki so predstavljali svoje dosedanje delo in rezultate.

Tovrstna srečanja s pestro mednarodno udeležbo so zelo pozitivna, še posebej če so v našem okolju, in jih je smotno izkoristiti z aktivno udeležbo. Omogočajo navezovanje novih stikov in možnosti strokovnih diskusij tako s predstavniki raziskovalnih institucij kot tudi s predstavniki različnih industrijskih podjetij. ●

- Mladi raziskovalec Borut Žužek z Inštituta za materiale in tehnologijo in avtorica projekta, predstavljenega na panoju, Neva Štrekelj z Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Oddelka za materiale in metalurgijo.

Vsakdan v barvah.

Nudimo strokovne storitve iz sklopa naših dejavnosti
združene na enem mestu – ker cenimo vaš čas.

besedilo Monika Štojs, univ. dipl. ekon., direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir Steel Business Briefing Insight, Issue 151, 3. 11. 2011

EVROPSKO PRILAGAJANJE PROIZVODNJE POVPRASHEVANJU

Po ugodnem začetku leta 2011 se evropski proizvajalci v zadnjih mesecih srečujejo z zmanjševanjem porabe jekla, kar jih sili v aktivnosti za prilagajanje ponudbe povpraševanju. Tako jeklarske kot valjarniške zmogljivosti zapirajo – nekatere začasno, nekatere za vedno. Vodilno vlogo pri omejevanju kapacitet seveda igra Arcelor Mittal, vendar pri tem ni osamljen. Podobne ukrepe so sprejeli tudi Rautaruukki, Thyssenkrupp, Salzgitter, Riva, SSAB, Beltrame, Duferco, US Steel Serbia in Tata Steel.

Začasno v Evropi ne obratuje približno 18 milijonov ton letnih zmogljivosti ulivanja, poleg tega pa še velik del zmogljivosti valjanja. V preteklosti so proizvajalci jekla večinoma v časih recesije uporabljali agresivno politiko cen. Zaradi tega so cene močno padle, še vedno pa je bilo proizvodnje preveč. Zdaj z omejevanjem kapacitet skušajo omejiti padanje cen. Glede na to, da so bile v zadnjih mesecih cene dolgih proizvodov bolj stabilne kot cene ploščatih proizvodov, se pojavlja vprašanje, ali so bili proizvajalci ploščatih izdelkov premalo dosledni pri omejevanju zmogljivosti.

Tokratna ohladitev trga se je zgodila konec poletja, ko se je pričakovalo popočitniško povečanje porabe jekla na evropskem trgu. Že konec avgusta je Arcelor Mittal sporočil, da zapira del zmogljivosti. Drugi proizvajalci so sledili precej pozneje. Analitiki so si enotni, da običajno do omejevanja zmogljivosti prihaja prepozno. Vendar je zelo težko natančno oceniti, kdaj je treba zmogljivosti omejiti. Tisti, ki imajo veliko dolgoročnih pogodb, imajo več časa za prilagajanje trgu. Po drugi strani običajno recesija manj prizadene proizvajalce specialnih

	toplo valjan trak			debeli pločevina			palice		
	min.	maks.	EUR/t	min.	maks.	EUR/t	min.	maks.	EUR/t
jan. 11	537	590	563,5	633	700	666,5	550	655	602,5
feb. 11	600	650	625	680	740	710	605	690	647,5
mar. 11	600	635	617,5	700	740	720	612	688	650
apr. 11	577	613	595	680	735	707,5	550	645	597,5
maj. 11	540	580	560	610	680	645	550	640	595
jun. 11	535	565	550	600	665	632,5	590	660	625
jul. 11	515	540	527,5	600	660	630	620	670	645
avg. 11	502	530	516	600	660	630	580	625	602,5
sep. 11	510	545	527,5	610	660	635	575	635	605
okt. 11	505	538	521,5	580	640	610	575	635	605
nov. 11	457	500	478,5	570	620	595	570	610	590
dec. 11	440	480	460	560	600	580	570	610	590

▲ Tabela: Gibanje cen debele konstrukcijske pločevine, toplo valjanih trakov in palic v letu 2011 (povzeto po SBB Steel Prices)

jekel, kar pa sicer ni vedno pravilo.

Na zmanjšanje obsega povpraševanja v zadnjih mesecih je močno vplivalo zmanjševanje zalog v skladiščih, v povezavi s cenovnimi gibanji. Poleg tega se približuje konec leta, ko kupci bolj pazijo na raven zalog. V neki točki pa se bodo nakupi ponovno okrepili. To se bo zgodilo takrat, ko bodo kupci prepričani, da je bilo doseženo cenovno dno. Glede na napovedi naj bi se to zgodilo v prvem četrtletju 2012. Vendar grožnja

okrevanju pomeni še napoved povečanja kitajskega uvoza. Na dolgi rok pa omejevanje zmogljivosti v Evropi ne bo rešilo dveh bistvenih problemov: nizke porabe v Evropi in kitajskih prekomernih zmogljivosti. ●

besedilo Monika Štojs, univ. dipl. ekon., direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir SBB Global Market Outlook, november 2011

Tržna napoved

- ▶ Na trgu ZDA so cene jekla oktobra padale, za november pa so proizvajalci najprej napovedali dvige, ki pa niso bili uresničeni, vendar se je padanje cen ustavilo.
- ▶ Cene ploščatih izdelkov so oktobra padale in bi lahko padale vse do konca leta. V prvem četrtletju 2012 bi se povpraševanje lahko izboljšalo, vendar bo poraba končnih porabnikov nižja, kot je bila v prvi polovici leta 2011. Večjih nakupov skladišč se ne pričakuje, razen če bo šlo za polnjenje skladišč pred morebitnimi dvigi cen.
- ▶ Azijsko povpraševanje je bilo dobro, toda pričakovanja so bila slaba. Cene so močno padle v povezavi s padcem cen surovin in slabimi pričakovanji. Vendar naj bi se cene stabilizirale.
- ▶ Cene na Kitajskem so oktobra padle, novembra pa naj bi ostale stabilne.
- ▶ Cene jeklenega odpadka so v Evropi in ZDA rahlo padle, bolj pa v Aziji. Padle so tudi cene v Turčiji, vendar bi se lahko proti koncu novembra povečale zaradi močnejšega izvoznega povpraševanja.
- ▶ Cene niklja so novembra padale in 29. novembra dosegle točko pod 17.000 USD (kar je hkrati tudi najnižja točka od decembra 2009).

besedilo Monika Štojs, univ. dipl. ekon., direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir World Steel Association, Metalprices, SBB

Glavni poudarki iz sveta jekla

- ▶ Svetovna proizvodnja surovega jekla je oktobra 2011 znašala 124 milijonov ton, kar je 6 odstotkov več kot oktobra 2010. Skupna proizvodnja v prvih osmih mesecih 2011 je za 8,1 odstotka višja kot v enakem obdobju 2010. Oktobra po maju 2011 prvič beležimo ponoven dvig svetovne proizvodnje jekla (za malo manj kot odstotek glede na september 2011).
- ▶ Izkoriščenost zmogljivosti je dosegla najnižjo točko letos – 76,5 odstotka.
- ▶ Padanje cene niklja se je oktobra nadaljevalo, mesečno povprečje je bilo pod 19.000 USD/t. Padanje se nadaljuje tudi novembra in mesečno povprečje tik pred zaključkom meseca je le še malo nad 18.000 USD.
- ▶ Padale so tudi cene jeklenega odpadka, ki so se novembra spustile pod 300 EUR/t. Oktobra so se pocenili debela pločevina in toplo valjani trakovi, padec cen pa se je nadaljeval tudi novembra.

VARJENJE NERJAVNIH JEKEL

Nerjavna jekla so jekla, ki vsebujejo več kot 10,5 odstotka kroma, le-ta na površini tvori zaščitno kromoksidno plast, ki prepreči rjavenje, legirni elementi Mo, N in Cu pa še dodatno povečajo korozijsko odpornost. Tudi nerjavna jekla lahko korodirajo, če so prisotni za njihovo sestavo preveč agresiven medij in previsoke temperature ali se v korozivnem mediju dotikajo žlahtnejših kovin. Izbira dodatnih materialov in primerne varilnega postopka je pri korozijski odpornosti in nosilnosti konstrukcije zelo pomembna.

Za varjenje nerjavnih jekel moramo običajno zaradi korozijske odpornosti izbrati dodatne materiale, ki so čim bolj podobni osnovnim, lahko pa so tudi nekoliko močnejše legirani. Pri varjenju moramo paziti, da ne pride do feritnega onesnaženja – kar pomeni, da je dobro, da uporabljamo za varjenje poseben, čist prostor in orodja (krtače, kladiva), ki niso iz nelegiranega jekla. Po varjenju moramo var dobro očistiti in pasivirati, da na površini ponovno nastane korozijska plast, le-ta tudi sama nastane na zraku v približno šestih tednih.

Obstaja veliko vrst nerjavnih jekel, ki se ločijo po svojih mehanskih, varilnih in korozijskih lastnostih. Največ se uporabljajo nerjavna avstenitna jekla.

Avstenitna nerjavna jekla se ne kalijo in so nemagnetna. Uporabljajo se v arhitekturi, gospodinjstvu, živilski, farmacevtski industriji, transportu, ladjedelništvu in energetiki. Osnovno jeklo je 18Cr 8Ni, iz njega pa so nastala še jekla, dodatno legirana z Mo, stabilizirana s Ti ali z Nb, superavstenitna z visokim deležem Mo in včasih tudi N ter ognjevzdržna avstenitna jekla. Varivost je od vseh nerjavnih jekel pri avstenitnih najboljša, predgrevanje običajno ni potrebno, variti pa je treba s čim manjšim vnosom energije.

Imajo večjo električno upornost in večji toplotni raztezek od drugih jekel, zato je treba paziti na nastanek deformacij med varjenjem. Priporočeni vnosi energije pri varjenju so do 2 kJ/mm. Dodatni materiali morajo biti po kemijski sestavi čim bolj podobni osnovnemu materialu zaradi korozijske odpornosti zvarov. Ločimo popolnoma avstenitna jekla in avstenitna jekla z do 10 odstotki ferita, nizka vsebnost ferita zmanjša verjetnost razpokljivosti v vročem, nekoliko pa poslabša korozijske lastnosti. Avstenitna jekla so nagnjena k nastanku interkristalne korozijske, to je izločanje kromovih karbidov po kristalnih mejah, na ostalih področjih zaradi osiromašenja s kromom lahko pride do korozijske. Nevarnosti za ta pojav je manjša, če jeklo in zvar vsebujeta < 0,03 odstotka C ali pa če sta jeklo in dodatni material stabilizirana z Nb ali s Ti.

Dupleksna jekla so vrsta avstenitno-feritnih jekel, njihova uporaba narašča, veliko jih uporabljajo v kemijski industriji, ladjedelništvu za varjenje tankerjev in »off-shore« konstrukcijah. Imajo višje vsebnosti Cr in dušika ter nižji ogljik. Odlikujejo jih izjemno dobra korozijska odpornost in visoke trdnosti, kar omogoča varjenje lažjih konstrukcij. Pri varjenju brez dodatnih materialov obstaja

• Nerjavni boilerji

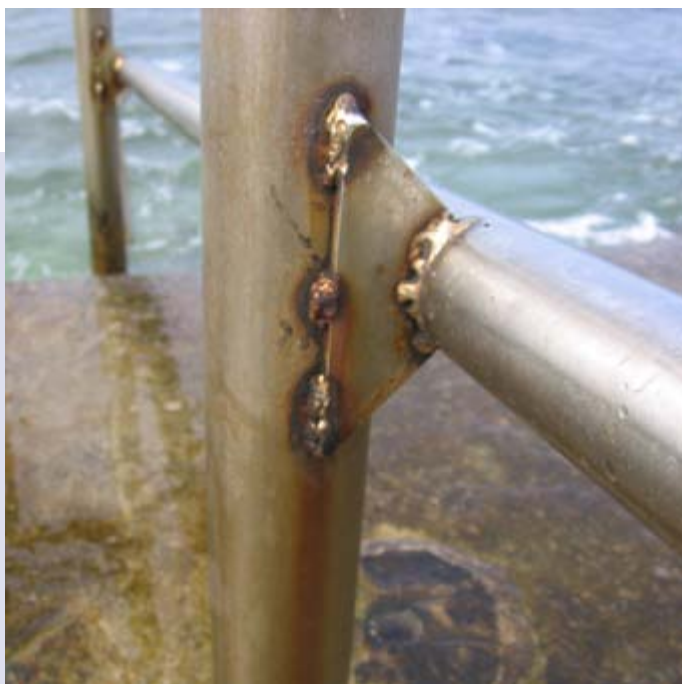
nevarnost feritizacije. Varijo se z dupleksnimi dodatnimi materiali, npr. INOX R 22/9/3LN ali TIG 22/9/3LN. Novejša, še bolj korozijsko odporna so superdupleksna jekla, ki imajo povečano odpornost proti koroziji, in lean-dupleksna jekla, ki so manj legirana, dosegajo pa visoke trdnosti. Dodatni materiali so po sestavi nekoliko močnejše legirani od osnovnih jekel, pomemben je tudi vnos energije 0,5–2,5 kJ/mm.

Martenzitna nerjavna jekla se uporabljajo za izdelavo lopatic turbin, črpalk, ventilov, osi, rezilnega orodja, ležajev, v petrokemiji ... Imajo kritično ohlajevalno hitrost in so na zraku kaljiva. Toplotno vplivana cona je trda in krhka. Pred varjenjem jih običajno predgrejemo na 350 do 400 °C in takoj po varjenju napuščamo na 600 do 700 °C. Dodatni materiali so lahko po sestavi podobni osnovnemu materialu ali pa so avstenitni. Če varimo z elektrodami, izberemo bazične in jih pred uporabo presušimo. Mehko martenzita nerjavna jekla imajo nižjo vsebnost ogljika (pod 0,06 odstotka C), dodan imajo Ni (4 do 6 odstotkov) in Mo, so lažje variva, pri njih predgrevanje ni vedno potrebno.

Feritna nerjavna jekla so najpogosteje legirana s 16 do 18 odstotki Cr in z nič ali zelo malo Ni. Zaradi nizke vsebnosti Ni so cenejša od drugih nerjavnih jekel. Najpogosteje se uporabljajo za izdelavo izpušnih cevi v avtomobilski industriji in gospodinjskih strojev, v zadnjem času pa njihova uporaba narašča na področjih stavbnega pohištva in strešnih kritin. Feritna jekla se ne kalijo in jih ni mogoče toplotno obdelati. Spadajo med teže variva jekla. Da bi preprečili krhkost v toplotno vplivanem področju, priporočamo predgrevanje na 200 °C, za zmanjšanje krhkosti zvara pa žarjenje po varjenju na 780 °C. Pri varjenju je treba paziti, da so vnosi energije čim manjši.

Ognjevdružna nerjavna jekla so po strukturi feritna ali avstenitna. Zaradi večje odpornosti proti koroziji imajo okoli 25 odstotkov Cr. Izberemo dodatne materiale, ki so čim bolj podobni ali nekoliko močnejše legirani kot osnovni material. Varivost je v glavnem dobra, feritna jekla predgrejemo na 200 do 300 °C, po varjenju pa jih žarimo na 780 °C. Feritna jekla najpogosteje varimo z INOX 25/4, avstenitna pa z INOX 25/20.

Pri varjenju različnih materialov med sabo moramo upoštevati varilske, mehanske in korozijske lastnosti obeh osnovnih materialov ter temperaturo, ki ji bo spoj pri obratovanju izpostavljen. Če varimo dva nerjavna dodatna materiala med sabo, izberemo običajno dodatni material, ki je bližje močnejše legiranemu. Pri varjenju nerjavnih z nelegiranimi materiali pa si pri izbiri dodatnih materialov pomagamo s Schaefferjevim, z De Longovim ali WRC-diagramom. S pravilno varilno tehnologijo in dodatnim materialom se lahko izognemo neprijetnim napakam, ki lahko nastanejo pri varjenju, kot so razpoke v hladnem pri martenzitivnih jeklih, razpoke v vročem pri avstenitnih jeklih, povečanje velikosti zrna v dupleksnem in feritnem področju. Običajno predgrejemo le tisti material, ki to potrebuje. Za varjenje različnih materialov med sabo obstaja cela vrsta posebnih dodatnih materialov, najpogostejši so materiali INOX B 18/8/6, INOX R 29/9, INOX R 25/14/3, pri izbiri upoštevamo trdnostne lastnosti spoja in temperaturo obratovanja. ●

▲ Nepravilno izbran dodatni material in nepravilna izdelava nerjavne ograje

▲ Nerjavna cisterna

NOVOSTI V ZAKONU O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU

Po več kot 11 letih smo v Sloveniji dobili precej prenovljen Zakon o varnosti in zdravju pri delu (v nadaljevanju: ZVZD-1), ki v vrsti členov bistveno spreminja dosedanjo pravno ureditev enega najpomembnejših področjih delovnopravne zakonodaje, tj. sistema varnosti in zdravja pri delu.

Razloge za nujnost sprememb dosedanjega zakona gre iskati v vsaj treh zahtevah, in sicer v zahtevi Komisije EU po novelaciji, zlasti zaradi nepopolnih rešitev s področja varnosti in zdravja pri delu (v nadaljevanju VZD), nadalje v zahtevi po odpravi vrste administrativnih bremen na področju VZD ter ne nazadnje v zahtevi strokovne javnosti po ureditvi sistema VZD pri podeljevanju dovoljenj za delo. Najpomembnejši razlog za spremembo ZVZD pa je pričakovani dvig ravni VZD pri delodajalcih ne glede na vrsto dejavnosti in pravno obliko organiziranosti. Hkrati pa zakonodajalec upravičeno pričakuje, da bo z novelo ZVZD-1 gospodarski sektor postal ekonomsko učinkovitejši ter s tem konkurenčnejši.

TEMELJNA NAČELA

Vsak delodajalec mora zagotavljati varnost in zdravje svojim delavcem, zato mora izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev VZD, vključno s preprečevanjem, z odpravljanjem in obvladovanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrezno organiziranostjo in seveda s potrebnimi finančnimi sredstvi. Delodajalec sme dati v uporabo delovno opremo delavcem, če je pridobil potrebno dokumentacijo, ki zagotavlja skladnost z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami za sredstvo za delo.

OBVEZNOST DELODAJALCA

Delodajalec zagotavlja VZD v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja tako, da poveri opravljanje strokovnih nalog strokovnemu delavcu, izvajanje zdravstvenih ukrepov pa izvajalcu medicine dela. Nadalje je dolžan obveščati delavce o uvajanju nove tehnologije in sredstev za delo ter o nevarnostih nezgod, usposablja delavce za varno in zdravo delo, zagotavlja delavcem osebno varovalno opremo, z obdobjimi preiskavami škodljivosti delovnega okolja preverjati ustrezne delovne razmere in z obdobjimi pregledi in preizkusi delovne opreme preverjati njihovo skladnosti s predpisi iz VZD.

Delodajalec mora sprejeti ukrepe za zagotovitev prve pomoči delavcem in drugim navzočim osebam ter ukrepe za sodelovanje s službo nujne medicinske pomoči. Prav tako mora delodajalec sprejeti ukrepe za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnega tveganja na delovnih mestih.

Delodajalec mora načrtovati promocijo zdravja na delovnem mestu ter zanjo zagotavljati potrebna sredstva, predvideti pa mora tudi način spremljanja le-te in poskrbeti za njeno izvajanje.

OCENA TVEGANJA

V ZVZD-1 je dan poudarek ocenjevanju tveganja, zlasti njegovi konkretizaciji, saj je treba poleg identifikacije oziroma odkrivanja nevarnosti ugotoviti, kdo od delavcev bi bil lahko izpostavljen identificiranim nevarnostim. V izjavi o varnosti z oceno tveganja mora delodajalec določiti posebne zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo na podlagi strokovne ocene izvajalca medicine dela. Prav tako mora delodajalec k pisni oceni tveganja priložiti še zapisnik o posvetovanju z delavci oziroma njihovimi predstavniki. Delodajalec mora delavcu na njegovo zahtevo omogočiti vpogled v veljavno izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Po novem ZVZD-1 je upravljavec evidenc nezgod pri delu, za katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, inšpekcija za delo. Delodajalec je dolžan trajno hraniti dokumentacijo iz VZD. V primeru prenehanja delodajalca pa jo je dolžan predati Inšpektoratu RS za delo.

Za izvajanje strokovnih nalog VZD mora imeti pravna oseba ali samostojni podjetnik, če seveda izpolnjuje kadrovske, organizacijske, tehnične in druge pogoje, dovoljenje za opravljanje obdobjih preiskav v delovnem okolju in izvajanje obdobjih pregledov in preizkusov delovne opreme. Takšno dovoljenje za delo velja sedem let.

Imetnik dovoljenja za delo mora strokovne naloge opravljati skrbno in po pravilih stroke. Listine, izdane pri izvajanju strokovnih nalog, morajo omogočati sledljivost in preglednost.

PRAVICE DELAVCEV

Delavec ima pravico in dolžnosti, da je seznanjen z varnostnimi ukrepi in ukrepi zdravstvenega varstva ter da je usposobljen za njihovo izvajanje. Delavec mora zlasti v skladu z navodili delodajalca pravilno uporabljati delovno opremo, pravilno uporabljati osebno varovalno opremo, takoj obvestiti delodajalca o vsaki pomanjkljivosti, škodljivosti, okvari ali drugem pojavu, ki bi lahko ogrozil njegovo zdravje in varnost, ter sodelovati z delodajalcem in delavci, ki so pristojni za VZD.

Delavcu je prepovedano delati pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc. Ravno tako delavec ne sme delati pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na psihofizično sposobnost na tistih delovnih mestih, na katerih je zaradi večje nevarnosti za nezgode pri delu tako določeno v izjavi o varnosti z oceno tveganja. Delodajalec ugotavlja stanje delavca pod vplivom alkohola oziroma prepovedanih drog po postopku in na način, ki je določen z internim aktom delodajalca.

KAZENSKÉ DOLOČBE

S sprejemom ZVZD-1 so se bistveno povečale globe za prekrške delodajalca, in sicer v razponu med 2.000 in 40.000 EUR, če ne oceni tveganja, delavcem ne zagotavlja osebne varovalne opreme, ne opravlja obdobjih preiskav škodljivosti delovnega okolja, ne opravlja obdobjih pregledov ali preizkusov delovne opreme, ne sprejme ukrepov za zagotavljanje prve pomoči delavcem, ne sprejme ukrepov za preprečevanje nasilja, trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu, ne zagotovi varnostnega lista v slovenskem jeziku, ne obvešča delavcev o varnem in zdravem delu, ne usposablja delavcev za varno opravljanje dela in ne izvaja vrste drugih nalog in obveznosti s področja VZD.

Z globo od 100 do 1.000 EUR se kaznuje za prekršek delavec, če ne uporablja pravilno delovne opreme, ne obvesti takoj delodajalca o vsaki pomanjkljivosti, ki bi ogrožala varnost zaposlenih, ne sodeluje z delodajalcem pri vzpostavitvi varnega delovnega okolja, dela pod vplivom alkohola, drog ali drugih substanc in če se ne odzove na zdravstveni pregled.

Z globo od 500 do 10.000 EUR se kaznuje za prekršek samozaposlena oseba, če ne oceni tveganja, če ne uporablja ustreznih delovnih opreme, se ne vključi v pisni sporazum in ne izvaja skupnih ukrepov za zagotavljanje VZD na deloviščih ter ne prijavi inšpekciji dela nezgode pri delu.

Z globo od 1.000 do 20.000 EUR se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik – imetnik dovoljenja za delo, če ne opravlja strokovnih nalog skrbno in po pravilih stroke ter pri izvajanju strokovnih nalog izda listino, ki ne omogoča sledljivosti in preglednosti.

Prekrškovni organ lahko v postopku o prekršku izreče globo v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, vendar znotraj predpisanega razpona. ●

KADROVSKA EVIDENCA IN OBRAČUN PLAČ

Odgovornost vodenja kadrovske evidence in obračuna plač mora biti prerazporejena na več ljudi. Področje je preobčutljivo, da bi bili rezultati procesa odvisni samo od enega človeka. Prenova kadrovsko informacijskega sistema (KIS) in obračuna plač prinaša širši nabor usposobljenih ljudi za pravilno izvedbo procesa.

PRVIČ NAM JE USPELO. AMPAK TO JE ŠELE KONEC ZAČETKA.

Vse se je začelo pred tremi leti, ko so sodelavci v kadrovski službi ugotovili, da obstoječ sistem kadrovske evidence ne ponuja dovolj informacij in da se niti ne razvija več. Tehnologija se je od začetkov razvoja že kar precej spremenila in razmišljati je bilo treba o novih rešitvah. Vedeli pa smo, da tudi sistem obračuna plač sloni na kadrovski evidenci in da uporablja sistem za registracijo delovnega časa.

ODLOČITEV JE PADLA – TREBA JE RAZVITI NOV KADROVSKI SISTEM IN PODROČJE OBRAČUNA PLAČ TER PRILAGODITI SISTEM ZA REGISTRACIJO DELOVNEGA ČASA.

Že kar hitro se je izkazalo, da oddelek informatike ne premore več dovolj kadrovskih virov za razvoj tovrstnega sistema, in začeli smo se ozirati po zunanjih izvajalcih oziroma rešitvah na trgu. Izmed več mogočih rešitev smo se odločili za podjetje Četrta pot, ki je v podjetju Metal Ravne že implementiralo rešitev za evidenco časa. Tako so skupaj s podjetjem SPIN svojo ponudbo zaokrožili še s paketom za obračun plač.

Celoten sistem je bil zasnovan tako, da je v grobem sestavljen iz treh delov: iz sistema za registracijo delovnega časa, osnovnega modula kadrovskega sistema in programskega paketa za obračun plač. Nadgradili pa ga bomo še s portalskim modulom kadrovske evidence. Da pa vse skupaj ne bi bilo preveč enostavno, je bilo treba poskrbeti še za sestrski družbi in hčerinsko podjetje: Nože Ravne, ZIP center in Serpo.

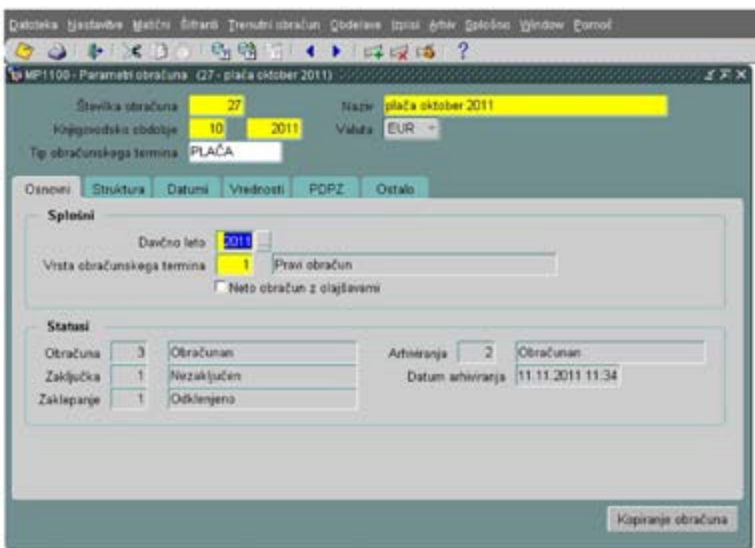
Z ustanovitvijo tima KIS, ki bi poskrbel za uvedbo novega sistema, so se naloge porazdelile in vsakdo je začel po

najboljših močeh delovati na svojem področju, vmes pa je bilo treba še servisirati zunanje izvajalce in jim tudi svetovati pri zanje doslej neznanih področjih.

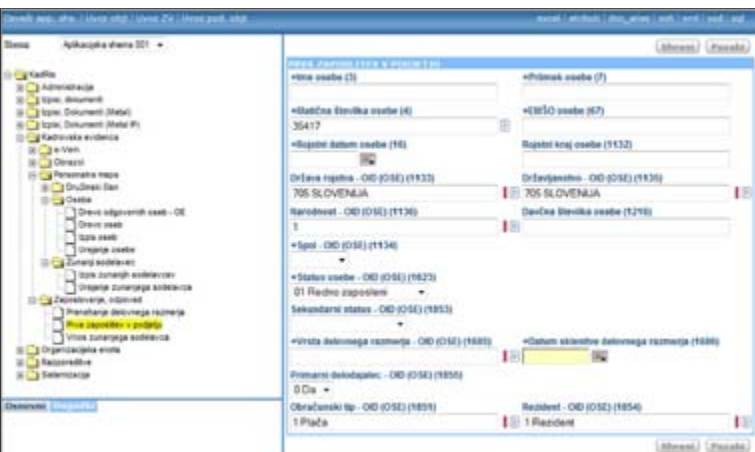
Sprva ni kazalo, da bi nekaj vnosnih ekranov obstoječega sistema in znani postopki dela lahko zahtevali toliko naporov in truda. Ampak 30 let razvoja, programiranja in prilagoditev zakonskim spremembam je pustilo ogromno sled znotraj programske kode. Z nakupom že obstoječe rešitve na trgu se je pot zdela krajša in bolj učinkovita, a izkazalo se je, da bližnjic pač ni. Zato smo si ohranili še nekaj manevrskega prostora za samostojni razvoj in prilagoditve po naših željah.

Po daljšem prilagajanju, razvijanju in testiranju je končno napočil dan D in odločitev je padla – gremo v živo.

Sprva kar nekakšen šok po daljšem testiranju je hitro prinesel streznitev in začeli smo običajne postopke, opisane v navodilih, vzporedno pa poskusili še kaj prilagoditi znanim vzorcem delovanja. Z znanjem, ki smo si ga pridobili v preteklosti, in uporabo novejših tehnologij pa se tudi najhujše teža-

Uporabniški vmesnik v obračunu plač SPIN

Uporabniški vmesnik v KADRIIS-u

ve ne zdijo več tako strašne. Sicer je bilo še nekaj pomislekov v smislu »kaj če...« in pozitivne treme, ki pa smo jih sproti premagovali s kooperativnostjo in z dobro voljo.

Rešitev je bila v prvi fazi usmerjena k zagotavljanju kadrovskih podatkov in podatkov o opravljenih urah delavcev kot podpora za obračun plač. Obračun plač je občutljiva zadeva, ki ne dopušča napak, da denimo izplačila ne bi bilo. Niti pomislili nismo, da bi se kaj takega lahko zgodilo, odkar smo začeli.

Rešitev je sedaj tu, prvi obračun plač izpeljan, denar na računih. In to brez evidentiranih napak. Trud, ki smo ga vložili, ne bo zaman, rezultati bodo vidni v prihodnosti. Čaka pa nas še veliko dela pri nadaljnjih prilagoditvah sistema in nadgradnjah, tako da se zopet lahko vrnemo k začetku članka in misli – to je šele konec začetka. ●

besedilo Lucija Hip, poslovna sekretarka, referentka nabave, Noži Ravne
fotografiji Lucija Hip, Noži Ravne

SREČANJE JUBILANTOV NOŽEV RAVNE

Po uveljavljeni tradiciji smo v družbi Noži Ravne tudi letos pripravili srečanje jubilarntov dela. Zbrali smo se v gostišču Hober, kjer nas je z govorom pozdravil direktor Darko Ravlan. Ob tem se nam je iskreno zahvalil za dolgoletno zvestobo podjetju, naš trud in prispevek pri uresničevanju načrtov in vizije podjetja. Nato smo večer preživel v prijetnem razpoloženju ob dobri hrani in pijači.

10 let delovne dobe

Miran Karničnik
Marjan Klančnik
Aljoša Meško
Branko Mithans
Simon Modrej
Pavel Pumpas
Simon Repanšek

20 let delovne dobe

Branko Krančan
Marjeta Krof
Marko Pavše
Lucija Hip
Viktor Saberčnik
Bernard Šart

30 let delovne dobe

Andreja Kolar
Jože XII. Kotnik
Milan Kotnik
Darko Ravlan

40 let delovne dobe

Bojan Filip
Mihael Jazbec
Marjan Kolar
Peter Metulj

▲ Jubilarnti s 40 leti delovne dobe skupaj z direktorjem družbe Darkom Ravlanom

▲ Vsi jubilarnti Nožev Ravne v letu 2011

Anja Potočnik, univ. dipl. kom., pomočnica uprave
za odnose z javnostmi in odgovorna urednica
Stanislav Jakelj, dipl. inž. metal. in mater.,
raziskovalec za nerjavna jekla, Acroni

besedilo Melita Jurc, prof., prevajalka, Metal Ravne

V prednovoletnem času se v mislih sprehodimo po preteklem letu in se z negotovostjo ter s toplimi pričakovanji v srcu že oziram v prihajajoče leto. Kaj ste doživeli, izkusili v iztekajočem se letu, na kaj ste še posebno ponosni in vas navdaja z radostjo in kakšna so vaša osebna pričakovanja za leto 2012?

**Anton Kokalj, delovodja
strojne obdelave, Serpa**

Za leto, ki mineva, se mi zdi največji uspeh, da se je podjetje Serpa izvilo iz deficitnega dolga in da imamo dela dovolj.

Tako lahko bolj optimistično pričakujemo prihodnje leto, čeprav je na obzorju, tako pravijo, novo težko leto.

Zato se moramo kot ekipa še bolje organizirati, da bomo kos novim izzivom, ki nas čakajo.

Kot delovodja se moram zahvaliti vsem sodelavcem za dobro sodelovanje in delo, pri katerem se vsakodnevno srečujemo z različnimi težavami, ki jih skupaj uspešno rešimo, tako da so naši kupci zadovoljni.

Naj ob tej priložnosti zaželim vsem srečno in uspešno leto 2012.

**Petra Potočnik, strokovna
delavka, ZIP center**

Leto 2011, ki se počasi izteka, je bilo zame polno izzivov in preizkušenj, zmag in porazov. V osebnem življenju me je doletelo mnogo stvari, sprejela sem številne odločitve, ki so me pomaknile naprej po moji poti. Veliko truda sem vložila v vse svoje dejavnosti in ponosna sem, da mi je kljub oviram uspelo.

Polna optimizma bom stopila letu 2012 naproti v upanju, da doživim čim več malih stvari, ki ustvarjajo iskrene nasmeha in trdna prijateljstva.

**Nina Ovnič, komercialistka – na-
bavna referentka, Noži Ravne**

Odhajajoče leto je bilo zelo pestro, zanimivo in polno lepih spominov, tako na poslovnem kot tudi zasebnem področju.

Še posebej je bilo posebno, ker sem to poletje tudi začela na novo šteti leta – leta skupnega zakonskega življenja.

Leto 2012 pa bo predvsem namenjeno velikemu, veselemu pričakovanju.

**Adriana Gros, poslovna
sekretarka, Trženje, Metal Ravne**

Ob zadnjih dnevih leta mi misli običajno odtavajo v preteklost. Analiziram dogodke, ki so se me dotaknili, odločitve, ki sem jih sprejela, misli, ki so me obdajale, kaj sem dosegla in kaj mi je spolzelo skozi prste. Ne enega, ne drugega ni malo. Vsakokrat znova pridem do zaključka, da je leto prekratko. Vsega, kar sem si zastavila, enostavno ni bilo časa narediti. Načeloma sem z rezultati svojega dela zadovoljna. Ponosna sem na svoje novo znanje in izkušnje, dosežene v tem letu. Srčno upam, da mi bo novo, prihajajoče leto naklonjeno. Držim se načela: Zaupanje v samega sebe je prva skrivnost uspeha (Emerson).

Vsem sodelavcem in zaposlenim želim uspešno in čim manj stresno novo leto.

**Robert Zapečnik,
talilec pri UHP,
Jeklarna, Metal
Ravne**

Če se sprehodim po letošnjem letu, bi lahko dejal, da nismo nikoli dovolj pripravljeni na življenje.

V prvi polovici leta smo veliko časa preživeli na delovnem mestu, malo smo bili z družinami, prostega časa ni bilo na pretek, smo pa, upam, veliko prispevali k podjetju. V Jeklarni smo sodelavci tudi dobri prijatelji in mislim, da je delo treba še naprej opravljati v takšnem duhu.

Ko se veselíš zasluženega dopusta, se v tvoje srce zapiči globoka rana, smrt dragega očeta. Vse se spremeni in na življenje začneš gledati z drugega zornega kota. Kaj na svetu nam največ pomeni – družina! Vendar nam pri našem delu ostaja vedno manj časa za najdražje. Z radostjo me navdajata otroka, ki sta uspešna na začrtanih poteh. V prihajajočem letu 2012 si želim zdravja, uspehov, dobrih odnosov na delovnem mestu, prijateljstva, razumevanja. Želim, da nikogar ne sreča nesreča, vsem naj se smeje, kajti le tako bomo lažje premagovali ovire in se zlahka spopadali z njimi.

Vsem želim zdravja in uspehov polno leto 2012!

**Primož Urh, vodja
oddelka za prevajanje,
SIJ – Slovenska
industrija jekla**

Edini res čaroben dan v mesecu vsesplošne evforije in prezgodnjih okrasitev je božični večer. Pritajena svetloba sveč, družina, zbrana doma, obvezni prepirčki ob razvozlanju lučk, še odlična večerja izpod maminih rok in posebno vzdušje pri polnočnici. Ostalo je kič. Novoletni večer pa je rezerviran za prijatelje in nazdravljanje. V iztekajočem se letu me je najbolj navdušilo to, da sem premagal strah pred višino in po gorskih stenah priplezal na kraje, kamor si pred letom ne bi upal, pri tem neznansko užival in spoznal vrsto dobrih in zanimivih ljudi. Pričakovanja običajno vodijo v razočaranje in se jim zato izogibam, vesel bi bil predvsem zdravja in dobro izkoriščenega časa, tako pri delu kot v prostem času, ob tem pa si želim še dovolj poguma in volje za izpolnjevanje osebnih ciljev. Podobno želim tudi tebi, bralec/bralka!

Dejan Ahec, delovodja v Jeklarni, Acroni

V preteklem letu sem se seveda najbolj razveselil naraščaja, poleg Maše sem dobil še Roka. Tudi v službi ni bilo dolgčas, na tem mestu sem od letos in zelo mi ustreza – hvala vsem sodelavcem. Za prihajajoče leto lahko rečem, samo tako naprej! Upam na čim več zdravja, drugo bo pa že. Srečno!

Midžan Himzo, gnetilec v oplačevalnici, Elektrode Jesenice

Lahko rečem, da je bilo zame letošnje leto zelo uspešno. Po rojstvu otroka se mi je sreča nasmehnila tudi v službi. Z delovnega mesta izdelovalec elektrod sem napredoval na delovno mesto gnetilec. Novo delovno mesto je bolj odgovorno in temu primerno tudi bolje plačano.

Jožica Mali, prodajna referentka, SUZ

To leto je minilo s skoraj svetlobno hitrostjo.

Toda, ali so se zgodili pomembni premiki ali pa je bilo to leto, ki bi ga bilo najbolje prespati?

Odločitev in analiza sta na strani vsakega posameznika. Ponovno je tu december, ki je prav primeren mesec, ko se običajno še enkrat ozremo po dogodkih, ki so se zgodili.

Zavedati pa se moramo, da so spremembe stalnica v našem življenju in le-te prinašajo izzive in tudi nekaj dobrega.

Kje poiskati nove izzive? Človek mora vedno stremeti k napredovanju, zato sem se odločila, da se bom še dodatno izobraževala. SUZ mi je omogočil študij in ponosna sem, da sem letos pridobila naslov diplomirana ekonomistka.

Prihodnost ni vnaprej določena. Odvisna je od naših dejanj in odločitev.

Sprememba je priložnost za rast in zorenje. Novo leto je priložnost za njihovo sprejemanje. Novo življenje se odpira pred nami ob ravno pravem času in na pravem kraju.

Zato vam v novem letu želim, da sprejmete spremembe, ki bodo iz vas izbežale najboljšega človeka, kar ste lahko. Dajte mu možnost, da ga vidijo tudi drugi.

Srečno in zdravo v letu 2012!

besedilo Suzana Makič, prof., mentorica ekokrožka OŠ koroških jeklarjev na Ravnah na Koroškem
fotografije Melita Jurc, Metal Ravne

POZDRAVLJENI, EKOPRIJATELJI!

V šolskem letu 2010/2011 smo na šoli ustanovili ekokrožek. Pobudo za ta korak so dali učenci. Ob predlanski vseslovenski čistilni akciji, pri kateri smo sodelovali tudi mi, je v glavah naših učencev vzklila ekoideja. Ob aktivnem in vestnem čiščenju okolice šole smo se skupaj odločili, da z njim nadaljujemo.

Tako smo v istem šolskem letu opravili tri čistilne akcije okoli šole, sodelovali pri zbiranju papirja, kartuš in zamaškov, se udeležili ekodelavnic v kraju, bili na predavanju o okoljski problematiki na Koroškem, si ogledali film na temo ekologije, spomladi posadili drevo ...

Malo smo se poigrali s svojimi mislimi in idejami in tako je nastala pesmarica, iz katere vam predstavljamo nekaj pesmic izpod peres naših učencev.

Od 19. do 27. novembra je tudi letos potekal evropski teden zmanjševanja odpadkov, zato smo v tem času posvetili nekoliko več pozornosti aktualni tematiki. Vse učence ter razrednike razrednih skupnosti smo povabili, da se tej akciji pridružijo. Zavedati se moramo, da odpadki nastajajo ob vsaki naši dejavnosti, torej povsod, kjer smo: doma, v šoli, v podjetjih ...

Ugotovili smo, da je pravzaprav ključ rešitve v vsakem od nas, saj odpadki ne nastajajo kar sami od sebe.

Tudi v letošnjem šolskem letu smo že organizirali akcijo zbiranja starega papirja, vse leto poteka akcija zbiranje zamaškov, tonerjev, kartuš in odpadnih baterij, ekokrožek pa je novembra izpeljal čistilno akcijo v okolici šole.

Še posebno smo veseli, da se je kar 32 članov ekokrožka udeležilo predstavitve oddelka Ekologija v Metalu Ravne. Učenci so z veseljem ugotavljali, da tudi v podjetjih, kjer so zaposleni njihovi starši in sorodniki, ekološko ozaveščajo ljudi in poskušajo vestno upravljati z odpadki.

Ob tem bi se radi še enkrat zahvalili Raheli Rodošek Strahovnik za zanimivo in poučno predstavitev podjetja ter ravnanja z odpadki v Metalu Ravne. ●

● Ekokrožek Osnovne šole koroških jeklarjev Ravne na Koroškem v Metalu Ravne

● Razlaga Metalove ekologinje na ekološkem otoku je otroke pritegnila in so ji z zanimanjem prisluhnili.

AVTOMOBILI

(Ana Beondić)

Sonce Zemljo osvetljuje, vse ljudi nas osrečuje.
 A avtomobili stari so nam zemljo poteptali.
 Zrak so nam umazali in rože vse pomečkali.
 Pridno ceste smo gradili, z njimi Zemljo vso prekrili.
 EKOkrožek naše je veselje.
 Pridno se učimo, da Zemljo čisto obdržimo.
 Avtomobile parkirane pustimo, zato radi peš na
 igrišče oddrvimo.

Da bi vsi tako ravnali,
 pesmice smo napisali.
 Skupaj se bomo borili,
 da naravo čisto bi pustili.

V torek smo šli v Metal Ravne. Sprejela nas je gospa in nam povedala, kakšni poklici prevladujejo v železarni Ravne. Po predstavitvi smo si ogledali še kraj, kjer ločujejo odpadke. Nevarne odpadke imajo označene z zvezdico. Okoli 14. ure smo se vrnili na Javornik.

Ksenja Čegovnik, 7. a

NARAVA

(Vanessa Gruden)

Poglej drevesa,
 poglej nebo,
 poglej cvetice, ki cveto.
 Poglej to sonce, ki zate sije,
 s toplo odejo te prekrije.
 Prisluhni potoku, ki žubori.
 Prisluhni ptici, ki žvrgoli.
 Prisluhni lepemu zvoku tišine,
 naj te narava močno ovije.

Še nekaj misli naših učencev

Všeč mi je bilo to, da ločeno zbirajo odpadke v zabojnikih različnih barv, oblik in velikosti. Na njih imajo nalepke. Pri njih tudi skrbijo, da v zrak ne gre preveč nevarnih snovi.

Lena Knez, 7. a

NAŠ POGLED NA ONESNAŽEN SVET

(Anže Šumah, Špela Strahovnik, Špela Uran, Sašo Mravljak)

Onesnažujemo vsi!
 Na načinov sto in tri.
 Eni imajo o tem govore,
 Spet drugi pa o tem izgovore.
 Naš svet
 Analizira odpadke več let.
 Že star je zelo,
 Eno milijardo let in še
 Več, če bomo tako nadaljevali,
 Analiziral več odpadkov ne bo.
 Na to, kar povedali smo že do sedaj,
 Je skrajni čas, da
 Ekološka naloga pride tudi do vas.

Metal Ravne je nastal leta 1992. V podjetju se ukvarjajo tudi z ekologijo. Pri njih smo spoznali, da obstajajo emisije v vodo, v zrak in v tla ter škodljivi hrup. Ogledali smo si tudi, kam odlagajo razne odpadke. Imajo velike zabojnike, pa tudi posode, v katere odlagajo okolju škodljive odpadke. Ogled tega podjetja je bil zanimiv, zabaven in poučen.

Dana Obretan, 7. a

• Otroci so si ogledali kratek film o Metalu Ravne.

besedilo Milan Hlade, učitelj, OŠ Koroška Bela
 fotografiji Milan Hlade, Božena Oblak

TEHNIČNA DEJAVNOST NA OŠ KOROŠKA BELA

Tehnična dejavnost na osnovni šoli ima dolgo tradicijo. Že pred desetletji je na šoli deloval kovinarski krožek. Za takratne čase je bil opremljen dobro, saj je bila šola vedno tesno povezana z okoliškimi podjetji, predvsem s takratno Železarno Jesenice. Če povemo, da še danes stoji na šoli prava stružnica in veliko kovinarskega orodja, veliko navdušenje učencev nad tehničnimi vsebinami ne preseneča.

Nov zagon so prinesli osebni računalniki in sodobna izobraževalna tehnologija, združena z najsodobnejšo opremo za poučevanje tehnike in tehnologije, ki smo jo na šoli pridobili ob pomoči podjetja Acroni v letu 2005. Takrat smo se navdušili nad sestavljanjkami in mobilnimi roboti podjetja Fischertechnik. Z velikim veseljem smo v naslednjem letu gostili predstavnike Acronija na naši šoli, pripravili pa smo razstavo sestavljanjk v njihovi avli. Ker na lovorikah ni pametno počivati, smo se vsako leto z učenci udeleževali regijskih in državnih tekmovanj iz robotike, kjer smo dosegli nekaj lepih uspehov. Učitelji pa smo nekaj let skupaj z družbo Antus pripravljali seminarje iz robotike za učitelje osnovnih šol po vsej Sloveniji. Priznanje nam je izrekel tudi predstavnik podjetja Fischertechnik, ki nas je obiskal na šoli.

Letos tehnična dejavnost na šoli dobiva nov zagon. K izbirnemu predmetu Robotika v tehniki je vključenih 18 učencev. Deluje tudi tehnološko konstrukcijski krožek, kjer upoštevamo predvsem želje učencev. Z učenci se ne zadovoljimo z običajnimi učnimi vsebinami. Letos smo sestavili velik žerjav, ki ga krmilimo interaktivno na daljavo, in model tiskalnika, prav tako krmiljenega z računalnikom. Učenci se s takim delom naučijo osnov strojništva, elektrotehnike, računalništva in programiranja. Nekaj težav nam povzroča zastarela in iztrošena oprema, saj z grenkobo gledamo nove naprave na spletu. A ne obupavamo, veliko smo dosegli in še več bomo tudi z opremo, ki jo imamo. Samo z znanjem, pa naj bo pridobljeno tudi na nekoliko iztrošenih napravah, si bomo ustvarili lepšo prihodnost. ●

● Učenci izbirnega predmeta Robotika v tehniki

● Učni pripomočki pri izbirnem predmetu Robotika v tehniki

DOBRE IZBIRE PREMAGAJO OVIRE

Letos je november, mesec preprečevanja zasvojenosti, potekal v znamenju gesla Dobre izbire premagajo ovire, osredotočen pa je bil na mlade. Namenjen je bil ozaveščanju javnosti o pomenu krepitve življenjskih veščin in zmanjševanja tveganega življenjskega sloga, ki lahko vodi v različne zasvojenosti. Čeprav se v sodobnem svetu soočamo z različnimi oblikami zasvojenosti, se bomo tokrat osredotočili le na tvegan življenjski slog, ki vključuje uporabo dovoljenih in nedovoljenih drog (v nadaljevanju psihoaktivne snovi).

Mladi so zaradi značilnosti razvojnega obdobja še posebno dovzetni za eksperimentiranje s psihoaktivnimi snovmi, zato jih uvrščamo med najbolj ranljivo populacijo. Odraščanje je obdobje hitrega telesnega, čustvenega in socialnega razvoja, ki ga pogosto spremljajo povečan stres, številni dvomi o sebi in o prihodnosti ter značilna nihanja razpoloženja, upornišтво in drugačno zaznavanje tveganj kot pri odraslih.

Eksperimentiranje s psihoaktivnimi substancami štejemo med tveganja, ki lahko imajo številne negativne kratkoročne in dolgoročne posledice. Čeprav gre pogosto za prehodno preizkušanje, ki mine brez večjih posledic, lahko različni vzorci njihove uporabe v času odraščanja usodno zaznamujejo mladostnikovo prihodnost. Z globalizacijo so psihoaktivne snovi vedno bolj dostopne, toleranca do njihove uporabe se veča, mladi pa so nagnjeni k temu, da prezrejo in podcenjujejo posledice njihove uporabe. Razlogov, zakaj se mladi odločajo za njihovo uporabo, je veliko. Različne raziskave kažejo, da so odločitve povezane s štirimi glavnimi motivi, in sicer z: željo po izboljšanju počutja in razpoloženja; željo po socialni koristi; željo po obvladovanju neprijetnih čustev in željo

izogniti se socialni zavrtni. Ti motivi so povezani s številnimi dejavniki tveganja in varovanja, ki vplivajo na to odločitev – od bioloških, psiholoških do socialnih in kulturnih dejavnikov, tako na ravni posameznika kot tudi na ravni družbenega sistema. Vsi imamo namreč različno kombinacijo teh dejavnikov, vplivi pa so odvisni predvsem od starosti, psihosocialnega razvoja, etnične/kulturne identitete in okolja.

V preventivi zato pogosto uporabljamo pristope, s katerimi poskušamo vplivati na odločanje naših otrok in mladostnikov. Vendar odločanje danes ni več tako enostaven proces. Pričakuje se, da bo vsak posameznik pred odločitvijo pridobil kar največ informacij o različnih možnostih, ki so mu na voljo, in se potem na podlagi pridobljenih informacij kar najbolje odločil. Vendar na naše odločitve poleg razuma vplivajo tudi naša nezavedna hotenja in želje. Kar pa je še posebno pomembno, naše odločitve so močno pod vplivom ožje in širše družbe, v kateri živimo. Vedno večja množica izbir je lahko za posameznika vir tesnobe in negotovosti, da se bo napačno odločil. Zato prelaganje izbir in nezmožnost sprejemanja odločitev ter s tem povezane odgovornosti nista tako redka.

Starši smo eden temeljnih preventivnih stebrov, ki lahko svoje otroke podpiramo, da sprejemajo odločitve, ki jim bodo omogočile, da se razvijejo v samostojno, avtonomno in zrelo osebnost, brez večje škode za njihovo telesno, duševno in socialno zdravje. Z lastnimi vedenjskimi vzorci, vrednotami, s prepričanji in ne nazadnje z vzgojnimi vplivi lahko okrepimo življenjske veščine, ki jim bodo pomagale sprejemati odgovorne odločitve, reševati težave, se učinkovito soočati z različnimi izzivi in s tem povezanim stresom, kritično in kreativno razmišljati, učinkovito komunicirati, graditi zdrave odnose, razvijati empatijo, sposobnost sočustvovanja in zdravo ter produktivno upravljati svoje življenje brez zasvojenosti.

Pri krepitvi življenjskih veščin je pomembna uglašenost staršev z otrokom, kajti vsak otrok je edinstven, in tudi če jih imamo več, ni rečeno, da bo isti pristop vplival na vse enako. Na splošno velja, da bomo največ dosegli z ljubeznijo, oporo, pozornostjo, razumevanjem ter sodelovanjem in spremljanjem dejavnosti, v katere se otrok vključuje. Pri ljubezni bi poudarili, da moramo imeti radi tako samega sebe kot tudi partnerja in seveda otroka. Ključnega pomena

so dobri družinski odnosi, kjer se člani družine znajo pogovarjati in predvsem poslušati. Pogovor je eno najmočnejših orodij, ki ga lahko uporabimo za vzdrževanje dobrega odnosa z otrokom, za gradnjo zaupanja in krepitev varnosti. Če imamo dober odnos z otrokom, se bo le-ta lažje obrnil na nas, kadar se bo znašel v težavah.

Seveda brez razvijanja delovnih navad, postavljanja mej dovoljenega in nedovoljenega vedenja, spodbujanja, da otrok sproti rešuje težave in sprejema odgovornost za svoja dejanja, ne bo šlo. Krepitev pozitivnih spodbud in konstruktivna podpora vplivata na otrokovo vedenje učinkoviteje kot kritika. Ko pa uporabimo kritiko, naj bo le-ta usmerjena v vedenje in ne osebo, z jasno opredelitvijo, česa ne odobravamo. Doslednost in usklajenost med besedami in ravnanji staršev bosta preprečili marsikatero težavo.

Pomembni so tudi pogovori o psihoaktivnih snoveh. Ne smemo se zanašati

na to, da bodo te informacije tako ali drugače pridobili v šoli. Pogosti razlogi za izogibanje takšnemu pogovoru so prepričanja odraslih, da mladi tako ali tako vedo več kot oni sami; da njihovega otroka psihoaktivne snovi gotovo ne zanimajo ali da je dovolj, da so mu zagrozili s hudimi sankcijami v primeru uporabe psihoaktivnih substanc. Vedeti moramo, da večini otrok in mladostnikov psihoaktivne snovi vzbujajo radovednost. Sporočilom o njih so izpostavljeni po televiziji, v filmih, časopisih in revijah, na internetu in v pogovoru s prijatelji. Ti viri informacij pa niso vedno točni oziroma ne upoštevajo vseh vidikov uporabe psihoaktivnih snovi. Zato je pomembno, da poznamo njihovo mnenje in da tudi sami dovolj jasno izrazimo svoje stališče glede uporabe psihoaktivnih snovi. Pogovor o tej temi naj bo le eden izmed običajnih tem denimo pogovora o zdravju, o vsebini kakšnega filma, reklami in dogodku. Tako bo pogovor potekal lažje, saj se mladostnik ne bo počutil ogroženega.

Individualne in socialne posledice uporabe psihoaktivnih snovi v času odraščanja so preveč resne, da bi jih lahko prezrli. In preprečevati je veliko lažje, kot pa se soočati s posledicami. Starši imamo pomemben vpliv, a se le-ta s starostjo otroka spreminja. Največji vpliv imamo v zgodnjem otroštvu, z odraščanjem pa vse večji pomen dobivajo zunanji vplivi, kot so šola, vrstniki, mediji idr. Zato vloga staršev pri preprečevanju uporabe psihoaktivnih snovi ni povezana le s krepitvijo otrokovih kompetenc, pač pa tudi z ožjim in s širšim okoljem. Aktivno sodelovanje staršev s šolo in celotno lokalno skupnostjo, kjer otrok živi in se šola, prispeva k vzpostavljanju podpornega in varnega okolja za razvoj mladih, ki se bodo cenili in za ceno kratkotrajnega užitka ne bodo pripravljene ogroziti svojega telesnega, duševnega in socialnega zdravja. ●

Če želimo biti uglašeni s svojim otrokom, ga moramo poznati. Kako dobro poznate svojega otroka? Odgovorite na spodnja vprašanja, nato pa vprašajte otroka, kakšni so pravilni odgovori. Pustite se zaplesti z njim v daljši pogovor. O enem vprašanju se lahko pogovarjata en dan ali ves teden ...

Katero barvo ima vaš otrok najraje?

Kdo je najboljši prijatelj vašega otroka?

Kako je ime otrokovim učiteljem? Katerega učitelja ima vaš otrok najraje? Ali veste, zakaj?

»Dobrih staršev ne vidimo od daleč, tudi rodili se nismo kot taki. Dobri starši so v nas in čakajo, da jih pokličemo, odkrijemo v sebi in jih začnemo poslušati. To pa je mogoče, če imamo do starševstva pozitiven odnos, prav tako pa ne smemo biti prestrogi do sebe, saj tudi dobri starši delajo napake.

Starševstvo je zahtevna, a prijetna naloga. Dobrim staršem ne gre vedno vse gladko. Da smo lahko dobri starši, moramo narediti tudi nekaj zase, saj si imamo tudi mi pravico vzeti čas zase.«

Vir: Milivojevič, Zoran in drugi. 2008.
Mala knjiga za velike starše.

VALJARNA ZMAGOVALKA METALOVEGA TURNIRJA V MALEM NOGOMETU

V soboto, 19. novembra je bil odigran že deveti Metalov turnir v malem nogometu. Tokrat se je zbralo osem ekip, ki so pokazale veliko znanja in borbenosti. Vse je potekalo v znaku športnega boja in prijateljskega druženja.

Tudi tokrat smo podelili priznanje za najboljšega vratarja Janezu Vajkslerju (Kovačnica 1). Naj strelec je z devetimi goli postal Niko Podvinski (Valjarna). Priznanje za ferplej pa je pripadlo ekipi Špedicije.

Četrto mesto je osvojila ekipa Jeklarne, tretje mesto ekipa EPŽ, drugo mesto ekipa Kovačnica 1, zmagovalka turnirja je bila ekipa Valjarne.

Zahvala gre tudi vodstvu Metala Ravne, ki nam je ponovno omogočilo izvedbo turnirja.

Vsi udeleženci so prijeli priznanja iz rok direktorja za proizvodnjo Alojza Buhvalda, ki je v uvodnem govoru poudaril, da podpira take oblike druženja zaposlenih. S tem se tudi izboljšuje zdravje, obenem pa se sodelavci spoznavajo in postavljajo temelje za boljši kolektiv. ●

▲ Valjarna

▲ Špedicija

▲ Serpa

▲ Noži

▲ Kovačnica 2

▲ Jeklarna

▲ EPŽ

▲ Naj strelec

▲ Kovačnica 1

▲ Naj vratar

besedilo Irena Lačen Benedičič, direktorica Gornjesavskega muzeja Jesenice
fotografije Arhiv Gornjesavskega muzeja Jesenice

FOTOGRAFSKI ATELJE FRANCA VILMANA JESENICE

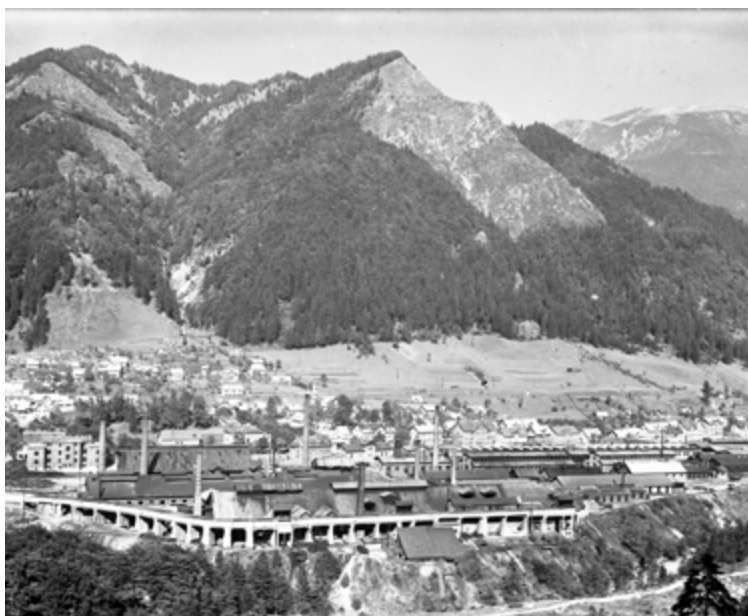
Gornjesavski muzej Jesenice je eden redkih muzejev, varuhov premične kulturne dediščine, ki se ponaša z bogatim arhivskim in fotografskim gradivom. Pred skorajda pol stoletja so, tik preden so se hiše na Stari Savi umaknile gradnji nove aglomeracije, v takratni Tehnični muzej Železarne Jesenice prenesli ohranjeno zapuščino fotografskega ateljeja Franca Vilmana na Stari Savi.

Petindvajset tisoč fotografij je na steklenih ploščah, od teh smo jih v dobrem letu pregledali in konservirali dobro petino. Digitalizacijo gradiva sta podprli tako občina Jesenice kot tudi ministrstvo za kulturo RS. Čiščenje in digitalizacijo posnetkov je po navodilu fotografa dokumentalista opravila Katja Žvan. V okviru projekta sta nastala tudi razstava na 18 panojih in 72-stranski katalog k razstavi.

Etnologinja Zdenka Torkar Tahir opisuje življenjski poti Andreja Čuferja, ki je fotografski atelje postavil in vodil od leta 1905 do leta 1920, in njegovega posinovljenca Franca Vilmana, ki ga je nasledil in v ateljeju ustvarjal do konca leta 1931.

Fotografski atelje Franca Vilmana pa je na Stari Savi deloval do sredine petdesetih let 20. stoletja.

Fotograf dokumentalist Silvo Kokalj je izbrano gradivo pregledal in tematsko uredil. S kratkim zgodovinskim orisom fotografije na steklenih ploščah prikaže na panojih in v katalogu značilnosti fotografiranja v prvi polovici 20. stoletja in nam v nadaljevanju podrobno predstavi delo, zapuščino in pomen Vilmanovega fotografskega ateljeja. Na razstavi vas bodo zagotovo očarali izjemni retuširani klasični posnetki – portreti ljudi, skupin, dogodkov, praznovanj in tudi fotografije bližnje in daljne okolice. Morda se boste na razstavi fotografirali v re-

▲ Obrati KID pred prvo svetovno vojno

▲ Livarji okoli leta 1925

konstruiranem fotografskem ateljeju ali pa vas bodo navdušili razstavljeni predmeti, ki smo jih pridobili tudi s pomočjo soročnikov in nekdanjih fotografov v tem ateljeju.

Razstava FOTO VILMAN JESENICE z vodstvi po razstavi in delavnici z imenom Risana fotografija bo na ogled v Kosovi graščini do 27. januarja 2012, tako kot tudi likovna razstava upokojenega železarja Marjana Židaneka z Jesenic MOJE JESENICE. NEKDAJ. ●

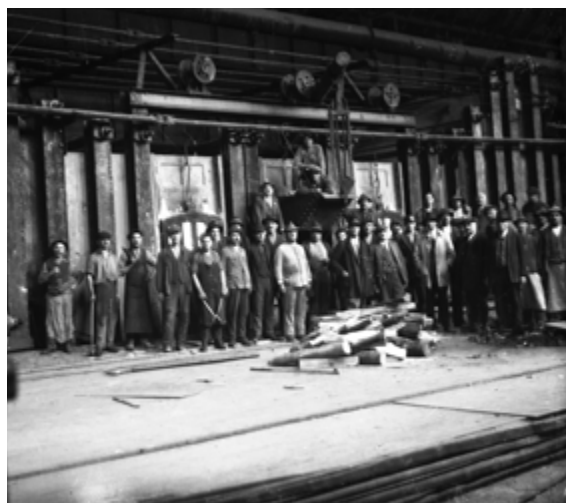
Koledarsko leto smo zaključili tudi s prireditvijo ob prazniku sv. Barbare v kolpernu na Stari Savi. Kustos za železarstvo Marko Mugerli je predstavil življenje rudarjev v starih časih pri Savskih jamah. Temu je sledil ogled priložnostne razstave v Ruardovi graščini. Manjkal pa ni niti škaf vina, iz katerega smo si postregli obiskovalci muzeja, tako kot rudarji pred več kot sto leti.

Praznovanje je bilo organizirano na pobudo Društva metalurških inženirjev in tehnikov Jesenice, katerega predsednik je mag. Milan Klinar. Dogodek je podprla družba Acroni.

SREČNO v letu 2012 vam želimo iz Gornjesavskega muzeja Jesenice.

▲ Kemijski laboratorij

▲ Martinarji – dninska posadka

▲ Jesenice pred prvo svetovno vojno

▲ Jesenice s Kosovo graščino pred prvo svetovno vojno (reprodukcija diapozitiva iz Čuferjevega ateljeja)

▲ Fotograf France Vilman okoli leta 1921

▲ Utrinki z razstave

besedilo Olga Aplinc, univ. dipl. inž. kem. inž., vodja Kemije, Metal Ravne
fotografije Filip Merkač

JANEZ KOROŠIN S SVOJIMI FOTOGRAFIJAMI NA RAVNAH

Novembra je bila v Kulturnem centru na Ravnah na ogled razstava fotografij v Ljubljani živečega, zdaj že upokojenega, Janeza Korošina, ki je svojo poklicno pot začel v nekdanji Železarni Ravne. Čeprav je že dolgo, odkar je Janez Korošin zapustil Ravne, so naše vezi vendarle ostale trdno povezane. Kot njegovi poklicni kolegici se mi je zdelo primerno, da ga podrobneje predstavimo tudi v našem časopisu.

Janez Korošin je po izobrazbi kemijski tehnik in je v laboratoriju nekdanje železarne delal od leta 1951 do 1957. Že takrat se je pod mentorstvom sodelavca Francija Kamnika, ki je bil navdušen fotograf, tudi sam začel ukvarjati s fotografijo. Bil je tudi član Fotokluba Ravne. Pozneje se je zaposlil na Inštitutu Jožefa Štefana v Ljubljani, kjer je svojo fotografsko pot uspešno nadaljeval. Je prejemnik 95 nagrad in priznanj. Fotografska zveza Slovenije mu je za življenjsko delo leta 1996 podelila nagrado Janeza Puharja, mednarodna zveza FIAP pa leta 2000 naslov ekscelencija FIAP.

Ob odprtju razstave v Kulturnem centru na Ravnah je bilo med obiskovalci kar nekaj kemikov. Vezi med bivšimi sodelavci so kljub letom in razdalji ostale, mlajši pa so vsakega

njegovega obiska na naših rednih letnih srečanjih zelo veseli. Tudi on še vedno rad prihaja med nas Korošce in ima na leta, ki jih je preživel med nami, lepe spomine. S posvetilom tokratne razstave pa je pokazal spoštovanje in zahvalo svojemu prvemu mentorju in sodelavcu Franciju Kamniku.

Razstavo je predstavila kustosinja Milena Zlatar. Na barvnih fotografijah je Korošin rešil pozabe grafito, ki izginjajo zaradi razkroja barv in zidov. Njegovo petletno spremljanje dogajanja na zidovih Centra alternativne kulture mladih na Metelkovi v Ljubljani je predstavljeno na več kot štiridesetih fotografijah. S svojo podobo nas prepričajo, da grafiti niso vandalizem, kot pogosto slišimo in morda mislimo, temveč le drugačna oblika izražanja misli. ●

▲ Janez Korošin in kustosinja Milena Zlatar

▲ Še vedno prijatelji: Filip Merkač - Lipi, Janez Korošin in Franci Kamnik

▲ Občinstvo na odprtju razstave

NOVOLETNI ŠPIK

Svet je čuden bil to leto.
Smo tolkli krizo, to presneto.
Prej obljubljali so raj,
jaz šel bi nekaj let nazaj!

Res, takrat nam je šlo lažje,
zdaj je iz dneva v dan vse dražje.
Včasih jedel kruh sem bel,
letos sem skorjice vesel.

Eni menijo, da bo šlo bolje,
a mene resno kriza kolje.
In res je to prav čudna stvar:
Raji kriza, drugim pa denar.

Če gre verjeti bistrim glavam,
(dokler še nad vodo plavam),
bo krize konec prav zares,
če 'šparam' po dolgem in počez.

Naj bo tako ali drugače.
Če bodo vsaj redne plače.
Vse to preveč me že skrbi.
Je dobro, da le slabše ni!

Odvadil razkošja sem se davno,
le za sproti je, in to je glavno.
A da 'šparal' bi za hude čase?
Žal mi je, tega ne da se.

Naj obljublja nova vlada,
da bodo tekli med, mleko, čokolada.
A zategniti bo treba pas,
ker pravemu smo dali glas?

Obetam od tega si prav malo,
mi še to bo šlo, kar je ostalo.
Gospod pa bo ostal gospod,
jaz razglasil bom – bankrot!

Veselja ne vzame mi nihče
in pravzaprav mi dobro gre.
Nekaj ozimnice je v kleti,
zakaj bi hotel več imeti?

Odkrijem modrost vam staro,
(veselje pač za ubogo paro).
Revna hiša je brez vrat,
pa ni treba ravbarjev se bat'.

Ljubezen odtehta vse cekine,
denar pride in izgine.
A je v ljubezni, slogi moč,
je lahek dan in mirna noč.

Edino, kar velja v življenju,
v blaginji ali v trpljenju,
če sonce sreče za oblak se skrije,
še bolj toplo čez čas posije.

Torej, želim vam sonca sreče
in vse najlepše, kot se reče!
Ker zdravljenje je res drag špas,
Bog, boleznj varuj nas!

Obilo sreče in veselja,
to je resnično moja želja,
naj bo denarja kakor toče
in naj vam gre, kot sam kdo hoče!

V bazenu resnice se zlahka utopiš.

Tuja ženska je kot cukrček: sladka, a včasih škodljiva za zobe.

Ona je kuhala mulo, njemu pa je prekipelo.

Za mnoge moške je seksualna fantazija kot igra biljarda: zmagajo šele takrat, ko "pade" črna.

Kaj imata skupnega nos in nočni klub? V obeh najdeš veliko dobrih mačk.

KARIKATURA

avtor Boter Špik

Način darovanja je vreden več kot samo darilo.

Pierre Corneille

MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

AVTOR: DRAGO RONNER, ACRONI	BORBA, BOJ	ROPARSKA MORSKA RIBA, NAVADNI LUPAC	REKA V JUGO- VZHODNI FRANCIJI	OBSIREN TRAVNAT SVET	VZDEVEK JOSIPA BROZA	IZTEPALNIK	TOPOVSKI NABOJ, NAPOLNJEN S SVINCEV. KROGLICAMI	PEVKA DEZMAN	DOORS JE AMERIŠKA GLASBENA SKUPINA.	PISAR- NIŠKI DELAVEC	DRAMA MIROSLAVA KRLEŽE	KANADSKI ROCKER (BRYAN)	NEKDANJI AVSTRIJSKI NOVEC	FILMSKA IGRALKA RINA	PREBIVALEC CELJA	MESTO V SEVERNI ITALIJI (BAZA NATA)
KLJUKASTI KRIŽ, SIM- BOL SONCA V STARI INDIJI									RASTLINA Z MODRIMI CVETI, KI RASTE MED ŽITOM							
BOREC V NOB									VELIKA ŽENSKA NADLOGA AM. PEVEC (BILLY)							
ZAČETEK SLOVASKE- GA PREGO- VORA																
PAUL NEWMAN			PESNIK					IZOLACIJA						JANE AUSTEN		
			PISEC DRAMSKIH DEL					DEL OBRAZA OB STRANI ČELA						PIZMAR		
ŽITNI ROD					DROBNO MLETO KAMENJE HRV. SKLAD. (MARIO)						IME DVEH MESECEV (MALI IN VELIKI)					
POKLON				KAČJA SAMICA							AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (ALAN)	NEKDANJA AMERIŠKA GLASBENA SKUPINA	KADMOVA HČI V GR. MITOL. TUJA DRE- VES. VRSTA			
ADAMS JE KANADSKI ROCKER.	ODTEKA- NJE	PREBIVALEC GR. ATIKE DROG PRI KMEČKEM VOZU						SLOVENSKA KIPARKA (DRAGICA)							CESTNI PRELAZ V JULIJ- SKIH ALPAH	TANAKA JE JAPONSKI POLITIK.
						TEKMO- VALNI ČOLN, ENOJEC	ZNAK ZA KOBALT				MLAKA, LUŽA GLAVNO MESTO JORDANIJE					FILOZOF HRIBAR
KONEC PREGO- VORA																
POPOLNOMA UNIČEN OSEBNI AVTO								GRENKI ZELIŠČNI LIKER						ŠUNDOV IVANA		
								OSSIP ZADKINE						ELDA VILER		
KIRURG BRECELJ					MESTO V SLOVENSKEM PRIMORJU						AMERIŠKA PISATE- LJICA (GERTRUDE)					
BRAZILSKI NOGOMETAŠ PRI REALU					DOLGO- REPA POLJSKA PTICA						SVASTIKA JE KLJU- KASTI KRIŽ.	NASELJE V SPODNJI SOŠKI DOLINI				